

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാ

ദിതീയം കാന്ധം

Note: Please refer to the book, TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Table of Contents

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാം

ദിതീയകാണാം

3

2.1 ദിതീയ കാണേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ - പശുവിധാനം..... 3

2.1.1 Appendix 36

2.2 ദിതീയകാണേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം 37

2.2.1 Appendix 75

2.3 ദിതീയകാണേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം 78

2.3.1 Appendix 109

2.4 ദിതീയകാണേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം 111

2.4.1 Appendix 136

2.5 ദിതീയകാണേ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം 137

2.5.1 Appendix 176

2.6 ദിതീയകാണേ ഷഷ്ഠഃ പ്രശ്നഃ - അവശിഷ്ടകർമ്മാഭിധാനം 182

2.6.1 Appendix 218

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ

സംഹിതാം ദിതീയകാണ്ഡം

2.1 ദിതീയ കാണേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ – പശുവിധാനം

2.1.1.1

വായവ്യം ശ്വേതമാ ലഭേത ഭൂതികാമോ വായുർവൈ ക്ഷേപിഷ്ടാ
 ദേവതാവായുമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവൈനം ഭൂതിം ഗമയതിഭവത്യേവാ-തിക്ഷിപ്രാ
 ദേവതേത്യാഹുഃ സൈനമീശ്വരാ പ്രദഹ ഇത്യേതമേവ സന്തം
 വായവേ നിയുതാത ആ ലഭേത നിയുദാ അസ്യ ധൃതിർധൃത
 ഏവ ഭൂതിമുപൈത്യ പ്രദാഹായ ഭവത്യേവ - [ ] 1

2.1.1.2

വായവേ നിയുതാത ആ ലഭേത ഗ്രാമകാമോ വായുർവാ
 ഇമാഃ പ്രജാ നസ്യേതാ നേനീയതേവായുമേവ നിയുതാന്തം
 സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസൈ പ്രജാ

നസ്യോ॑താ നി യ॒ച്ഛതി॑ ഗ്രാ॒മ്യേ॒വ ഭ॒വതി॑ നി॒യുത്ഥ॑തേ ഭ॒വതി॑
 ധ്രു॒വാ ഏ॒വാസ്മാ॑ അ॒നപ॒ഗാഃ ക॒രോതി॑ വായ॒വേ നി॒യുത്ഥ॑ത
 ആ ലഭേ॑ത പ്ര॒ജാകാ॑മഃ പ്രാ॒ണോ വൈ വായു॑രപാനോ
 നി॒യുത് പ്രാ॑ണാപാനൗ ഖ॒ലു വാ ഏ॒തസ്യ॑ പ്ര॒ജായാ॑ - [ ] 2

2.1.1.3

അ॒പ ക്രാ॑മതോ യോഽ॒ലം പ്ര॒ജായൈ॑ സ॒ൻ പ്ര॒ജാം ന വി॒ന്ദതേ॑
 വായു॑മേ॒വ നി॒യുത്ഥ॑ന്തഃ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॒വതി॑ സ
 ഏ॒വാസ്മൈ॑ പ്രാ॑ണാപാനാഭ്യാം പ്ര॒ജാം പ്ര ജ॑നയതി വി॒ന്ദതേ॑
 പ്ര॒ജാം വായ॒വേ നി॒യുത്ഥ॑ത ആ ലഭേ॑ത ജ്യോ॒ഗാമ॑യാവീ
 പ്രാ॒ണോ വൈ വായു॑രപാനോ നി॒യുത് പ്രാ॑ണാപാനൗ ഖ॒ലു
 വാ ഏ॒തസ്മാദ॑പ-ക്രാ॑മതോ യ॒സ്യ ജ്യോ॒ഗാമ॑യതി വായു॑മേ॒വ
 നി॒യുത്ഥ॑ന്തഃ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ - [ ] 3

2.1.1.4

ധാ॒വതി॑ സ ഏ॒വാസ്മിൻ പ്രാ॑ണാപാനൗ ദ॒ധാത്യു॑ത
 യദീ॒താസു॑ർഭ॒വതി॑ ജീ॒വത്യേ॑വ പ്ര॒ജാപ॑തിർവാ ഇ॒ദമേ॑ക
 ആ॒സീഥ് സോ॑ഽകാമയത പ്ര॒ജാഃ പ॒ശുൻഥ് സൃ॑ജേ॒യേതി॑ സ
 ആ॒ത്മനോ॑ വ॒പാമു॑ദക്ഖി॒ദത് താ॑മഗൗ പ്രാ॒ഗൃഹ്ണാ॑ത്
 തതോ॑ഽജ॒സ്തുപ॑രഃ സ॒മഭ॒വത് തഃ സ്വാ॑യൈ ദേ॒വതാ॑യാ

ആ s*ലഭത തതോ വൈ സ പ്രജാഃ പശൂനസ്യജത യഃ
 പ്രജാകാമഃ - [ ] 4

2.1.1.5

പശുകാമഃ സ്യാഥ് സ ഏതം പ്രാജാപത്യമജം തുപരമാ
 ലഭേത പ്രജാപതിമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസൈ പ്രജാം പശൂൻ പ്രജനയതി യച്ഛമശ്രുണസ്തത്
 പുരുഷാണാഃ രൂപം യത് തുപരസ്തദശാനാം യദന്യതോദൻ
 തദ്-ഗവാം യദവ്യം ഇവ ശഹാസ്തദവീനാം യദജസ്യ-
 ദജാനാ-മേതാവന്തോ വൈ ഗ്രാമ്യാഃ പശവസ്താൻ - [ ] 5

2.1.1.6

രൂപേണൈവാവ രൂന്ധേ സോമാപുഷ്ണം ത്രൈതമാ ലഭേത
 പശുകാമോ ദൗ വാ അജായൈ സ്തനൗ നാനൈവ ദാവഭി
 ജായേതേ ഊർജം പുഷ്ടിം തൃതീയഃ സോമാപുഷ്ണാവേവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസൈ പശൂൻ
 പ്രജനയതഃ സോമോ വൈ രേതോധാഃ പുഷാ പശൂനാം
 പ്രജനയിതാ സോമ ഏവാസൈ രേതോ ദധാതി പുഷാ
 പശൂൻ പ്ര ജനയത്യൗദുംബരോ യുപോ ( ) ദവത്യൂർഗാ
 ഉദുംബര ഊർക് പശവ ഊർജൈവാസ്മാ ഊർജം
 പശൂനവ രൂന്ധേ । 6

(അപ്രദാഹായ ഭവത്യേവ - പ്രജായാ - ആമയതി
 വായുമേവ നിയുതതഃ സേന ഭാഗധേയേനോപ -
 പ്രജാകാമ - സ്താൻ - യുപ - (സ്തയോദശ ച) (A1)

2.1.2.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത താ അസ്താഥ് സൃഷ്ടാഃ
 പരാചീരായൻ താ വരുണമഗച്ഛൻ താ അന്വൈത് താഃ
 പുനരയാചത താ അസ്മൈ ന പുനരദദാഥ് സോഽബ്രവീദ്-
 വരം വൃണീഷാഥ മേ പുനർഭേഹീതി താസാം വരമാ
 ഽലഭത സ കൃഷ്ണ ഏകശീതിപാദ-ഭവദ്യോ വരുണ ഗൃഹീതഃ
 സ്യാഥ് സ ഏതം വാരുണം കൃഷ്ണ-മേകശീതിപാദമാ-ലഭേത
 വരുണ - [ ] 7

2.1.2.2

-മേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം
 വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി കൃഷ്ണ ഏകശീതിപാദ്-ഭവതി
 വാരുണോ ഹ്യേഷ ഭേവതയാ സമൃദ്ധ്യൈ
 സുവർഭാനുരാസുരഃ സൂര്യം തമസാഽവിദ്ധ്യത് തസ്മൈ
 ദേവാഃ പ്രായശ്ചിത്തി-മൈച്ഛൻ തസ്യ യത് പ്രഥമം
 തമോഽപാഘ്നൻ സാ കൃഷ്ണാ ഽവിരഭവദ്-യദ് ദിതീയഃ

സാ ഫല്കുനീ യത് തൃതീയഃ സാ ബലക്ഷീ യദധുസ്ഥാ-
ദപാകൃന്തൻമ് സാ ഹിരവശാ - [ ] 8

2.1.2.3

സമദവത് തേ ദേവാ അബ്രുവൻ ദേവപശുർവാ അയഃ
സമദൃത് കസ്മാ ഇമമാ ലസ്ത്യാമഹ ഇത്യഥ വൈ തർഹ്യപ്താ
പൃഥിവ്യാസീ-ദജാതാ ഓഷധയസ്താമവിം വശാമാദിത്യേഭ്യഃ
കാമായാഽലഭന്ത തതോ വാ അപ്രഥത പൃഥിവ്യ-
ജായന്തഃ ഓഷധയോ യഃ കാമയേത പ്രഥേയ പശുഭിഃ
പ്ര പ്രജയാ ജായേയേതി സ ഏതാമവിം വശാമാദിത്യേഭ്യഃ
കാമായാ - [ ] 9

2.1.2.4

ഽഽ ലഭേതാ ഽദിത്യാനേവ കാമഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ-
ധാവതി ത ഏവൈനം പ്രഥയന്തി പശുഭിഃ പ്ര പ്രജയാ
ജനയന്ത്യ-സാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ ദേവാഃ
പ്രായശ്ചിത്തിമൈച്ചൻ തസ്മാ ഏതാ മല്ഹാ ആലഭന്താ-
ഽഽ*ഗേയീം കൃഷ്ണഗ്രീവീഃ സഃ ഹിതാമൈന്ദ്രീഃ ശ്വേതാം
ബാർഹസ്തത്യാം താദിരേവാസ്മിൻ രുചമദധുര്യോ ബ്രഹ്മവർചസ
- കാമഃ സ്യാത് തസ്മാ ഏതാ മല്ഹാ ആ ലഭേതാ - [ ] 10

2.1.2.5

ssഗേയീം കൃഷ്ണഗ്രീവീഴ് സഘ്നിതാമൈന്ദ്രീഃ ശ്വേതാം
 ബാർഹസ്തത്യാമേതാ ഏവ ദേവതാഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി താ ഏവാസിൻ ബ്രഹ്മവർചസം ദധതി
 ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ദവതി വസന്താ പ്രാതരാഗേയീം
 കൃഷ്ണഗ്രീവീമാ ലഭേത ഗ്രീഷ്മ മധുന്ദിനേ സഘ്നിതാമൈന്ദ്രീഃ
 ശരദ്യപരാഹ്ണേ ശ്വേതാം ബാർഹസ്തത്യാം ത്രീണി വാ
 ആദിത്യസ്യ തേജാഘ്സി വസന്താ പ്രാതർഗ്രീഷ്മ മധുന്ദിനേ
 ശരദ്യപരാഹ്ണേ യാവന്ത്യേവ തേജാഘ്സി താന്യേവാ - [ ] 11

2.1.2.6

ധവ രൂന്ധേ സംവത്സരം പര്യാലഭ്യന്തേ സംവത്സരോ വൈ
 ബ്രഹ്മവർചസസ്യ പ്രഭാതാ സംവത്സര ഏവാസൈ
 ബ്രഹ്മവർചസം പ്ര യച്ചതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ദവതി
 ഗർഭിണയോ ദവന്തീന്ദ്രിയം വൈ ഗർഭ ഇന്ദ്രിയമേവാസിൻ
 ദധതി സാരസ്വതീം മേഷീമാ ലഭേത യ ഈശ്വരോ വാചോ
 വദിതോഃ സൻ വാചം ന വദേദ്-വാഗ്വൈ സരസ്വതീ
 സരസ്വതീമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സൈവാസിൻ - [ ] 12

2.1.2.7

വാചം ദധാതി പ്രവദിതാ വാചോ ഭവത്യുപന്നദതീ ഭവതി
 തസ്മാൻ മനുഷ്യാഃ സർവാം വാചം വദന്ത്യാഗേയം
 കൃഷ്ണഗ്രീവമാ ലഭേത സൗമ്യം ബഭ്രൂം ജ്യോഗാമയാവൃഗ്നിം
 വാ ഏതസ്യ ശരീരം ഗച്ഛതി സോമം രസോ യസ്യ
 ജ്യോഗാമയത്യഗേരേവാസ്യ ശരീരം നിഷ്ക്രീണാതി സോമാദ്
 രസമുത യദീതാസുർഭവതി ജീവത്യേവ സൗമ്യം ബഭ്രൂമാ
 ലഭേതാഽഽഗേയം കൃഷ്ണഗ്രീവം പ്രജാകാമഃ സോമോ - [ ] 13

2.1.2.8

വൈ രേതോധാ അഗ്നിഃ പ്രജാനാം പ്രജനയിതാ സോമ
 ഏവാസൈ രേതോ ദധാത്യഗ്നിഃ പ്രജാം പ്രജനയതി
 വിന്ദതേ പ്രജാമാഗേയം കൃഷ്ണഗ്രീവമാ ലഭേത സൗമ്യം
 ബഭ്രൂം യോ ബ്രഹ്മണോ വിദ്യാമനുച്യ ന വിരോചേത
 യദാഗേയോ ഭവതി തേജ ഏവാസ്മിൻ തേന ദധാതി യഥ്
 സൗമ്യോ ബ്രഹ്മവർചസം തേന കൃഷ്ണഗ്രീവ ആഗേയോ
 ഭവതി തമ ഏവാസ്മാദപ ഹന്തി ശ്വേതോ ഭവതി - [ ] 14

2.1.2.9

രുചമേവാസ്മിൻ ദധാതി ബഭ്രൂഃ സൗമ്യോ ഭവതി
 ബ്രഹ്മവർചസമേവാസ്മിൻ തിഷ്ഠിം ദധാത്യാ-ഗേയം

കൃഷ്ണഗ്രീവമാ ലഭേത സൗമ്യം ബഭ്രുമാഗേയം കൃഷ്ണഗ്രീവം
 പുരോധായാഽ സ്പർധമാന ആഗേയോ വൈ ബ്രഹ്മണഃ
 സൗമ്യോ രാജന്യോഽഭിതഃ സൗമ്യമാഗേയൗ ഭവത-
 സ്തേജസൈവ ബ്രഹ്മണോഭയതോ രാശ്രൂം പരി
 ഗൃഹ്ണാന്തേകയാ സമാ വൃക്തേ പുര ഏനം ദധതേ । 15

(ലഭേത വരുണം - വശൈ - താമവിം വശാമാഭിത്യേഭ്യഃ
 കായ - മല്ഹാ ആ ലഭേത - താന്യേവ - സൈവാസ്മിൻമ് -
 സോമഃ - സ്വേതോ ഭവതി - ത്രിചതാരിശ്ശച്ച) (A2)

2.1.3.1

ദേവാസുരാ ഏഷു ലോകേഷ്വസ്പർധന്ത സ ഏതം
 വിഷ്ണുർ-വാമനമപശ്യത് തഽ സ്വായൈ ദേവതായാ ആഽലഭത
 തതോ വൈ സ ഇമാം ലോകാനഭ്യജയദ്-വൈഷ്ണവം വാമനമാ
 ലഭേത സ്പർധമാനോ വിഷ്ണുരേവ ഭൂത്വേമാം ലോകാനഭി
 ജയതി വിഷ്ണു ആ ലഭേത വിഷ്ണുമാ ഇവ ഹീമേ ലോകാഃ
 സമൃദ്ധ്യാ ഇന്ദ്രായ മന്യുമതേ മനസ്വതേ ലലാമം
 പ്രാശ്യങ്ഗമാ ലഭേത സംഗ്രാമേ - [ ] 16

2.1.3.2

സംയത്ത ഇന്ദ്രിയേണ വൈ മന്യുനാ മനസാ സംഗ്രാമം
 ജയതീന്ദ്രമേവ മന്യുമന്തം മനസ്വന്തം സേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസിന്നിന്ദ്രിയം മന്യും മനോ ദധാതി ജയതി
 തച്ഛ സംഗ്രാമമിന്ദ്രായ മരുതന്തേ പൃശ്തിസക്ഥമാ ലഭേത
 ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രമേവ മരുതന്തം സേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസൈ സ ജാതാൻ പ്രയച്ഛതി
 ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി യദൃഷ്ടസേനൈ- [ ] 17

2.1.3.3

-ന്ദോ യത് പൃശ്തിസ്തേന മാരുതഃ സമൃദ്ധ്യ പശ്ചാത്
 പൃശ്തിസക്ഥോ ഭവതി പശ്ചാദന്വ-വസായിനീമേവാസൈ
 വിശം കരോതി സൗമ്യം ബഭ്രുമാ ലഭേതാന്നകാമഃ സൗമ്യം
 വാ അന്നച്ഛ സോമമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസാ അന്നം പ്രയച്ഛത്യുന്നാദ ഏവ ഭവതി
 ബഭ്രുർഭവത്യേതദാ അന്നസ്യ രൂപച്ഛ സമൃദ്ധ്യ സൗമ്യം
 ബഭ്രുമാ ലഭേത യമലച്ഛ - [ ] 18

2.1.3.4

രാജ്യായ സന്തച്ഛ് രാജ്യം നോപനമേമ് സൗമ്യം ധൈ
 രാജ്യച്ഛ് സോമമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസൈ രാജ്യം പ്രയച്ഛത്യുപൈനച്ഛ് രാജ്യം നമതി
 ബദ്രൂർഭവത്യേതദ് വൈ സോമസ്യ രൂപച്ഛ് സമൃദ്ധ്യാ ഇന്ദ്രായ
 വൃത്രതുരേ ലലാമം പ്രാശ്യുങ്ഗമാ ലഭേത ഗതശ്രീഃ
 പ്രതിഷ്ഠാകാമഃ പാപ്മാനമേവ വൃത്രം തീർത്വാ പ്രതിഷ്ഠാം
 ഗച്ഛതിന്ദ്രായാഭിമാതിഷ്ഠേ ലലാമം പ്രാശ്യുങ്ഗമാ - [ ] 19

2.1.3.5

ലഭേത യഃ പാപ്മനാ ഗൃഹീതഃ സ്യാത് പാപ്മാ വാ
 അഭിമാതിരിന്ദ്രമേവാ-ഭിമാതിഹനഃ സോന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്താത് പാപ്മാനമഭിമാതിം പ്രണുദത
 ഇന്ദ്രായ വജ്രിണേ ലലാമം പ്രാശ്യുങ്ഗമാ ലഭേത യമലച്ഛ്
 രാജ്യായ സന്തച്ഛ് രാജ്യം നോപനമേദിന്ദ്രമേവ വജ്രിണഃ
 സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസൈ വജ്രം
 പ്രയച്ഛതി സ ഏനം ( ) വജ്രോ ഭൂത്യാ ഇന്ധ ഉപൈനച്ഛ്
 രാജ്യം നമതി ലലാമഃ പ്രാശ്യുങ്ഗോ ഭവത്യേതദൈവ വജ്രസ്യ

രൂപം സമൃദ്ധ്യഃ | 20 (സംഗ്രാമേ-തേനാ-ല-മദിമാതിഷ്ഠേ
ലലാമം പ്രാശ്യങ്ഗമൈ - നം - പഞ്ചദശ ച) (A3)

2.1.4.1

അസാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ ദേവാഃ
പ്രായശ്ചിത്തിമൈച്ചൻ തസ്മാ ഏതാം ദശർഷഭാമാഽലഭന്ത
തയൈവാസിൻ രുചമദധുര്യോ ബ്രഹ്മവർചസകാമഃ
സ്യാത് തസ്മാ ഏതാം ദശർഷഭാമാ ലഭേതാ-മുമേവാ
ss*ദിത്യം സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ
ബ്രഹ്മവർചസം ദധാതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി വസന്താ
പ്രാതസ്ത്രീൻ ലലാമാനാ ലഭേത ഗ്രീഷ്മേ മധുന്ദിനേ - [ ] 21

2.1.4.2

തൃണിതി പൃഷ്ഠാണുരദ്യപരാഹ്ണേ തൃണിതിവാരാൻ തൃണി
വാ ആദിത്യസ്യ തേജാസ്സി വസന്താ പ്രാതർഗ്രീഷ്മേ
മധുന്ദിനേ ശരദ്യപരാഹ്ണേ യാവന്ത്യേവ തേജാസ്സി
താന്ത്യേവാവ രുന്ധേ ത്രയസ്ത്രയ ആ ലഭ്യന്തേ-ഽഭി
പൂർവമേവാസിൻ തേജോ ദധാതി സംവത്സരം പര്യുലഭ്യന്തേ
സംവത്സരോ വൈ ബ്രഹ്മവർചസസ്യ പ്രഭാതാ സംവത്സര
ഏവാസ്മൈ ബ്രഹ്മവർചസം പ്ര യച്ഛതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി

സം^ഛവ്ഥ്സരസ്യ[ഃ] പരസ്താ[ഃ]ത് പ്രാജാപത്യം കദ്രു - [ ] 22

2.1.4.3

-മാ ലഭേത പ്രജാപതിഃ സർവാ ദേവതാ ദേവതാസോവ
പ്രതിതിഷ്ഠതി യദി ബിഭീയാദ്-ദൃശ്വർമാ ഭവിഷ്യാമീതി
സോമാപൗഷ്ണ[ഃ] ശ്യാമമാ ലഭേത സൗമ്യോ വൈ ദേവതയാ
പുരുഷഃ പൗഷ്ണാഃ പശവഃ സ്വയൈവാസൈ ദേവതയാ
പശുഭിസ്ത്വചം കരോതി ന ദൃശ്വർമാ ഭവതി ദേവാശ്ച വൈ
യമശ്വാസിൻ ലോകേ[ഃ]സ്സർധന്ത സ യമോ ദേവാനാമിന്ദ്രിയം
വീര്യമയുവത തദ്-യമസ്യ - [ ] 23

2.1.4.4

യമത്വം തേ ദേവാ അമന്യന്ത യമോ വാ ഇദമഭ്യുദ്-യദ്-
വയ[ഃ] സ്മ ഇതി തേ പ്രജാപതിമുപാധാവൻമ് സ ഏതൗ
പ്രജാപതിരാത്മന ഉക്ഷവശൗ നിരമിമീത തേ ദേവാ
വൈഷ്ണാവരുണീം[ഃ] വശാമാ[ഃ]ലഭന്തൈന്ദ്രമുക്ഷാണം
തം[ഃ] വരുണേനൈവ ഗ്രാഹയിതാ വിഷ്ണുനാ യജേന്തേ
പ്രാണുദന്തൈന്ദ്രേണൈ-വാസ്യേന്ദ്രിയമ-വൃഞ്ജത യോ
ഭ്രാത്യവ്യവാൻമ്[ഃ] സ്യാമ് സ സ്പർധമാനോ
വൈഷ്ണാവരുണീം - [ ] 24

2.1.4.5

വശാമാ ലഭേതൈന്ദ്രമുക്ഷാണം വരുണേനൈവ ഭ്രാതൃവ്യം
 ഗ്രാഹയിത്വാ വിഷ്ണുനാ യജേതെന പ്രണുദത
 ഐന്ദ്രേണൈവാസ്യേന്ദ്രിയം വൃക്തേ ദവത്യാത്മനാ പരാസ്യ
 ഭ്രാതൃവ്യോ ദവതീന്ദ്രോ വൃത്രമഹൻ തം വൃത്രോ ഹതഃ
 ഷോഡശദിർ-ഭോഗൈരസിനാത് തസ്യ വൃത്രസ്യ ശീർഷതോ
 ഗാവ ഉദായൻ താ വൈദേഹ്യോഽഭവൻ താസാമൃഷഭോ
 ജഘനേസനുദൈത് തമിന്ദ്രോ - [ ] 25

2.1.4.6

ചായഥ് സോഽമന്യത യോ വാ ഇമമാലഭേത മുച്യേതാസ്മാത്
 പാപ്മന ഇതി സ ആഗേയം കൃഷ്ണഗ്രീവമാ
 ലഭതൈന്ദ്രമൃഷഭം തസ്യാഗ്നിരേവ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപസ്യതഃ ഷോഡശധാ വൃത്രസ്യ
 ഭോഗാനപ്യദഹൈന്ദ്രേണേന്ദ്രിയ-മാത്മന്നധത്ത യഃ
 പാപ്മനാ ഗൃഹീതഃ സ്യാഥ് സ ആഗേയം കൃഷ്ണഗ്രീവമാ
 ലഭതൈന്ദ്രമൃഷഭ-മഗ്നിരേവാസ്യ സ്വേന ഭാഗധേയേനോ-
 പസ്യതഃ - [ ] 26

2.1.4.7

പാപ്മാനമപി ദഹത്യേന്ദ്രേണേന്ദ്രിയമാത്മൻ ധത്തേ മുച്യതേ
 പാപ്മനോ ദവത്യേവ ദ്യാവാപൃഥിവ്യാം യേനുമാ ലഭേത
 ജ്യോഗപരുദ്ധോ ടനയോർഹി വാ ഏഷോപ്രതിഷ്ഠിതോ
 മൈഷ ജ്യോഗപരുദ്ധോ ദ്യാവാപൃഥിവീ ഏവ സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി തേ ഏവൈനം പ്രതിഷ്ഠാം ഗമയതഃ
 പ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി പര്യോരിണീ ദവതി പര്യോരീവ ഹേതസ്യ
 രാശ്ചം യോ ജ്യോഗപരുദ്ധഃ സമൃദ്ധയൈ വായവ്യം - [ ] 27

2.1.4.8

വമ്സമാ ലഭേത വായുർവാ അനയോർവമ്സ ഇമേ വാ
 ഏതസ്മൈ ലോകാ അപശുഷ്ഠാ വിധപശുഷ്ഠാമൈഷ
 ജ്യോഗപരുദ്ധോ വായുമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മാ ഇമാം ലോകാൻ വിശം പ്രദാപയതി
 പ്രാസ്മാ ഇമേ ലോകാഃ സ്സുവന്തി ദുഞ്ജത്യേനം
 വിധുപതിഷ്ഠതേ । 28 (മധ്യന്ദിനേ -കദ്രും-യമസ്യ
 -സ്പർധമാനോ വൈഷ്ണാവരുണീം -തമിന്ദ്രോ - ടസ്യ സേന
 ഭാഗധേയേനോപസ്യതോ -വായവ്യം-ദിചത്വാരിശ്ശച്ച)(A4)

2.1.5.1

ഇന്ദ്രോ വലസ്യ ബിലമപാർണോമ് സ യ ഉത്തമഃ
 പശുരാസീത് തം പൃഷ്ഠം പ്രതി സംഗൃഹ്യാദക്ഖിദത്
 തച്ഛ സഹസ്രം പശവോഽനുദായൻമ് സ ഉന്നതോഽഭവദ്യഃ
 പശുകാമഃ സ്യാമ് സ ഏതമൈന്ദ്രമുന്നതമാ ലഭേതേന്ദ്രമേവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസൈ പശൂൻ
 പ്രയച്ഛതി പശുമാനേവ ഭവത്യുന്നതോ - [ ] 29

2.1.5.2

ഭവതി സാഹസ്രീ വാ ഏഷാ ലക്ഷ്മീ യദുന്നതോ
 ലക്ഷ്മീയൈ വ പശൂനവ രുന്ധേ യദാ സഹസ്രം പശൂൻ
 പ്രാപ്തോദമ വൈഷ്ണവം വാമനമാ ലഭേതൈതസിൻ
 വൈ തമ് സഹസ്രമധ്യതിഷ്ഠത് തസ്മാദേഷ വാമനഃ
 സമീഷിതഃ പശുഭ്യ ഏവ പ്രജാതേഭ്യഃ പ്രതിഷ്ഠാം ദധാതി
 കോഽർഹതി സഹസ്രം പശൂൻ പ്രാപ്തമിത്യാഹു-
 രഹോരാത്രാണ്യേവ സഹസ്രച്ഛ സമ്പാദ്യാ ss*ലഭേത
 പശവോ - [ ] 30

2.1.5.3

വാ അഹോരാത്രാണി പശൂനേവ പ്രജാതാൻ പ്രതിഷ്ഠാം
 ഗമയ-ത്യോഷധീഭ്യോ വേഹതമാ ലഭേത പ്രജാകാമ

ഓഷധയോ വാ ഏതം പ്രജായൈ പരിബാധന്തേ യോഽലം
 പ്രജായൈ സൻ പ്രജാം ന വിന്ദത ഓഷധയഃ ഖലു വാ
 ഏതസ്യ സൂതുമപി ഏന്തി യാ വേഹദ്-ഭവത്യോഷധീരേവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താ ഏവാസൈ
 സ്വാഭ്യോനേഃ പ്രജാം പ്ര ജനയന്തി വിന്ദതേ - [ ] 31

2.1.5.4

പ്രജാമാപോ വാ ഓഷധയോഽസത് പുരുഷ ആപ ഏവാസ്മാ
 അസതഃ സദ്രതി തസ്മാദാഹുര്യശ്ചൈവം വേദ യശ്ച
 നാപസ്താവാസതഃ സദ്രതീ-ത്യേന്ദ്രീയ് സൂതവശാമാ ലഭേത
 ഭൂതികാമോഽജാതോ വാ ഏഷ യോഽലം ഭൂത്യൈ സൻ ഭൂതിം
 ന പ്രാപ്നോതീന്ദ്രം ഖലു വാ ഏഷാ സൂതാ വശാഽഭവ - [ ] 32

2.1.5.5

-ദിന്ദ്രമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം
 ഭൂതിം ഗമയതി ഭവത്യേവ യ്യ് സൂതാ വശാ സ്മാത്
 തമൈന്ദ്രമേവാഽഽ ലഭേതൈതദാവ തദിന്ദ്രിയ്യ് സാക്ഷാദേ-
 വേന്ദ്രിയമവ രുന്ധ ഐന്ദ്രാഗ്നം പുനരുത്സൃഷ്ടമാ ലഭേത യ
 ആ തൃതീയാത് പുരുഷാമ് സോമം ന പിബേദ്-വിച്ഛിന്നോ
 വാ ഏതസ്യ സോമപീഥോ യോ ബ്രാഹ്മണഃ സന്നാ - [ ] 33

2.1.5.6

തൃതീയാത് പുരുഷാമ് സോമം ന പിബതീന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസൈ സോമപീഥം
 പ്രയച്ഛത ഉപൈനഃ സോമപീഥോ നമതി യദൈന്ദ്രോ
 ഭവതീന്ദ്രിയം വൈ സോമപീഥ ഇന്ദ്രിയമേവ സോമപീഥമവ
 രൂന്ധേ യദാഗേയോ ഭവത്യാഗേയോ വൈ ബ്രാഹ്മണഃ
 സ്വാമേവ ദേവതാമനു സംതനോതി പുനരുമ്സൃഷ്ടോ ഭവതി
 പുനരുമ്സൃഷ്ട ഇവ ഹ്യേതസ്യ - [ ] 34

2.1.5.7

സോമപീഥഃ സമൃദ്ധ്യ ബ്രാഹ്മണസ്സത്യം തുപരമാ ലഭേതാ-
 ഭിചരൻബ്രഹ്മണസ്സതിമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 തസ്മാ ഏവൈനമാ വൃശ്ചതി താജഗാർത്തിമാർച്ഛതി തുപരോ
 ഭവതി ക്ഷുരപവിർവാ ഏഷാ ലക്ഷ്മീ യത് തുപരഃ സമൃദ്ധ്യ
 സ്സോ യുപോ ഭവതി വജ്രോ വൈ സ്സോ വജ്രമേവാസൈ
 പ്രഹരതി ശരമയം ബർഹിഃ ശൃണാത്യേവൈനം വൈദീദക
 ഇധോ ( ) ഭിനത്തേയവൈനം । 35

(ഭവത്യുന്നതഃ - പശവോ - ജനയന്തി വിന്ദതേ - ദവഥ് -
 സന്നൈ - തസ്യേ - ധ്വ - സ്മിന്നീ ച) (A5)

2.1.6.1

ബാർഹസ്സത്യം ശിതിപൃഷ്ഠമാ ലഭേത ഗ്രാമകാമോ യഃ
 കാമയേത പൃഷ്ഠം സമാനാനാമ സാമിതി ബഹുസ്സതിമേവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം പൃഷ്ഠം
 സമാനാനാം കരോതി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി ശിതിപൃഷ്ഠോ ഭവതി
 ബാർഹസ്സത്യോ ഹ്യേഷ ദേവതയാ സമൃദ്ധയൈ പൗഷ്ണ
 ശ്യാമമാ ലഭേതാനകാമോടനം ധൈവ പൃഷ്ഠാ പൃഷ്ണമേവ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മാ - [ ] 36

2.1.6.2

അന്നം പ്ര യച്ഛന്തുന്നാദ ഏവ ഭവതി ശ്യാമോ ഭവത്യേതദാ
 അന്നസ്യ രൂപം സമൃദ്ധ്യ മാരുതം പൃശ്നീമാ
 ലഭേതാടന-കാമോടനം ധൈവ മരുതോ മരുത ഏവ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മാ അന്നം
 പ്രയച്ഛന്തുന്നാദ ഏവ ഭവതി പൃശ്നീർ ഭവത്യേതദാ
 അന്നസ്യ രൂപം സമൃദ്ധ്യാ ഐന്ദ്രമരുണമാ
 ലഭേതേന്ദ്രിയകാമ ഇന്ദ്രമേവ - [ ] 37

2.1.6.3

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം
 ദധാതീന്ദ്രിയാവ്യേവ ഭവത്യരുണോ ഭൂമാൻ ഭവത്യേതദാ
 ഇന്ദ്രസ്യ രൂപം സമൃദ്ധ്യേ സാവിത്രമുപധാസ്തമാ
 ലഭേത സനികാമഃ സവിതാ വൈ പ്രസവാനാമീശേ
 സവിതാരമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസ്മൈ സന്നിം പ്രസുവതി ദാനകാമാ അസ്മൈ പ്രജാ
 ഭവന്ത്യുപധാസ്തോ ഭവതി സാവിത്രോ ഹ്യേഷ - [ ] 38

2.1.6.4

ദേവതയാ സമൃദ്ധ്യേ വൈശ്വദേവം ബഹുരൂപമാ
 ലഭേതാസന്നകാമോ വൈശ്വദേവം വാ അന്നം വിശ്വാനേവ
 ദേവാൻമ-സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മാ
 അന്നം പ്രയച്ചന്ത്യുന്നാദ ഏവ ഭവതി ബഹുരൂപോ ഭവതി
 ബഹുരൂപം ഹ്യന്നം സമൃദ്ധ്യേ വൈശ്വദേവം ബഹുരൂപമാ
 ലഭേത ഗ്രാമകാമോ വൈശ്വദേവാ വൈ സജാതാ വിശ്വാനേവ
 ദേവാൻമ-സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 ത ഏവാസ്മൈ - [ ] 39

2.1.6.5

സജാതാൻ പ്ര യച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി ബഹുരുപോ ഭവതി
 ബഹുദേവത്യാ (1) ഹ്യേഷ സമൃദ്ധ്യ പ്രജാപത്യം തുപരമാ
 ലഭേത യസ്യാനാജ്ഞാതമിവ ജ്യോഗാമയേത് പ്രാജാപത്യോ
 വൈ പുരുഷഃ പ്രജാപതിഃ ഖലു വൈ തസ്യ വേദ
 യസ്യാനാജ്ഞാതമിവ ജ്യോഗാമയതി പ്രജാപതിമേവ സേവന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം തസ്മാദ്
 സ്രാമാൻ-മുഞ്ചതി തുപരോ ഭവതി പ്രാജാപത്യോ ഹ്യ( )-ഷ
 ദേവതയാ സമൃദ്ധ്യ | 40

(അസ്മാ - ഇന്ദ്രമേവൈ - ഷ - സജാതാ വിശ്വാന്വേ
 ദേവാൻമ് സേവന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 ത ഏവാസ്മൈ - പ്രാജാപത്യോ ഹി - ത്രീണീ ച) (A6)

2.1.7.1

വഷ്ട്കാരോ വൈ ഗായത്രിയൈ ശിരോഽച്ഛിനത് തസ്മൈ
 രസഃ പരാപതത് തം ബൃഹസ്പതി രൂപാഽഗൃഹ്ണാഥ് സാ
 ശിതിപൃഷ്ഠാ വശാഽഭവദ്യോ ദിതീയഃ പരാപതത് തം
 മിത്രാവരുണാ-വുപാഗൃഹ്ണീതാഴ് സാ ദിരുപാ വശാഽഭവദ്-
 യസ്തൃതീയഃ പരാപതത് തം വിശ്വേ ദേവാ ഉപാഗൃഹ്ണന്മ്

സാ ബഹുരുപാ വശാ ഭവദ്യ-ശ്ചതുർത്ഥഃ പരാപതമ് സ
പൃഥിവീം പ്രാവിശത് തം ബൃഹസ്പതിരഭ്യ - [ ] 41

2.1.7.2

-ഗൃഹ്ണാ-ദസ്തോവായം ഭോഗായേതി സ ഉക്ഷവശഃ
സമഭവദ്-യല്ലോഹിതം പരാപതത് തദ്-രുദ്ര ഉപാഗൃഹ്ണാമ്
സാ രൗദ്രീ രോഹിണീ വശാഭവദ്-ബാർഹസ്പത്യായ്
ശിതിപൃഷ്ഠാമാ ലഭേത ബ്രഹ്മവർചസകാമോ ബൃഹസ്പതിമേവ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മിൻ
ബ്രഹ്മവർചസം ദധാതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി ചരന്സാഠം
ഽവാ ഏഷ രസോ യദശാ രസ ഇവ ഖലു - [ ] 42

2.1.7.3

വൈ ബ്രഹ്മവർചസം ചരന്സാമേവ രസേന രസം
ബ്രഹ്മവർചസമവ രുന്ധേ മൈത്രാവരുണീം ദിരുപാമാ
ലഭേത വൃഷ്ടികാമോ മൈത്രം ഽവാ അഹർവാരുണീ
രാത്രിരഹോരാത്രാഭ്യം ഖലു വൈ പർജന്യോ വർഷതി
മിത്രാവരുണാവേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
താവേവാസ്മാ അഹോരാത്രാഭ്യം പർജന്യം ഽവർഷയതഃ
ചരന്സാഠം ഽവാ ഏഷ രസോ യദശാ രസ ഇവ ഖലു വൈ

വൃഷ്ടിഃ ഛന്ദസാമേവ രസേന - [ ] 43

2.1.7.4

രസം വൃഷ്ടിമവ രുന്ധേ മൈത്രാവരുണീം ദിരുപാമാ ലഭേത
 പ്രജാകാമോ മൈത്രം വാ അഹർവാരുണീ രാത്രി-
 രഹോരാത്രാഭ്യാം ഖലു വൈ പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ
 മിത്രാവരുണാവേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 താവേവാസ്മാ അഹോരാത്രാഭ്യാം പ്രജാം പ്രജനയതഃ
 ഛന്ദസാം വാ ഏഷ രസോ യദാശാ രസ ഇവ ഖലു വൈ
 പ്രജാ ഛന്ദസാമേവ രസേന രസം പ്രജാമവ - [ ] 44

2.1.7.5

രുന്ധേ വൈശ്വദേവീം ബഹുരുപാമാ ലഭേതാന്നകാമോ
 വൈശ്വദേവം വാ അന്നം വിശ്വാനേവ ദേവാൻമി സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മാ അന്നം
 പ്രയച്ഛന്ത്യന്നാദ ഏവ ഭവതി ഛന്ദസാം വാ ഏഷ രസോ
 യദാശാ രസ ഇവ ഖലു വാ അന്നം ഛന്ദസാമേവ രസേന
 രസമന്നമവ രുന്ധേ വൈശ്വദേവീം ബഹുരുപാമാ ലഭേത
 ഗ്രാമകാമോ വൈശ്വദേവാ വൈ - [ ] 45

2.1.7.6

സജാതാ വിശ്വാ॑നേ॒വ ഭേ॒വാൻമ॑ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ
 ധാ॒വതി॑ ത ഏ॒വാ॒സ്മൈ॑ സജാ॒താൻ പ്ര യ॑ച്ച॒ന്തി ഗ്രാ॒മ്യേ॒വ
 ഭ॒വതി॑ ച॒ന്ദസാ॑ം വാ ഏ॒ഷ ര॒സോ യ॒ദ്വശാ॑ ര॒സ ഇ॒വ ച॒ലു വൈ
 സജാ॒താഃ ച॒ന്ദസാ॑മേ॒വ ര॒സേന॑ ര॒സഃ സജാ॒താന॑വ രൂ॒ന്ധേ
 ബാർഹ॑സ്పത്യ-മു॒ക്ഷവ॑ശമാ ലഭേ॒ത ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സകാ॒മോ
 ബൃ॑ഹ॒സ്പതി॑മേ॒വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॒വതി॑
 സ ഏ॒വാ॒സ്മിൻ ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സം - [ ] 46

2.1.7.7

ഭ॒ധാതി॑ ബ്ര॒ഹ്മവർ॑ച॒സ്യേ॒വ ഭ॒വതി॑ വശം വാ ഏ॒ഷ ച॒രതി॑
 യദു॒ക്ഷാ വശ॑ ഇ॒വ ച॒ലു വൈ ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സം വശേ॑ന്നൈ॒വ
 വശം ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സമ॒വ രൂ॒ന്ധേ രൗ॒ദ്രീഃ രോ॑ഹി॒ണീമാ
 ലഭേ॒താഭി॑ച॒രൻ രൂ॒ദ്രമേ॑വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॒വതി॑
 തസ്മാ॑ ഏ॒വൈന॑മാ വൃ॒ശ്ചതി॑ താജ॒ഗാർതി॑മാർച്ച॒തി രോ॑ഹി॒ണീ
 ഭ॒വതി॑ രൗ॒ദ്രീ ഹ്യേ॒ഷാ ഭേ॒വത॑യാ സമൃ॒ദ്ധ്യേ സ്തേ॒ധാ യു॑പോ
 ( ) ഭ॒വതി॑ വജ്രേ॒വ വൈ സ്തേ॒ധാ വജ്ര॑മേ॒വാസ്മൈ॑ പ്ര ഹ॒രതി॑
 ശ॒രമ॑യം ബർഹിഃ ശൃ॒ണാത്യേ॒വൈനം॑ വൈദീ॒ദക॑ ഇ॒ധോ
 ഭി॒ന്നത്തേ॒വൈനം॑ । 47

(അഭി - ഖലു - വൃഷ്ടിഃ ഛന്ദസാമേവ രസേന - പ്രജാമവ -
 വൈശ്വദേവാ വൈ - ബ്രഹ്മവർചസം - യുവ -
 ഏകാന്നവിഷ്ശതിശ്ച) (A7)

2.1.8.1

അസാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ ദേവാഃ
 പ്രായശ്ചിത്തിമൈച്ഛൻ തസ്മാ ഏതാച് സൗരീശ ശ്വേതാം
 വശാമാഽലഭന്ത തയൈവാസ്മിൻ രുചമദധുര്യോ
 ബ്രഹ്മവർചസകാമഃ സ്മാത് തസ്മാ ഏതാച് സൗരീശ
 ശ്വേതാം വശാമാ ലബ്ധേതാമുഥേവാ ഽഭിത്യേ സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
 ദധാതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി ബൈലോ യുപോ
 ഭവത്യസൗ - [ ] 48

2.1.8.2

വാ ആദിത്യോ യതോഽജായത തതോ ബിലി ഉദതിഷ്ഠത്
 സയോന്യേവ ബ്രഹ്മവർചസമവ രുന്ധേ ബ്രാഹ്മണസ്തത്യാം
 ബഭ്രുകർണീമാ ലഭേതാ-ഭിചരൻ വാരുണം ദശകപാലം
 പുരസ്താൻ-നിർവപേദ്-വരുണേനൈവ ഭ്രാതൃവ്യം
 ഗ്രാഹയിത്വാ ബ്രഹ്മണാ സ്തൂണ്യതേ ബഭ്രുകർണീ

ഭവത്യേതദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ രൂപം സമൃദ്ധ്യൈ സ്തോ
 യുപോ ഭവതി വജ്രോ വൈ സ്തോ വജ്രമേവാസൈ പ്ര
 ഹരതി ശരമയം ബർഹിഃ ശൃണാ - [ ] 49

2.1.8.3

-ത്യേവൈനം വൈദീദക ഇധോ ദിനത്തേവൈനം വൈഷ്ണവം
 വാമനമാ ലഭേത യം യജേതാ നോപനമേദ്-വിഷ്ണുർവൈ
 യജേതാ വിഷ്ണുമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സ ഏവാസൈ യജ്ഞം പ്ര യച്ഛത്യുപൈനം യജേതാ
 നമതി വാമനോ ഭവതി വൈഷ്ണവോ ഹ്യേഷ ദേവതയാ
 സമൃദ്ധ്യ ത്യാശ്രം വഡബമാ ലഭേത പശുകാമസ്താഷ്ടാ
 വൈ പശൂനാം മിമൂനാനാം - [ ] 50

2.1.8.4

പ്രജനയിതാ ത്യാശ്രമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സ ഏവാസൈ പശൂൻ മിമൂനാൻ പ്ര ജനയതി പ്രജാ
 ഹി വാ ഏതസ്മിൻ പശവഃ പ്രവിഷ്ടാ അഥൈഷ പൂമാൻമ
 സൻ വഡബഃ സാക്ഷാദേവ പ്രജാം പശൂനവ രൂന്ധേ
 മൈത്രം ശോതമാ ലഭേത സംഗ്രാമേ സംയത്തേ സമയകാമോ
 മിത്രമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം

മിത്രേണ സം നയതി - [ ] 51

2.1.8.5

വിശാലോ ഭവതി വ്യവസായയത്യേവൈനം പ്രാജാപത്യം
കൃഷ്ണമാ ലഭേത വൃഷ്ടികാമഃ പ്രജാപതിർവൈ വൃഷ്ടിയാ
ഈശേ പ്രജാപതിമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി

സ ഏവാസ്മൈ പർജന്യം വർഷയതി കൃഷ്ണാ

ഭവത്യേതദ്വൈ വൃഷ്ടിയൈ രൂപം രൂപേണൈവ വൃഷ്ടിമവ
രൂന്ധേ ശബലോ ഭവതി വിദ്യുതമേവാസ്മൈ ജനയിതാ
വർഷയത്യവാശുങ്ഗോ ഭവതി വൃഷ്ടിമേവാസ്മൈ

നി യച്ഛതി । 52 (അസൗ - ശൃണാതി - മിമുനാനാം -
നയതി - യച്ഛതി) (A8)

2.1.9.1

വരുണം സുഷുവാണമന്നാദ്യം നോപാനമഥ് സ ഏതാം

വാരുണീം കൃഷ്ണാം വശാമപശ്യത് താ സ്വായൈ ദേവതായാ
ആലഭത തതോ വൈ തമന്നാദ്-യമുപാനമദ്-യമലമന്നാദ്യായ

സന്തമന്നാദ്യം നോപനമേഥ് സ ഏതാം വാരുണീം കൃഷ്ണാം

വശാമാ ലഭേത വരുണമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി

സ ഏവാസ്മൈ അന്നം പ്ര യച്ഛത്യുന്നാദ - [ ] 53

2.1.9.2

ഏ॒വ ഭ॒വതി॑ കൃ॒ഷ്ണാ ഭ॒വതി॑ വാ॒രുണീ॑ ഹേ॒ഷാ ദേ॒വത॑യാ
 സമൃ॑ദ്ധ്യ മൈ॒ത്രം ശ്വേ॒തമാ ലഭേ॑ത വാ॒രുണം കൃ॒ഷ്ണമ॒പാം
 ചൗഷ॑ധീനാം ച സം॒ധാവ॑ന്നകാമോ മൈ॒ത്രിർവാ
 ഓഷ॑ധയോ വാ॒രുണീ॑രാപോഽപാം ച ഖ॒ലു വാ ഓഷ॑ധീനാം
 ച ര॒സമു॑പ ജീ॒വാമോ മി॒ത്രാവ॑രുണാവേ॒വ സേ॑വ
 ഭാഗ॑ധേയേനോപ॒ധാവ॑തി താവേ॒വാസ്മാ അ॑ന്നം
 പ്ര॒യച്ഛ॑തോഽന്നാദ ഏ॒വ ഭ॒വ - [ ] 54

2.1.9.3

-ത്യ॒പാം ചൗഷ॑ധീനാം ച സം॒ധാവാ ലഭ॑ത
 ഉ॒ഭയ॑സ്യാവ॒രുദ്ധ്യ॑വിശാ॒ഖോ യു॒പോ ഭ॒വതി॑ ദേ॒വ ഹേ॒ത്യേ
 ദേ॒വതേ॑ സമൃ॑ദ്ധ്യ മൈ॒ത്രം ശ്വേ॒തമാ ലഭേ॑ത വാ॒രുണം
 കൃ॒ഷ്ണം ജ്യോ॑ഗാമയാ വീ॒യൻ മൈ॒ത്രോ ഭ॒വതി॑
 മി॒ത്രേണൈ॒വാസൈ॒ വരു॑ണം ശ॒മയ॑തി യദ്-വാ॒രുണഃ
 സാ॒ക്ഷാദേ॒വൈനം വരു॑ണപാശാൻ മു॒ഞ്ചത്യു॑ത
 യദീ॒താസു॑ർഭ॒വതി॑ ജീ॒വത്യേ॒വ ദേ॒വാ വൈ॒ പുഷ്ടി॑ം
 നാ॒വിന്ദ॑ൻ - [ ] 55

2.1.9.4

താം മിമുനേ॑ പശ്യ॑ൻ തസ്യാം॑ ന സമ॑രാധയന്താ-
 വശി॑നാ-വബ്രൂ॑താ-മാവയോർവാ॑ ഏ॒ഷാ മൈ॑തസ്യാം॑
 വ॒ദധ॑മിതി സാ॒ശ്വിനോ॑രേവാ॒ഭവ॑ദ്യഃ പു॒ഷ്ടികാ॑മഃ സ്യാമ് സ
 ഏ॒താമാ॑ശ്വിനീം യ॒മീം വ॒ശാമാ॑ ലഭേ॒താശ്വി॑നാവേ॒വ സ്വേ॑ന
 ഭാഗ॑ധേയേനോപ॑ ധാവതി താവേ॒വാസി॑ൻ പു॒ഷ്ടിം ധ॑ത്തഃ
 പു॒ഷ്ടി॑തി പ്രജ॑യാ പശു॒ഭിഃ । 56 (അ॒ന്നാഭോ॑ - ടന്നാഭ
 ഏ॒വ ഭവ॑ത്യ - വി॒ന്ദൻ - പഞ്ച॑ചത്വാരി॒ശ്ശ്ച) (A9)

2.1.10.1

ആ॒ശ്വിനം॑ ധൃ॒മ്രല॑ലാമമാ ലഭേ॒ത യോ॑ ദുർബ്രാ॒ഹ്മണഃ॑ സോ॒മം
 പി॒പാസേ॑ദശ്വിനൗ വൈ ദേ॒വാനാ॑-മസോ॒മപാ॑വാസ്യാം॑ തൗ
 പശ്വാ॑ സോ॒മപീ॑മം പ്രാപ്ത॑താ-മശ്വി॒നാവേ॑തസ്യ ദേ॒വതാ॑
 യോ॑ ദുർബ്രാ॒ഹ്മണഃ॑ സോ॒മം പി॒പാസ॑ത്യശ്വി॒നാവേ॑വ സ്വേ॒ന
 ഭാഗ॑ധേയേനോപ॑ ധാവതി താവേ॒വാസൈ॑ സോ॒മപീ॑മം
 പ്ര യ॒ച്ഛത॑ ഉ॒പൈന॑ഷ് സോ॒മപീ॑മോ നമതി യദ്-ധൃ॒മ്രോ ഭവ॑തി
 ധൃ॒മ്രിമാ॑ണ-മേ॒വാസാ॑ദപ॑ ഹന്തി ല॒ലാമോ॑ - [ ] 57

2.1.10.2

ഭവതി മുഖത ഏവാസ്മിൻ തേജോ ദധാതി വായവ്യം
 ഗോമൃഗമാ ലഭേത യമജഘ്നിവാച് സമഭിശച് സേയൂരപൂതാ
 വാ ഏതം വാഗ്യച്ഛതി യമജഘ്നിവാച് സമഭിശച് സന്തി
 നൈഷ ഗ്രാമ്യഃ പശൂർനാരണ്യോ യദ്-ഗോമൃഗോ നേവൈഷ
 ഗ്രാമേ നാരണ്യേ യമജഘ്നിവാച് സമഭിശച് സന്തി
 വായൂർവൈ ദേവാനാം പവിത്രം വായുമേവ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈ - [ ] 58

2.1.10.3

-നം പവയതി പരാചീ വാ ഏതസ്സ വ്യച്ഛന്തീ വ്യച്ഛതി
 തമഃ പാപ്മാനം പ്രവിശതി യസ്യാശ്മിനേ ശസ്യമാനേ
 സൂര്യോ നാ*ssവിർഭവതി സൗര്യം ബഹുരുപമാ
 ലഭേതാമുമേവാദിത്യം സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസ്മാത് തമഃ പാപ്മാനമപ ഹന്തി പ്രതീച്യസ്മ
 വ്യച്ഛന്തീ വ്യച്ഛത്യപ തമഃ പാപ്മാനച് ഹതേ । 59

(ലലാമഃ - സ ഏവ - ഷട്ചതാരിച്ശച്ച) (A10)

2.1.11.1

ഇന്ദ്രം ധീവോ വിശ്വതസ്സരീ > ¹, നദ്രം നരോ > ²,
 മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവോ > ³, യാ വഃ ശർമ > ⁴ ।
 ഭരേഷിന്ദ്രഃ സുഹവഃ ഹവാമഹേ ഹോമുചഃ സുകൃതം
 ദൈവ്യം ജനം । അഗ്നിം മിത്രം വരുണഃ സാതയേ ഭഗം
 ദ്യാവാപൃഥിവീ മരുതഃ സ്വസ്തയേ । മമത്തു നഃ പരിജ്ഞാ
 വസർഹാ മമത്തു വാതോ അപാം വൃഷണാൻ ।
 ശിശീതമിന്ദ്രാപർവതാ യുവം നസ്തന്നോ വിശ്വേ
 വരിവസ്യന്തു ദേവാഃ । പ്രിയാ വോ നാമ - [ ] 60

2.1.11.2

ഹുവേ തുരാണാം । ആ യത് തൃപന്മരുതോ വാവശാനാഃ ।
 ശ്രിയസേ കം ഭാനുഭിഃ സം മിമിക്ഷിരേ തേ രശ്മിഭിസ്ത
 ജ്ഞഭിഃ സുഖാദയഃ । തേ വാശീമന്ത ഇഷ്ടിണോ അഭീരവോ
 വിദ്രേ പ്രിയസ്യ മാരുതസ്യ ധാമ്നഃ । അഗ്നിഃ പ്രഥമോ
 വസുഭിരനോ അവ്യാഥ് സോമോ രുദ്രേഭിരഭി രക്ഷതു ഞ്ഞാ ।
 ഇന്ദ്രോ മരുദ്ഭിർ ജതുധാ കൃണോത്പാദിത്യൈരനോ വരുണഃ
 സഃ ശിശാതു । സം നോ ദേവോ വസുഭിരഗ്നിഃ സഃ - [ ] 61

2.1.11.3

സോമസുന്ദീ രൂപ്രിയാദിഃ । സമിന്ദ്രോ മരുദ്ദിർയജ്ഞിയൈഃ
 സമാദിത്യേർനോ വരുണോ അജിജ്ഞിപത് । യഥാഽദിത്യാ
 വസുഭിഃ സംബഭൂവുർമരുദ്ദീ രൂപ്രാഃ സമജാനതാദി ।
 ഏവാ ത്രിണാമന്ന-ഹൃണീയമാനാ വിശ്വേ ദേവാഃ
 സമനസോ ഭവന്തു । കൂത്രാ ചിദൃസ്യ സമൃതൗ രണ്വാ നരോ
 നൃഷഭനേ । അർഹന്തശ്ചിദ്-യമിന്ധതേ സംജനയന്തി
 ജന്തവഃ । സം യദിഷോ വനാമഹേ സൗ ഹവ്യാ
 മാനുഷാണാം । ഉത ദ്യുമത്സ്യ ശവസ - [ ] 62

2.1.11.4

ഋതസ്യ രശ്മിമാ ദദേ । യജേന്താ ദേവാനാം പ്രത്യേതി
 സുമമാദിത്യാസോ ഭവതാ മൃധയന്തഃ । ആ വോഽർവാചീ
 സുമതിർ വവൃത്യാദൗ ഹോശ്ചിദ്യാ വരിവോവിത്തരാഽസത് ।
 ശുചിരപഃ സൂയവ സാ അദബ്ധ ഉപ ക്ഷേതി വൃദ്ധവയാഃ
 സുവീരഃ । നകിഷ്ടം ഘൃന്ത്യന്തിതോ ന ദൂരാദ്യ ആദിത്യാനാം
 ഭവതി പ്രണീതൗ । ധാരയന്ത ആദിത്യാസോ ജഗഥ്സ്ഥാ
 ദേവാ വിശ്വസ്യ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ ।
 ദീർഘാധിയോ രക്ഷമാണാ - [ ] 63

2.1.11.5

അസുര്യമൃതാവാൻ-ശ്ചയമാനാ ജ്ഞാനീ । തിസ്രോ
 ഭൂമീർധാരയൻ ത്രീച് രുത ദ്യുൻ ത്രീണി പ്രതാ വിദമേ
 അന്തരേഷാം । ജ്ഞേനാഽഽദിത്യാ മഹി വോ മഹിത്വം
 തദ്രഥൻ വരുണ മിത്ര ചാരു । ത്യാന്നു ക്ഷത്രിയാച് അപ്
 ആദിത്യാൻ യാചിഷാമഹേ । സുമൃഡീകാച് അഭിഷ്ടയേ ।
 ന ദക്ഷിണാ വിചികിതേ ന സവ്യാ ന പ്രാചീനമാദിത്യാ
 നോത പശ്വാ । പാക്യാ ചിദാസവോ ധീര്യാ ചിദ് - [ ] 64

2.1.11.6

-യുഷ്മാനീതോ അഭയം ജ്യോതിരശ്യാം ।
 ആദിത്യാനാമവസാ നൃതന്നേന സക്ഷീമഹി ശർമണാ
 ശന്തമേന । അനാഗാസ്തേ അദിതിത്വേ തുരാസ ഇമം
 യജ്ഞം ദധതു ശ്രോഷമാണാഃ । ഇമം മേ വരുണ ശ്രുധീ
 ഹവമദ്യാ ച മൃഡയ । ത്യാമവസ്യൂരാ ചകേ । തത്ത്വാ യാമി
 ബ്രഹ്മണാ വന്ദമാന-സ്തദാ ശാസ്തേ യജ്മാനോ ഹവിർഭിഃ ।
 അഹേഡമാനോ വരുണേഹ ബോധ്യൂരുശച്സ മാ ന ആയുഃ
 പ്രമോഷിഃ । 65 (നാമാ - ടഗ്നിഃ സച് - ശവസോ - രക്ഷമാണാ
 - ധീര്യാ ചിദേ - കാന്ന പഞ്ചാശച്) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(വായവ്യം - പ്രാജപതിസ്താ വരുണം - ദേവാസുരാ ഏഷ -
സാവാദിത്യോ ദശർഷഭാ-മിന്ദ്രോ വലസ്യ -
ബാർഹസ്തത്യം - വഷട്കാരോ - സൗ സൗരിം -
വരുണ -മാശ്വിന - മിന്ദ്രം വോ നര - ഏകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(വായവ്യ - മാഗേയീം കൃഷ്ണഗ്രീവീ - മസാവാദിത്യോ
വാ അഹോരാത്രാണി - വഷട്കാരഃ - പ്രജനയിതാ -
ഹുവേ തുരാണാം - പഞ്ചഷഷ്ടിഃ)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 2 :-

(വായവ്യം - പ്രമോഷീഃ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

ദിതീയകാണേയ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

2.1.1 APPENDIX

2.1.11.1- ഇന്ദ്രം ഹോ വിശ്വതസ്മരി > ¹

ഇന്ദ്രം ഹോ വിശ്വതസ്മരി ഹവാമഹേ ജനേഭ്യഃ ।

അസ്താകമസ്തു കേവലഃ ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1)

2.1.11.1 - ഇന്ദ്രം നരോ > ²

ഇന്ദ്രം നരോ നേമധിതാ ഹവന്തേ യത്പാര്യോ യുനജ്ഞേ
ധിയസ്താഃ । ശൂരോ നൃഷാതാ ശവസശ്ചകാന ആ ഗോമതി
പ്രജേ ഭജാ താനഃ ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1)

2.1.11.1 - മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവോ > ³

മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവഃ സ്തമാ യന്തോ ഹവാമഹേ ।

ആ തു ന ഉപ ഗന്തന ॥ (Appearing in TS 1.5.11.4)

2.1.11.1 - യാ വഃ ശർമ > ⁴

യാ വഃ ശർമ ശശമാനായ സന്തി ത്രിധാതൂനി ദാശുഷേ
യച്ഛതാധി । അസ്മഭ്യം താനി മരുതോ വി യന്ത രധിം നോ
ധന്ത വൃഷണഃ സുവീരം ॥ (Appearing in TS 1.5.11.4)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2.2 ദിതീയകാണേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടിവിധാനം

2.2.1.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത താഃ സൃഷ്ടാ ഇന്ദ്രാഗ്നി
അപാഗൃഹതാഽ സോഽചായത് പ്രജാപതിരിന്ദ്രാഗ്നി വൈ മേ
പ്രജാ അപാഘൃക്ഷതാമിതി സ ഏതമൈന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാല-മപശ്യത് തം നിർവപത് താവസൈ പ്രജാഃ
പ്രാസാധയതാ-മിന്ദ്രാഗ്നി വാ ഏതസ്യ പ്രജാമപ ഗൃഹതോ
യോഽലം പ്രജായൈ സൻ പ്രജാം ന വിന്ദതേ ഐന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാലം നിർവപേത്-പ്രജാകാമ ഇന്ദ്രാഗ്നി - [ ] 1

2.2.1.2

ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസൈ
പ്രജാം പ്ര സാധയതോ വിന്ദതേ പ്രജാ-മൈന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാലം നിർവപേത് സ്റ്റർധമാനഃ ക്ഷേത്രേ വാ
സജാതേഷു വേന്ദ്രാഗ്നി ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി താഭ്യാമേവേന്ദ്രിയം വീര്യം ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ വൃക്തേ
വി പാപ്മനാ ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ ജയതേഽപ വാ ഏതസ്മാദിന്ദ്രിയം

ഘീര്യം ക്രാമതി യഃ സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാത്യൈന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാലം നിർ - [ ] 2

2.2.1.3

-വപേഥ് സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാസ്യന്നിന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ സ്വേന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം ഘീര്യേ
ധത്തഃ സഹേന്ദ്രിയേണ വീര്യേണോപ പ്ര യാതി ജയതി തച്ഛ
സംഗ്രാമം ഘീ വാ ഏഷ ഇന്ദ്രിയേണ വീര്യേണർധ്യതേ യഃ
സംഗ്രാമം ജയത്യൈന്ദ്രാഗ്ന-മേകാദശകപാലം നിർവപേഥ്
സംഗ്രാമം ജിത്വൈന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം ഘീര്യം - [ ] 3

2.2.1.4

ധത്തോ നേന്ദ്രിയേണ വീര്യേണ വ്യൂധ്യതേഽപ വാ
ഏതസ്മാദിന്ദ്രിയം ഘീര്യം ക്രാമതി യ ഏതി ജനതാമൈന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാലം നിർവപേ-ജജനതാമേഷ്യന്നിന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം
ഘീര്യം ധത്തഃ സഹേന്ദ്രിയേണ വീര്യേണ ജനതാമേതി
പൗഷം ചരുമനു നിർവപേത് പൂഷാ വാ ഇന്ദ്രിയസ്യ
വീര്യസ്യാനുപ്രദാതാ പൂഷണമേവ - [ ] 4

2.2.1.5

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയം
 വീര്യമനു പ്രയച്ചതി ക്ഷേത്രപത്യം ചരും നിർവപേ-
 ജ്ജനതാമാഗത്യേവ വൈ ക്ഷേത്രസ്യ പതിരസ്യാമേവ
 പ്രതി തിഷ്ഠത്യന്ദ്രാഗ്ന-മേകാദശകപാല-മുപരിഷ്ടാ-
 നിർവപേദസ്യാമേവ പ്രതിഷ്ഠായേന്ദ്രിയം വീര്യമുപരിഷ്ടാ-
 ദാത്മൻ ധത്തേ । 5

(പ്രജാകാമ ഇന്ദ്രാഗ്നീ - ഉപപ്രയാത്യേന്ദ്രാഗ്ന-
 മേകാദശകപാലം നിർ - വീര്യം - പുഷ്ണമേ വൈ -
 കാന്നചത്വാരിശ്ശ്ച) (A1)

2.2.2.1

അഗ്നയേ പമികൃതേ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ സന്നമാവാസ്യാം വാ
 പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദയേത് പഥോ വാ
 ഏഷോധ്യപഥേനൈതി യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ
 സന്നമാവാസ്യാം വാ പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദയത്യഗ്നിമേവ
 പമികൃതഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവൈനമപമാത് പൻമാമപി നയത്യനധാൻ ദക്ഷിണാ

വഹീ ഹ്യേഷ സമൃദ്ധ്യാ അഗ്നയേ വ്രതപതയേ - [ ] 6

2.2.2.2

പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യ ആഹിതാഗ്നിഃ
 സന്നവ്രത്യമിവ ചരേദഗ്നിമേവ വ്രതപതിഃ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം വ്രതമാ ലംഭയതി
 വ്രത്യോ ഭവത്യഗ്നയേ രക്ഷോഘ്നേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്യ രക്ഷാസ്യ സചേരന്നഗ്നിമേവ രക്ഷോഹണഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മാദ്-

രക്ഷാസ്യപ ഹന്തി നിശിതായാം നിർവപേ - [ ] 7

2.2.2.3

-നിശിതായാഽ ഹി രക്ഷാസ്യ പ്രേരതേ
 സംപ്രേർണാന്യേവൈനാനി ഹന്തിപരിശ്രിതേ
 യാജയേദ്-രക്ഷസാ-മന്നവചാരായ രക്ഷോഘ്നീ
 യാജ്യാനുവാക്യേ ഭവതോ രക്ഷസാഽ സ്യുത്യാ അഗ്നയേ
 രുദ്രവതേ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-
 ഭിചരന്നേഷാ വാ അസ്യ ഘോരാ തന്നൂർ യദ്- രുദ്രസ്തസ്മാ
 ഏവൈനമാ വൃശ്ചതി താജഗാർതി- മാർച്ചത്യഗ്നയേ
 സുരഭിമതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം

നിർവപേദ്യസ്യ ഗാവോ വാ പുരുഷാ - [ ] 8

2.2.2.4

വാ പ്രമീയേരൻ യോ വാ ബിഭീയാദേഷാ വാ അസ്യ
 ഭേഷജ്യാ തന്നൂർയഥ് സൂരഭിമതീ തയൈവാസ്മൈ ഭേഷജം
 കരോതി സൂരഭിമതേ ഭവതി പുതീഗന്ധസ്യാപഹത്യാ
 അഗന്യേ ക്ഷാമവതേ പുരോഡാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്
 സംഗ്രാമേ സംയത്തേ ഭാഗധേയേനൈവൈനച് ശമയിത്വാ
 പരാന്ദി നിർഭിശതി യമവരേഷാം വിധ്യന്തി ജീവതി സ യം
 പരേഷാം പ്ര സ മീയതേ ജയതി തച് സംഗ്രാമ - [ ] 9

2.2.2.5

-മഭി വാ ഏഷ ഏതാനുചൃതി യേഷാം പുർവാപരാ അന്വഞ്ചഃ
 പ്രമീയന്തേ പുരുഷാഹുതിർഹ്യസ്യ പ്രിയതമാഗന്യേ
 ക്ഷാമവതേ പുരോഡാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-ഭാഗധേയേ-
 നൈവൈനച് ശമയതി നൈഷാം പുരാ ss*യുഷോപരഃ
 പ്രമീയതേഭി വാ ഏഷ ഏതസ്യ ഗൃഹാനുചൃതി യസ്യ
 ഗൃഹാൻ ദഹത്യഗന്യേ ക്ഷാമവതേ പുരോഡാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്- ഭാഗധേയേനൈവൈനച് ശമയതി നാ ( )
 -സ്യാപരം ഗൃഹാൻ ദഹതി । 10

(വ്രതപതയേ - നിശിതായാം നിർവപേത് - പുരുഷാഃ -
സംഗ്രാമം - ന - ചത്വാരീ ച) (A2)

2.2.3.1

അഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യം
കാമോ നോപനമേദഗ്നിമേവ കാമഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി സ ഏവൈനം കാമേന സമർധയത്യുപൈനം
കാമോ നമത്യഗ്നയേ യ വിഷ്ടായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
നിർവപേത് സ്പർധമാനഃ ക്ഷേത്രേ വാ സജാതേഷു വാടഗ്നിമേവ
യവിഷ്ടഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി

തേനൈവേന്ദ്രിയം വീര്യം ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ - [ ] 11

2.2.3.2

യുവതേ വിപാപ്മനാ ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ ജയതേഽഗ്നയേ
യവിഷ്ടായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-
ഭിചര്യമാണോ ഽഗ്നിമേവ യവിഷ്ടഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി സ ഏവാസ്മാദ്-രക്ഷാഽസി യവയതി
നൈന-മഭിചരൻമ് സ്മൃണുതേഽഗ്നയേ ആയുഷ്മതേ
പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ കാമയേത
സർവമായുരിയാ-മിത്യഗ്നി-മേവാഽഽയുഷ്മന്തഃ സ്വേന

ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസി - [ ] 12

2.2.3.3

-നായുർദധാതി സർവമായുരേത്യുഗന്യേ ജാതവേദസേ
 പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-ഭൂതികാമോഽഗ്നിമേവ
 ജാതവേദസഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവൈനം ഭൂതിം ഗമയതി ഭവത്യേവാഗന്യേ രൂക്മതേ
 പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-രൂക്മാമോഽഗ്നിമേവ
 രൂക്മന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ
 രൂപം ദധാതി രോചത ഏവാഗന്യേ തേജസ്വതേ
 പുരോധാശ - [ ] 13

2.2.3.4

-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് തേജസ്കാമോഽഗ്നിമേവ തേജസ്വന്തഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ തേജോ
 ദധാതി തേജസ്വേവ ഭവത്യുഗന്യേ സാഹന്ത്യായ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് സീക്ഷമാണോ
 ഽഗ്നിമേവ സാഹന്ത്യഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 തേനൈവ സഹതേ യഃ സീക്ഷതേ । 14

(ഭാത്യവ്യസ്യാ -സ്മിൻ - തേജസ്വതേ പുരോധശ് -

മഷ്ടാത്രിഷ്ശച്ച) (A3)

2.2.4.1

അഗ്നയേന്നവതേ പുരോധാശ്മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ
കാമയേതാന്നവാൻമ്-സ്യാമിത്യഗ്നി-മേവാ-ന്നവന്തഃ സ്വേന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനമന്നവന്തം
കരോത്യന്നവാനേവ ഭവത്യഗ്നയേന്നാദായ പുരോധാശ്-
മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ കാമയേതാന്നാദഃ സ്യാമിത്യഗ്നി-
മേവാന്നാദഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
ഏവൈനമന്നാദം കരോത്യന്നാദ - [ ] 15

2.2.4.2

ഏവ ഭവത്യഗ്നയേന്നപതയേ പുരോധാശ്മഷ്ടാകപാലം
നിർവപേദ്യഃ കാമയേതാന്നപതിഃ സ്യാമിത്യഗ്നി-മേവാന്നപതിഃ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനമന്നപതിം
കരോത്യന്നപതിരേവ ഭവത്യഗ്നയേ പവമാനായ പുരോധാശ്-
മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഗ്നയേ പാവകായാഗ്നയേ ശുചയേ
ജ്യോഗാമയാവീ യദഗ്നയേ പവമാനായ നിർവപതി
പ്രാണമേവാസ്മിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ - [ ] 16

2.2.4.3

പാവകായ വാചമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ
 ശുചയേ ആയുരേവാസിൻ തേന ദധാത്യുത
 യദീതാസുർഭവതി ജീവത്യേവൈതാമേവ
 നിർവപേച്ചക്ഷുഷ്ണാമോ യദഗ്നയേ പവമാനായ നിർവപതി
 പ്രാണമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ പാവകായ
 വാചമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ ശുചയേ
 ചക്ഷുരേവാസിൻ തേന ദധാ - [ ] 17

2.2.4.4

-ത്യുത യദ്യന്ധോ ഭവതി പ്രൈവ പശ്യത്യഗ്നയേ പുത്രവതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദിന്ദ്രായ പുത്രിണേ
 പുരോധാശമേകാദശകപാലം പ്രജാകാമോഽഗ്നിരേവാസൈ
 പ്രജാം പ്രജനയതി വൃദ്ധാമിന്ദ്രഃ പ്ര യച്ഛത്യഗ്നയേ
 രസവതേഽജക്ഷീരേ ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത
 രസവാൻമ-സ്യാമിത്യഗ്നിമേവ രസവന്തഃ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനഃ രസവന്തം
 കരോതി - [ ] 18

2.2.4.5

രസവാന്വേദവത്യുജക്ഷീരേ ദവത്യാഗേയീ വാ ഏഷാ
 യദജാ സാക്ഷാദേവ രസമവ രുന്ധേഽഗ്നയേ വസുമതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ കാമയേത വസുമാൻ
 -സ്യാമിത്യഗ്നി-മേവ വസുമന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവൈനം വസുമന്തം കരോതി വസുമാനേവ
 ദവത്യഗ്നയേ വാജസ്യതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ് സംഗ്രാമേ സം യത്തേ വാജം - [ ] 19

2.2.4.6

വാ ഏഷ സിസീർഷതി യഃ സംഗ്രാമം ജിഗീഷത്യഗ്നിഃ ഖലു
 വൈ ദേവാനാം വാജസ്യദഗ്നിമേവ വാജസ്യതഃ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ധാവതി വാജഃ ഹന്തി വൃത്രം
 ജയതി തഃ സംഗ്രാമമഥോ അഗ്നിരിവ ന
 പ്രതിധൃഷേ ദവത്യഗ്നയേഽഗ്നിവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്-യത്യാഗ്നാ-വഗ്നി-മദ്യുദ്ധരേയുർ
 നിർദിഷ്ടഭാഗോ വാ ഏതയോരന്യോഽനിർദിഷ്ടഭാഗോഽന്യസ്തൗ
 സംഭവന്തൗ യജമാന - [ ] 20

2.2.4.7

-മദി സം ഭവതഃ സ ഈശ്വര ആർതിമാർത്തോർ
 യദഗ്നയേഽഗ്നിവതേ നിർവപതി ഭാഗധേയേനൈവൈനം
 ശമയതി നാഽഽർതിമാർച്ചതി യജമാനോഽഗ്നയേ
 ജ്യോതിഷ്ഠതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-യസ്യോ-
 ഗ്നിരുദ്യുതോഽഹുതേ-ഽഗ്നിഹോത്ര ഉദായേ ദപര
 ആദീപ്യാനുദ്ധ്യത്യ ഇത്യാഹുസ്തത് തഥാ ന കാര്യം
 യദ്-ഭാഗധേയമദി പൂർവ ഉദ്ധ്യിയതേ കിമപരോഽഭ്യു- [ ] 21

2.2.4.8

-ദ്വിയേതേതി താന്യേവാ വക്ഷാണാനി സന്നിധായ
 മന്ദേമദിതഃ പ്രഥമം ജജേഞ അഗ്നിഃ സ്വാദ്യോനേരധി
 ജാതവേദാഃ । സ ഗായത്രിയാ ത്രിഷ്ടുഭാ ജഗത്യാ ദേവേഭ്യോ
 ഹവ്യം ഹവതു പ്രജാനന്നിതി ഛന്ദോഭിരേവൈനം
 സ്വാദ്യോനേഃ പ്രജനയത്യേഷ വാ വ സോഽഗ്നിരിത്യാഹുർ
 ജ്യോതിസ്താ അസ്യ പരാപതിതമിതി യദഗ്നയേ
 ജ്യോതിഷ്ഠതേ നിർവപതി യദേവാഽസ്യ ( ) ജ്യോതിഃ
 പരാപതിതം തദേവാവ രൂന്ധേ । 22

(കരോത്യുന്നാദോ - ദധാതി യദഗ്നയേ - ശുചയേ
 ചക്ഷുരേവാസ്മിൻ തേന ദധാതി - കരോതി - വാജം -
 യജമാന - മു - ദേവാസ്യ - ഷട്ച്) (A4)

2.2.5.1

വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവ്വപേദ്-വാരുണം ചരും
 ദധിക്രാവ്ണ്ണേ ചരുമഭിശസ്യമാനോ യദ്-വൈശ്യാനരോ
 ദാദശകപാലോ ഭവതി സംഘ്മ്സരോ വാ അഗ്നിർ
 വൈശ്യാനരഃ സംഘ്മ്സരേണൈവൈനഃ സ്വദയത്യപ
 പാപം വർണ്യ ഹതേ വാരുണൈനൈവൈനം
 വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി ദധിക്രാവ്ണ്ണാ പുനാതി
 ഹിരണ്യം ദക്ഷിണാ പവിത്രം വൈ ഹിരണ്യം
 പുനാത്യേവൈനമാദ്യ-മസ്യാനം ദവത്യേതാമേവ നിർവ്വപേത്
 പ്രജാകാമഃ സംഘ്മ്സരോ - [ ] 23

2.2.5.2

വാ ഏതസ്യ ശാന്തോ യോനിം പ്രജായൈ പശൂനാം
 നിർദ്വഹതി യോഽലം പ്രജായൈ സൻ പ്രജാം ന വിന്ദതേ
 യദ്-വൈശ്യാനരോ ദാദശകപാലോ ഭവതി സംഘ്മ്സരോ

വാ അഗ്നിർ വൈശ്വാനരഃ സംഘ്നസരമേവ ഭാഗധേയേന
 ശമയതി സോഽസ്മൈ ശാന്തഃ സ്വാദ്യോനേഃ പ്രജാം
 പ്രജനയതി വാരുണേനൈവൈനം വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി
 ദധിക്രാവ്ണ്ണാ പുനാതി ഹിരണ്യം ദക്ഷിണാ പവിത്രം വൈ
 ഹിരണ്യം പുനാത്യേവൈനം - [ ] 24

2.2.5.3

വിന്ദതേ പ്രജാം വൈശ്വാനരം ദാദശകപാലം നിർവപേത്
 പുത്രേ ജാതേ യദഷ്ടാകപാലോ ദവതി ഗായത്രിയൈവൈനം
 ബ്രഹ്മവർചസേന പുനാതി
 യന്നവകപാല-സ്രിപുതൈവാസിൻ തേജോ ദധാതി
 യദ്-ദശകപാലോ വിരാജൈവാസിന്നന്നാദ്യം ദധാതി
 യദേകാദശകപാല-സ്രിഷ്ടുഭൈവാസിന്നിന്ദ്രിയം ദധാതി
 യദ്-ദാദശകപാലോ ജഗതൈവാസിൻ പശൂൻ ദധാതി
 യസിൻ ജാത ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപതി പുത്ര - [ ] 25

2.2.5.4

ഏവ തേജ സ്വന്നാദ ഇന്ദ്രിയാവീ പശുമാൻ ഭവത്യവ വാ
 ഏഷ സുവർഗാലോകാച്ഛിദ്യതേ യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ

സന്നമാവാസ്യാം ഞ്വാ പൗർണ്ണമാസീം ഞ്വാതിപാദയതി
 സുവർഗായ ഹി ലോകായ ദർശപൂർണ്ണമാസാ വിജ്യേതേ
 വൈശ്വാനരം ദാദശകപാലം നിർവപേദമാവാസ്യാം ഞ്വാ
 പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദ്യ സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ
 വൈശ്വാനരഃ സംവത്സരമേവ പ്രീണാത്യഥോ
 സംവത്സരമേവാസ്മാ ഉപ ദധാതി സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ
 സമഷ്ടയാ - [ ] 26

2.2.5.5

അഥോ ദേവതാ ഏവാന്വാരദ്യ സുവർഗം ലോകമേതി
 വീരഹാ വാ ഏഷ ദേവാനാം യോഽഗ്നി-മുദാസയതേ ന വാ
 ഏതസ്യ ബ്രാഹ്മണാ ജ്ഞായവഃ പുരാസ്തന്നമക്ഷനാ-
 ഗ്നേയമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-വൈശ്വാനരം
 ദാദശകപാല-മഗ്നിമുദാസയിഷ്യൻ യദഷ്ടാകപാലോ
 ദവത്യഷ്ടാക്ഷരാ ഗായത്രീ ഗായത്രോ
 ഽഗ്നിര്യാവാനേവാഗ്നിസ്തസ്മാ ആതിഥ്യം കരോത്യഥോ യഥാ
 ജനം യതേഽവസം കരോതി താദ്യ-[ ] 27

2.2.5.6

-ഗേവ തദ്-ദാദശകപാലോ വൈശ്യാനരോ ഭവതി ദാദശ
 മാസാഃ സംഘ്മസരഃ സംഘ്മസരഃ ഖലു വാ അഗേർ
 യോനിഃ സ്വാമേവൈനം യോനിം ഗമയ-ത്യാദ്യമസ്യാന്നം
 ഭവതി വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവ്വപേമാരുതഃ
 സപ്തകപാലം ഗ്രാമകാമ ആഹവനീയേ വൈശ്യാനരമധി
 ശ്രയതി ഗാർഹപത്യേ മാരുതം പാപവസ്യസസ്യ
 വിധൂത്യേ ദാദശകപാലോ വൈശ്യാനരോ ഭവതി ദാദശ
 മാസാഃ സംഘ്മസരഃ സംഘ്മസരേണൈവാസൈ
 സജാതാഃ ശ്യാവയതി മാരുതോ ഭവതി - [ ] 28

2.2.5.7

മരുതോ വൈ ദേവാനാം വിശോ ദേവവിശേണൈവാസൈ
 മനുഷ്യ വിശമവ രുന്ധേ സപ്തകപാലോ ഭവതി സപ്ത ഗണാ
 വൈ മരുതോ ഗണശ ഏവാസൈ സജാതാനവ രുന്ധേ
 ഽനുച്യമാന ആ സാദയതി വിശമേവാസോ അനുവർത്താനം
 കരോതി । 29

(പ്രജാകാമഃ സംവത്സരഃ - പുനാത്യേവൈനം - പുതഃ -
 സമഷ്ടയൈ -താദൃങ് - മാരുതോ ഭവ -
 ത്യേകാന്ന ത്രിശ്ശച്ഛി) (A5)

2.2.6.1

ആദിത്യം ചരും നിർവപേമ് സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാസ്യന്നിയം
 വാ അദിതിരസ്യാമേവ പൂർവേ പ്രതിതിഷ്ഠന്തി വൈശ്യാനരം
 ദ്വാദശകപാലം നിർവപേദായതന്നം ഗതാ സംവത്സരോ വാ
 അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംവത്സരഃ ഖലു വൈ
 ദേവാനാ-മായതനമേതസ്മാദാ ആയതനാദ്-ദേവാ
 അസുരാജയൻ യദ്-വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം
 നിർവപതി ദേവാനാ-മേവായതനേ യതതേ ജയതി തച്ഛ
 സംഗ്രാമമേതസ്മിൻ വാ ഏതൗ മൃജാതേ - [ ] 30

2.2.6.2

യോ വിദിഷാണയോരന്ന-മത്തി വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം
 നിർവപേദ്-വിദിഷാണയോരന്നം ജഗ്ധാ സംവത്സരോ വാ
 അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംവത്സരഃ സ്വദിതമേവാത്തി
 -നാസ്മിൻ മൃജാതേ സംവത്സരായ വാ ഏതൗ സമമാതേ

യൗ സമമാതേ തയോർ യഃ പൂർവോഽഭിദ്രുഹ്യതി തം
 വരുണോ ഗൃഹ്ണാതി വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം
 നിർവപേദ് സമമാനയോഃ പൂർവോഽഭിദ്രുഹ്യ സംവത്സരോ
 വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംവത്സരമേവാഽഽപ്താ
 നിർവരുണം - [ ] 31

2.2.6.3

പരസ്താഭി ദ്രുഹ്യതി നൈനം വരുണോ ഗൃഹ്ണാത്യായം
 വാ ഏഷ പ്രതി ഗൃഹ്ണാതി യോഽവിം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി
 വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേദവിം പ്രതിഗൃഹ്യ
 സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംവത്സര-
 സ്വദിതമേവ പ്രതിഗൃഹ്ണാതി നാഽഽവ്യം
 പ്രതിഗൃഹ്ണാത്യായനോ വാ ഏഷ മാത്രാമാപ്നോതി യ
 ഉദയാദത് പ്രതിഗൃഹ്ണാത്യശ്വാം വാ പുരുഷം വാ
 വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേദുദയാദത് - [ ] 32

2.2.6.4

പ്രതിഗൃഹ്യ സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ
 സംവത്സര-സ്വദിതമേവ പ്രതി ഗൃഹ്ണാതി നാത്ഥനോ

മാത്രാമാപ്നോതി വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവ്വപേമ്-
 സന്നിമേഷ്യന്മ്-സംഘ്വംസരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരോ
 യദാ ഖലു വൈ സംഘ്വംസരം ജനതായാം ചരത്യഥ
 സ ധനാർഷോ ഭവതി-യദ്-വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം
 നിർവ്വപതി സംഘ്വംസര-സാതാമേവ സന്നിമഭി പ്രച്യവതേ
 ദാനകാമാ അസ്മൈ പ്രജാ ഭവന്തി യോ വൈ
 സംഘ്വംസരം - [ ] 33

2.2.6.5

പ്രയുജ്യ ന വിമുഞ്ചത്യപ്രതിഷ്ഠാനോ വൈ സ ഭവത്യേതമേവ
 വൈശ്യാനരം പുനരാഗത്യ നിർവ്വപേദ്യമേവ പ്രയുക്തേ തം
 ഭാഗധേയേന വി മുഞ്ചതി പ്രതിഷ്ഠിത്യ യയാ
 രജേജാത്തമാം ഗാമാജേത് താം ഭ്രാതൃവ്യായ പ്ര
 ഹിണ്യയാന്നിർഗൃതി-മേവാസ്മൈ പ്രഹിണോതി । 34

(മൃജാതേ - നിർവ്വരൂണം - ഘ്വപേദ്യയാദദ് - യോ വൈ
 സംഘ്വംസരഃ - ഷട്ത്രിശ്ച) (A6)

2.2.7.1

ഐന്ദ്രം ചരും നിർവ്വപേത് പശുകാമ ഐന്ദ്രാ വൈ പശവ
 ഇന്ദ്രമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മൈ

പശുൻ പ്രയച്ഛതി പശുമാനേവ ഭവതി ചരുർഭവതി
 സ്വാദേവാസൈ യോനേഃ പശുൻ പ്ര ജനയതീന്ദ്രായേ-
 നിയാവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവപേത്
 പശുകാമ ഇന്ദ്രിയം ധൈവ പശവ ഇന്ദ്രമേവേന്ദ്രിയാവന്തഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ - [ ] 35

2.2.7.2

ഏവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയം പശുൻ പ്രയച്ഛതി പശുമാനേവ
 ഭവതീന്ദ്രായ ഘർമവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവപേദ്-ബ്രഹ്മവർചസുകാമോ ബ്രഹ്മവർചസം ധൈവ
 ഘർമ ഇന്ദ്രമേവ ഘർമവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം ദധാതി
 ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതീന്ദ്രായാർകവതേ പുരോധാശ
 -മേകാദശകപാലം നിർവപേദന്നകാമോഽർകോ വൈ ദേവാനാ
 - മന്നമിന്ദ്രമേവാർകവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോ- [ ] 36

2.2.7.3

-പ ധാവതി സ ഏവാസ്മാ അന്നം പ്രയച്ഛത്യുന്നാദ ഏവ
 ഭവതീന്ദ്രായ ഘർമവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവപേദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത ഇന്ദ്രായാഽർകവതേ

ഭൂതികാമോ യദിന്ദ്രായ ഘർമവതേ നിർവപതി ശിർ
ഏവാസ്യ തേന കരോതി യദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത
ആത്മാനമേവാസ്യ തേന കരോതി യദിന്ദ്രായാടർകവതേ ഭൂത
ഏവാനാദ്യേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ഭവത്യേവേന്ദ്രായാ - [ ] 37

2.2.7.4

-ഽഹ് ഹോമുചേ പുരോഡാശമേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യഃ
പാപ്മനാ ഗൃഹീതഃ സ്യാത് പാപ്മാ വാ അഹ്
ഇന്ദ്രമേവാഽഹ് ഹോമുചഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
സ ഏവൈനം പാപ്മനോഽഹ്സോ മുഞ്ചതീന്ദ്രായ
വൈമുധായ പുരോഡാശമേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം
മുധോഽഭി പ്രവേപേരൻ-രാഷ്ട്രാണി വാഽഭി സമിയൂരിന്ദ്രമേവ
വൈമുധഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
ഏവാസ്മാമുധോ - [ ] 38

2.2.7.5

ഽപ ഹന്തീന്ദ്രായ ത്രാത്രേ പുരോഡാശമേകാദശകപാലം
നിർവപേദ്-ബദ്ധോ വാ പരിയത്തോ വേന്ദ്രമേവ ത്രാതാരഃ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം ത്രായത

ഇന്ദ്രായാർകാശമേധവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവ്വപേദ്യം മഹായജേണോ നോപനമേദേതേ വൈ
 മഹായജ്ഞസ്യാന്ത്യേ തന്നു യദർകാശമേധാവിന്ദ്രമേ
 -വാർകാശമേധ-വന്തഃ സോപ ദാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സ ഏവാസ്മാ ( ) അന്തതോ മഹായജ്ഞം ച്യാവയത്യുപൈനം
 മഹായജേണോ നമതി । 39 (ഇന്ദ്രിയാവന്തഃ സോപ
 ദാഗധേയേനോപ ധാവതി സോ - ഷർകവന്തഃ സോപ
 ദാഗധേയേനൈ - വേന്ദ്രായാ - സ്മാൻ മൃധോ - ഷൈസ്മ -
 സപ്ത ച ।) (A7)

2.2.8.1

ഇന്ദ്രായാൻവൃജവേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവ്വപേദ്
 ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രമേവാൻവൃജുഃ സോപ ദാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മൈ സജാതാനനുകാൻ കരോതി
 ഗ്രാമ്യേവ ദവതീന്ദ്രാണൈ ചരും നിർവ്വപേദ്യസ്യ
 സേനാഽസഃശിതേവ സ്യാദിന്ദ്രാണീ വൈ സേനായൈ
 ദേവതേന്ദ്രാണീമേവ സോപ ദാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സൈവാസ്യ സേനാഽസഃ ശൃതി ബലജാനപീ - [ ] 40

2.2.8.2

-ഘേ സം നഹേദ്-ഗൗർ-യത്രാധിഷ്ഠന്നാ നൃമേഹത് തതോ
 ബലുജാ ഉദതിഷ്ഠൻഗവാമേവൈനം ന്യായമപിനീയ ഗാ
 വേദയതീന്ദ്രായ മന്യുമതേ മനസ്വതേ പുരോധാശ-
 മേകാദശകപാലം നിർവപേമ് സംഗ്രാമേ സംയത്തേ
 ഇന്ദ്രിയേണ വൈ മന്യുനാ മനസാ സംഗ്രാമം ജയതീന്ദ്രമേവ
 മന്യുമന്തം മനസ്വന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസിന്നിന്ദ്രിയം മന്യും മനോ ദധാതി ജയതി തച് - [ ] 41

2.2.8.3

സംഗ്രാമമേതാമേവ നിർവപേദ്യോ ഹതമനാഃ സ്വയം പാപ
 ഇവ സ്യാദേതാനി ഹി വാ ഏതസ്മാ ദപക്രാന്താനുമൈഷ
 ഹതമനാഃ സ്വയം പാപ ഇന്ദ്രമേവ മന്യുമന്തം മനസ്വന്തഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിന്നിന്ദ്രിയം
 മന്യും മനോ ദധാതി ന ഹതമനാഃ സ്വയം പാപോ
 ദവതീന്ദ്രായ ദാത്രേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവപേദ്യഃ കാമയേത ദാനകാമാ മേ പ്രജാഃ സ്യു - [ ] 42

2.2.8.4

-രിതീ॑ന്ദ്രമേ॒വ ദാ॑താരഃ॒ സ്വേ॑ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി സ
 ഏ॒വാ॒സൈ॒ ദാന॑കാമാഃ പ്ര॒ജാഃ ക॑രോതി ദാന॑കാമാ അ॒സൈ॒
 പ്ര॒ജാ ഭ॑വന്തീ॒ന്ദ്രായ॑ പ്ര॒ദാത്രേ॑ പു॒രോ॒ധാശ॑-മേ॒കാദ॑ശകപാലം
 നി॒ർവ॑പേ॒ദ്യസൈ॒ പ്ര॒ത്തമി॑വ സ॒ന്ന പ്ര॑ദീ॒യേതേ॑ന്ദ്രമേ॒വ
 പ്ര॒ദാ॒താരഃ॒ സ്വേ॑ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി സ
 ഏ॒വാ॒സൈ॒ പ്ര॒ദാപ॑യതീ॒ന്ദ്രായ॑ സു॒ത്രാംണേ॑
 പു॒രോ॒ധാശമേ॑കാദശകപാലം നി॒ർവ॑പേ॒ദ്യപ॑രു॒ദ്ധോ വാ- [ ] 43

2.2.8.5

ഹ॒വരു॑ദ്ധ്യമാനോ വേ॒ന്ദ്രമേ॒വ സു॒ത്രാമാ॑ണഃ॒ സ്വേ॑ന
 ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി സ ഏ॒വൈ॒നം ത്രാ॑യതേ
 ഹ॒വരു॑ധ്യോ ഭ॒വതീ॑ന്ദ്രോ വൈ സ॒ദൃങ് ദേ॑വതാ॒ഭിരാ॑സീ॒മ്
 സ ന॒ വ്യാവൃ॑തമഗ॒ച്ഛമ് സ॒ പ്ര॒ജാപ॑തിമു॒പാധാ॑വത് തസ്മാ॑
 ഏ॒തമൈ॑ന്ദ്രമേ॒കാദ॑ശകപാലം നി॒ർവ॑പത് തേ॒നൈ-
 വാ॒സ്മിന്നി॑ന്ദ്രിയമദ॒ധാ-ച്ഛ॑കാ॒രീ യാ॑ജ്യാനുവാ॒ക്യേ അ॑കരോദ്-
 വ॒ജോ വൈ॑ ശകാ॒രീ സ ഏ॒നം വ॒ജോ ഭൂ॑ത്യാ ഐ॒ന്ധ- [ ] 44

2.2.8.6

സോ॒ഽഭ॑വത് സോ॒ഽബി॑ഭേദ്-ഭൂ॒തഃ പ്ര॒ഥാ ധ॑ക്ഷ്യതീതി സ
 പ്ര॒ജാപ॑തിം പു॒നരു॑പാധാ॒വത് സ॒ പ്ര॒ജാപ॑തിഃ ശകാ॒ര്യാ

അധി രേവതീം നിർമിമീത ശാന്ത്യാ അപ്രദാഹായ യോഽലഃ
 ശ്രിയൈ സന്മ്-സദൃങ്ഖ്സമാനൈഃ സ്യാത് തസ്മാ
 ഏതമൈന്ദ്രമേകാദശകപാലം നിർവപേദിന്ദ്രമേവ സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിന്നിന്ദ്രിയം
 ദധാതി രേവതീ പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി ( ) ശാന്ത്യാ
 അപ്രദാഹായ ശക്വരീ യാജ്യാ വജോ വൈ ശക്വരീ
 സ ഏനം വജോ ഭൂത്യാ ഇന്ധേ ഭവത്യേവ । 45

(അപി - തഃ - സ്യൂർ -വൈ - നയ - ഭവതി -
 ചതുർദശ ച ।) (A8)

2.2.9.1

ആഗ്നാവൈഷ്ണവമേകാദശകപാലം നിർവപേദിചരന്മ്-
 സരസ്വത്യാജ്യ ഭാഗാ സ്യാദ്-ബാർഹസ്സത് യശ്ചരുർ-
 യദാഗ്നാവൈഷ്ണവ എകാദശകപാലോ ഭവത്യഗ്നിഃ സർവാ
 ദേവതാ വിഷ്ണുർ യജേണാ ദേവതാഭിശ്ചൈവനം
 യജേണ ചാഭി ചരതി സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ ഭവതി വാഗൈ
 സരസ്വതീ വാചൈവൈനമഭി ചരതി ബാർഹസ്സത്യ- ശ്ചരുർ
 ഭവതി ബ്രഹ്മ വൈ ദേവാനാം ബൃഹസ്സതിർ-
 ബ്രഹ്മണൈവൈനമഭി ചരതി - [ ] 46

2.2.9.2

പ്രതി വൈ പരസ്താദിചരന്തമദി ചരന്തി ദേവേ
 പുരോഽനുവാക്യേ കുര്യാദതി പ്രയുക്ത്യാ ഏതയൈവ
 യജേതാദി ചര്യമാണോ ദേവതാദിരേവ ദേവതാഃ പ്രതിചരതി
 യജേന്തൻ യജ്ഞം വാചാ വാചം ബ്രഹ്മണാ ബ്രഹ്മ സ
 ദേവതാശ്ചൈവ യജ്ഞം ച മധ്യതോ വ്യവസർപതി തസ്യ ന
 കുതശ്ചനോപാവ്യാധോ ഭവതി നൈനമദിചരൻ-മ്സ്യൂണുത
 ആഗ്നാവൈഷ്ണവ-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം

യജേന്താ നോ - [ ] 47

2.2.9.3

-പനമേദഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ വിഷ്ണുർ യജേന്താഽഗ്നിം
 ചൈവ വിഷ്ണും ച സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 താവേവാസൈ യജ്ഞം പ്രയച്ഛത ഉപൈനം യജേന്താ
 നമത്യാഗ്നാ-വൈഷ്ണവം ഘൃതേ ചരും നിർവപേച്ഛക്ഷുഷ്ണാമോ
 -ഽഗ്നേർവൈ ചക്ഷുഷാ മനുഷ്യാ വി പശ്യന്തി യജ്ഞസ്യ
 ദേവാ അഗ്നിം ചൈവ വിഷ്ണും ച സോന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി താവേവാ - [ ] 48

2.2.9.4

-സുഗീൻ ചക്ഷുർധത്തശ്ചക്ഷുഷ്ഠാനേവ ഭവതി ധേന്വൈ വാ
 ഏതദ്-രേതോ യദാജ്യ-മനധുഹ-സുണ്ഡുലാ
 മിമുനാദേവാസൈ ചക്ഷുഃ പ്രജനയതി ഘൃതേ ഭവതി
 തേജോ വൈ ഘൃതം തേജശ്ചക്ഷു-സ്മേജസൈവാസൈ
 തേജശ്ചക്ഷുരവ രുന്ധ ഇന്ദ്രിയം വൈ വീര്യം വൃക്തേ
 ഭ്രാതൃവ്യോ യജമാനോഽയജമാനസ്യ-ധാരകല്പാം പ്രതി
 നിർവപേദ്-ഭ്രാതൃവ്യേ യജമാനേ നാസ്യേന്ദ്രിയം - [ ] 49

2.2.9.5

വീര്യം വൃക്തേ പുരാ വാചഃ പ്രവദിതോർ
 നിർവപേദ്യാവത്യേവ വാക് താമപ്രോദിതാം ഭ്രാതൃവ്യസ്യ
 വൃക്തേ താമസ്യ വാചം പ്രവദന്തീമന്യാ വാചോഽനു
 പ്രവദന്തി താ ഇന്ദ്രിയം വീര്യം യജമാനേ ദധത്യാഗാ
 വൈഷ്ണവ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് പ്രാതഃ
 സവനസ്യാഽഽ* കാലേ സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്
 ബാർഹസ്സത്യശ്ചരൂർ-യദഷ്ടാകപാലോ ഭവത്യഷ്ടാക്ഷരാ
 ഗായത്രീ ഗായത്രം പ്രാതഃ സവനം പ്രാതഃ സവനമേവ
 തേനാപ്നോ - [ ] 50

2.2.9.6

-ത്യാഗ്നാവൈഷ്ണവ-മേകാദശകപാലം നിർവ്വപേ-ന്മാധുനിനസ്യ
 സവനസ്യാഃ *കാലേ സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്
 ബാർഹസ്സത്യ-ശ്ചരൂർ യദേകാദശകപാലോ
 ഭവത്യേകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് ത്രൈഷ്ടുഭം മാധുനിനഃ
 സവനം മാധുനിനമേവ സവനം
 തേനാഃ *പ്ലോത്യാഗ്നാവൈഷ്ണവം ദാദശകപാലം നിർവ്വപേത്
 തൃതീയസവനസ്യാഃ *കാലേ സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്
 ബാർഹസ്സത്യശ്ചരൂർ യദ്-ദാദശകപാലോ ഭവതി
 ദാദശാക്ഷരാ ജഗതീ ജാഗതം തൃതീയസവനം തൃതീയ
 സവനമേവ തേനാഃ പ്ലോതി ദേവതാദിരേവ ദേവതാഃ - [ ] 51

2.2.9.7

പ്രതിചർതി യജ്ഞേന യജ്ഞം വാചാ വാചം ബ്രഹ്മണാ ബ്രഹ്മ
 കപാലൈരേവ ഛന്ദാഃ സ്യാപ്ലോതി പുരോധാശൈഃ സവനാനി
 മൈത്രാവരുണമേകകപാലം നിർവ്വപേദ്-വശായൈ കാലേ
 യൈവാസൗ ഭാത്യവ്യസ്യ വശാഃ സുബന്ധ്യാ സോ
 ഏവൈഷ്വര സൈകകപാലോ ഭവതി ന ഹി കപാലൈഃ
 പശുമർഹത്യാപ്തം । 52

(ബ്രഹ്മണൈവൈനമദി ചരതി - യജ്ഞോ ന - താവേവാ -
 ട്വേന്ദ്രിയ - മാപ്തോതി - ദേവതാഃ - സപ്തത്രിശ്ശ്ച) (A9)

2.2.10.1

അസാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ ദേവാഃ
 പ്രായശ്ചിത്തിമൈചൻ തസ്മാ ഏതച്ഛ്വേസോമാരൗദ്രം ചരും
 നിർവപൻ തേനൈവാസ്മിൻ രുചമദധുര്യോ
 ബ്രഹ്മവർചസകാമഃ സ്മാത് തസ്മാ ഏതച്ഛ്വേസോമാരൗദ്രം
 ചരും നിർവപേമ് സോമം ചൈവ രുദ്രം ച സ്പേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
 ധത്തോ ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി തിഷ്യാപൂർണമാസേ
 നിർവപേദ്-രുദ്രോ - [ ] 53

2.2.10.2

വൈ തിഷ്യാഃ സോമഃ പൂർണമാസഃ സാക്ഷാദേവ
 ബ്രഹ്മവർചസമവ രുന്ധേ പരിശ്രിതേ യാജയതി
 ബ്രഹ്മവർചസസ്യ പരിഗൃഹീന്ത്യേ ശ്വേതായൈ
 ശ്വേതവത്സായൈ ദുഗ്ധം മഥിതമാജ്യം ഭവത്യാജ്യം
 പ്രോക്ഷണമാജ്യേന മാർജയന്തേ യവദേവ ബ്രഹ്മവർചസം
 തഥ് സർവം കരോത്യതി ബ്രഹ്മവർചസം ക്രിയത

ഇത്യാഹുരീശ്വരോ ദുശ്ചർമാ ഭവിതോരിതി മാനവി
 ഋചൗ ധായേ കൂര്യാദ്-യദൈ കിഞ്ച മനുരവദത്-തദ്-
 ഭേഷജം- [ ] 54

2.2.10.3

ഭേഷജമേവാസൈ കരോതി യദി ബിഭീയാദ്-ദുശ്ചർമാ
 ഭവിഷ്യാമീതി സോമാപൗഷ്ണം ചരും നിർവപേത് സൗമ്യോ
 വൈ ദേവതയാ പുരുഷഃ പൗഷ്ണം പശവഃ സ്വയൈ വാസൈ
 ദേവതയാ പശുഭിസ്ത്വചം കരോതി ന ദുശ്ചർമാ ഭവതി
 സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേത് പ്രജാകാമഃ സോമോ വൈ
 രേതോധാ അഗ്നിഃ പ്രജാനാം പ്രജനയിതാ സോമ
 ഏവാസൈ രേതോ ദധാത്യഗ്നിഃ പ്രജാം പ്രജനയതി
 വിന്ദതേ - [ ] 55

2.2.10.4

പ്രജാഽ സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേദഭിചരൻ-മ്സൗമ്യോ
 വൈ ദേവതയാ പുരുഷ ഏഷ രുദ്രോ യദഗ്നിഃ സ്വായാ
 ഏവൈനം ദേവതായൈ നിഷ്ക്രീയ രുദ്രായാപി ദധാതി
 താജഗാർത്തിമാർച്ചതി സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേ-
 ജേജ്യാഗാമയാവി സോമം വാ ഏതസ്യ രസോ ഗച്ഛത്യഗ്നിഽ

ശരീരം യസ്യ ജോഗാമയതി സോമാദേവാസ്യ രസം
നിഷ്ക്ലിണാത്യഗ്നേഃ ശരീരമുത യദീ - [ ] 56

2.2.10.5

-താസുർ ഭവതി ജീവത്യേവ സോമാരുദ്രയോർവാ ഏതം
ഗ്രസിതച്ഛ് ഹോതാ നിഷ്ഖിദതി സ ഇൗശ്വര
ആർതിമാർതോ-രനഡ്യാൻ ഹോത്രാ ദേയോ വഹിർവാ
അനഡ്യാൻ വഹിർഹോതാ വഹിന്നൈവ വഹിമാത്മാനഃ
സ്പൃണോതി സോമാരുദ്രം ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത
സ്പേസ്മാ ആയതന്നേ ദ്രാത്യവ്യം ജനയേയമിതി വേദിം
പരിഗൃഹ്യാർധമുദ്ധന്യാദർധം നാർധം ബർഹിഷഃ
സ്പൃണീയാദർധം ( )നാർധ-മിധുസ്മാഭ്യാ-ദധ്യാ-ദർധം
ന സ്വ ഏവാസ്മാ ആയതന്നേ ദ്രാത്യവ്യം ജനയതി । 57
(രുദ്രോ - ഭേഷജം - വിന്ദതേ- യദീ - സ്പൃണീയാദർധം -
ദാദശ ച) (A10)

2.2.11.1

ഐന്ദ്രമേകാദശകപാലം നിർവപേന്മാരുതച്ഛ് സപ്തകപാലം
ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രം ചൈവ മരുതശ്ച സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി ത ഏവാസ്മൈ സജാതാൻ പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമേവ

ഭവത്യാഹവനീയ ഐന്ദ്രമധി ശ്രയതി ഗാർഹപത്യേ മാരുതം
 പാപവസ്യസസ്യ വിധൂത്യേ സപ്തകപാലോ മാരുതോ
 ഭവതി സപ്തഗണാ വൈ മരുതോ ഗണശ ഏവാസൈ
 സജാതാനവ രുന്ധേഽന്യുച്യമാന ആ സാദയതി
 വിശമേവാ - [ ] 58

2.2.11.2

-സാ അനുവർത്താനം കരോത്യേതാമേവ നിർവപേദ്യഃ
 കാമയേത ക്ഷത്രായ ച വിശേ ച സമദം
 ദധ്യാമിത്യേന്ദ്രസ്യ-വദ്യൻ ബ്രൂയാദിന്ദ്രായാനു
 ബ്രൂഹീത്യാശ്രാവ്യ ബ്രൂയാൻ-മരുതോ യജേതി
 മാരുതസ്യവദ്യൻ ബ്രൂയാന്മരുദ്ഭ്യോഽനു ബ്രൂഹീത്യാശ്രാവ്യ
 ബ്രൂയാദിന്ദ്രം യജേതി സ്വ ഏവൈഭ്യോ ദാഗധേയേ സമദം
 ദധാതി വിത്യുച് ഹാണാസ്തിഷ്ഠന്ത്യേ താമേവ - [ ] 59

2.2.11.3

നിർവപേദ്യഃ കാമയേത കല്പേരന്നിതി യമാദേവതമവദായ
 യമാ ദേവതം യജേദ്-ദാഗധേയേനൈവൈനാൻ യമായഥം
 കല്പയതി കല്പന്ത ഏവൈന്ദ്ര-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്-
 വൈശ്വദേവം ദ്വാദശകപാലം ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രം ചൈവ

വിശ്വാശ്ച ദേവാൻമസേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 ത ഏവാസ്മൈ സജാതാൻ പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ
 ഭവത്യന്ദ്രസ്യോവദായ വൈശ്വദേവസ്യോവ

ഭ്യേദമൈന്ദ്രസ്യോ - [ ] 60

2.2.11.4

-പരിഷ്വാദിന്ദ്രിയേണൈവാസ്മാ ഉഭയതഃ സജാതാൻ പരി
 ഗൃഹ്ണാത്യുപാധായ പൂർവയം വാസോ ദക്ഷിണാ
 സജാതാനാമുപഹിത്യ പൃശ്നിയൈ ദുഗ്ധേ പ്രയങ്ഗവം
 ചരും നിർവപേന്മരുദ്ഭ്യോ ഗ്രാമകാമഃ പൃശ്നിയൈ വൈ
 പയസോ മരുതോ ജാതാഃ പൃശ്നിയൈ പ്രിയങ്ഗവോ മാരുതാഃ
 ഖലു വൈ ദേവതയാ സജാതാ മരുത ഏവ സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മൈ സജാതാൻ
 പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി പ്രിയവതീ

യാജ്യാനുവാക്യേ- [ ] 61

2.2.11.5

ഭവതഃ പ്രിയമേവൈനശ്ച സമാനാനാം കരോതി ദിപദാ
 പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി ദിപദ ഏവാവ രുന്ധേ ചതുഷ്പദാ
 യാജ്യാ ചതുഷ്പദ ഏവ പശൂനവ രുന്ധേ ദേവാസുരാഃ

സംയത്താ ആസൻ തേ ദേവാ മിഥോ വിപ്രിയാ ആസൻ തേ
 (1) ടന്യോടന്യസൈ ജൈഷ്ഠായാ-തിഷ്ഠാനാശ്ചതുർധാ
 വ്യക്രാമന്നഗ്നിർവസുഭിഃ സോമോ രുദ്രിന്ദ്രോ മരുദ്ഭിർ
 വരുണ ആദിത്യഃ സഃ ഇന്ദ്രഃ പ്രജാപതിമുപാധാവത് ത- [ ] 62

2.2.11.6

-മേതയാ സംജ്ഞാന്യാടയാജയദഗ്നയേ വസുമതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപഥ് സോമായ രുദ്രവതേ
 ചരുമിന്ദ്രായ മരുതവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 വരുണായാട*ദിത്യവതേ ചരും തതോ വാ ഇന്ദ്രം ദേവാ
 ജൈഷ്ഠായാഭി സമജാനത യഃ സമാനൈർമിഥോ വിപ്രിയഃ
 സ്യാത് തമേതയാ സംജ്ഞാന്യാ യാജയേദഗ്നയേ വസുമതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേഥ് സോമായ രുദ്രവതേ
 ചരുമിന്ദ്രായ മരുതവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 വരുണായാ ( ) ട*ദിത്യവതേ ചരുമിന്ദ്രമേവൈനം ഭൂതം
 ജൈഷ്ഠായ സമാനാ അഭി സം ജാനതേ വസിഷ്ഠഃ
 സമാനാനാം ഭവതി । 63

(വിശ്വേവ - തിഷ്ഠന്ത്യേതാമേ - വാമൈന്ദ്രസ്യ -

യാജ്യാനുവാക്യേ - തം - വരുണായ -ചതുർഭശ ച) (A11)

2.2.12.1

ഹിരണ്യഗർഭ >[1], ആപോ ഹ യത് >[2], പ്രജാപതേ >[3] ।

സ വേദ പുത്രഃ പിതര്യു സ മാതര്യു സ സൂനൂർഭൂവഥ്
സ ഭൂവത് പുനർമഘഃ । സ ദ്യാമൗർണോദന്തരിക്ഷ്യു
സ സുവഃ സ വിശ്വാ ഭൂവോ അഭവഥ് സ ആഭവത് ।

ഉദു ത്യം >[4], ചിത്രം >[5] ।

സ പ്രത്വന്നവീയസാഭ്നേ ദ്യുന്തേ സംയതാ ।
ബൃഹത് തതന്മ ഭാനുനാ । നി കാവ്യോ വേധസഃ
ശശ്വതസ്തർഹസ്തേ ദധാനോ - [ ] 64

2.2.12.2

നര്യോ പുരുണി । അഗ്നിർ ഭൂവദ്രയിപതീ രയീണായ് സത്രോ
ചക്രാണോ അമൃതാനി വിശ്വാ । ഹിരണ്യപാണിമൃതയേ
സവിതാരമുപ ഹായേ । സ ചേത്താ ദേവതാ പദം ।

വാമമദ്യ സവിതർവാമമു ശോ ദിവേദിവേ വാമമസ്മദ്യു
സാവീഃ । വാമസ്യ ഹി ക്ഷയസ്യ ദേവ ഭൂരേരയാ ധിയാ
വാമഭാജഃ സ്യാമ । ബധിത്മാ പർവതാനാം ഖിദ്രം ബിഭർഷി
പൃഥിവി । പ്ര യാ ഭൂമി പ്രവതാതി മഹാ ജിനോഷി - [ ] 65

2.2.12.3

മഹിനി । സ്തോമാസസ്താ വിചാരിണി പ്രതിഷ്ഠാഭന്ത്യകൃത്യഭിഃ ।
 പ്രയാ വാജം ന ഹേഷന്തം പേരുമസ്യസ്യർജുനി ।
 ഋദൂദരേണ സഖ്യാ സചേയ യോ മാ ന രിഷ്ട്യദ്ധര്യശ്വ പീതഃ ।
 അയം യഃ സോമോ ന്യായയുസേ തസ്മാ ഇന്ദ്രം
 പ്രതിർമേമ്യച്ഛ । ആപാന്തമന്യുസ്തപല-പ്രഭർമാ ധുനിഃ ശിമീ
 വാണൂരുമാഽഽ ഋജീഷീ । സോമോ വിശ്വാനൃതസാ വനാനി
 നാർവാഗിന്ദ്രം പ്രതിമാനാനി ദേഭ്യഃ । പ്ര - [ ] 66

2.2.12.4

സുവാനഃ സോമ ഋതയുശ്ചികേതേന്ദ്രായ ബ്രഹ്മ
 ജമദഗ്നിരർചൻ । വൃഷാ യന്താഽസി ശവസസ്തൂരസ്യാന്തര്യച്ഛ
 ഗൃണതേ ധർത്ത്രം ദൃഢ്വഹ । സബാധസേ മദം ച ശുഷ്വയം ച
 ബ്രഹ്മ നരോ ബ്രഹ്മകൃതഃ സപര്യൻ । അർകോ വാ യത്
 തൂരതേ സോമചക്ഷാസ്തത്രേദിന്ദ്രോ ദധതേ പൃഥ്വസു തൂര്യാം ।
 വഷ്ട് തേ വിഷ്ണവാസ ആ കൃണോമി തന്മേ ജുഷസ്വ
 ശിപിവിഷ്ട ഹവ്യം । 67

2.2.12.5

വർധന്തു ത്വാ സുഷ്വതയോ ഗിരോ മേ യൂയം പാത
 സ്വസ്തിഭിഃ സദാ നഃ । പ്ര തത് തേ അദ്യ ശിപിവിഷ്ട

നാമാഽര്യഃ ശഠ് സാമി വയുനാന്നി വിദാൻ । തന്വാ ഗൃണാമി
 തവസമതവീയാൻ ക്ഷയന്തമസ്യ രജസഃ പരാകേ ।
 കിമിത് തേ വിഷ്ണോ പരിചക്ഷ്യം ഭൂത് പ്ര യദാവക്ഷേ
 ശിപിവിഷ്ടോ അസ്മി । മാ വർപോ അസ്മദപ ഗൃഹ
 ഏതദ്യദന്യരുപഃ സമിഥേ ബഭൂമ । 68

2.2.12.6

അഗ്നേ ദാ ദാശുഷേ രയിം ഹീരവന്തം പരീണസം ।
 ശിശീഹി നഃ സൂനുമതഃ । ദാ നോ അഗ്നേ ശതിനോ ദാഃ
 സഹസ്രിണോ ഭൂരോ ന വാജം ശ്രുത്യാ അപാ വൃധി ।
 പ്രാചീ ദ്യാവാപൃഥിവീ ബ്രഹ്മണാ കൃധി സുവർണ
 ശുക്രമുഷസോ വി ദിദ്യുതഃ । അഗ്നിർദാ ദ്രവിണം
 ഹീരപേശാ അഗ്നിർ ഋഷിം യഃ സഹസ്രാ സനോതി ।
 അഗ്നിർദിവി ഹവ്യമാ തതാനാഗ്നേർധാമാനി വിദ്യുതാ
 പുരുത്രാ । മാ - [ ] 69

2.2.12.7

നോ മർധീ > ⁶, രാ തു ഭര > ⁷ ।
 ഘൃതം ന പൃതം തന്നൂരരേപാഃ ശുചി ഹിർണ്യം ।
 തത് തേ രുക്മോ ന രോചത സ്വധാവഃ । ഉദേ സുശ്ചന്ദ്ര

സർപിഷോ ദർവീ ശ്രീണീഷ ആസനി । ഉതോ ന ഉത്
 പുപുര്യോ ഉക്മേഷു ശവസസ്തത ഇഷഃ സ്തോത്യുഭ്യ ആ ദര ।
 വായോ ശതച് ഹരീണാം യുവസ്വ പോഷ്യാനാം ।
 ഉത വാ തേ സഹസ്രിണോ രഥ ആ യാതു പാജസാ ।
 പ്ര യാദി - [ ] 70

2.2.12.8

-ര്യാസി ദാശാച് സമച്ഛാ നിയുദ്ഭിർ വായവിഷ്ടയേ
 ദുരോണേ । നി നോ രയിച് സുഭോജസം യുവേഹ നി
 വീരവദ്-ഗവ്യമശീയം ച രായഃ । രേവതീർനഃ സധമാദ
 ഇന്ദ്രേ സന്തു തുവിവാജാഃ । ക്ഷുമന്തോ യാദിർമദേമ ।
 രേവാച് ഇന്ദ്രേവതഃ സ്തോതാ സ്യാത് ത്വാവതോ മഘോനഃ ।
 പ്രേദു ഹരിവഃ ശ്രുതസ്യ । 71

(ദധാനോ - ജിനോഷീ - ദേഭ്യഃ പ്ര - ഹവ്യം - ബഭൂമ -
 മാ - യാദീ - ശ്ചത്വാരിച്ശച്ഛ) (A12)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(പ്രജാപതിസ്താഃ സൃഷ്ടാ - അഗ്നയേ പമികൃതേ - ഗ്നയേ
 കാമായാ - ഗ്നയേന്നവതേ - വൈശ്വാനര - മാദിത്യം ചരു -

മൈത്രം ചരു - മിത്രായാൻവൃജവ - ആഗ്നാവൈഷ്ണവ -
മസൗ സോമാരൗദ്രമൈത്ര - മേകാദശകപാലഃ
ഹിരണ്യഗർഭോ - ദ്വാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(പ്രജാപതി - രഗന്യേ കാമായാ - ടി സം ഭവതോ -
യോ വിദിഷാണയോ - രിധേ സന്ന ഹ്യേ -
ദാഗ്നാവൈഷ്ണവമു - പരിഷ്ഠാ - ദ്വാസി ദാശാഽസ -
മേകസപ്തിഃ)

First and Last Padam of 2nd Prasnam of Kandam 2 :-

(പ്രജാപതിഃ - പ്രേദു ഹരിവഃ ശ്രുതസ്യ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

ദിതീയകാണ്ഡേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

2.2.1 Appendix

2.2.12.1 - ഹിരണ്യഗർഭഃ¹,

ഹിരണ്യഗർഭഃ സമവർത്തതാഗ്രേ ഭൂതസ്യ ജാതഃ പതിരേക
ആസീത് ।

സ ദാധാര പൃഥിവീം ദ്യാമുതേമാം ക്വൈസ്യ ദേവായ്

ഹവിഷാ വിദേമ ॥ (Appearing in TS 4-1-8-3)

2.2.12.1 - ആപോ ഹ യത്²,

ആപോ ഹ യൻ മഹതീർ വിശ്വമായൻ ദക്ഷം ദധാനാ
ജനയന്തീരഗ്നിം ।

തതോ ദേവാനാം നിരവർത്തതാസുരേകഃ ക്വൈസ്യ ദേവായ്

ഹവിഷാ വിധേമ ॥ (Appearing in TS 4-1-8-3)

2.2.12.1 - പ്രജാപതേ³

പ്രജാപതേ ന ത്വദേതാനൃന്യോ വിശ്വാ ജാതാനി പരി താ

ബഭൂവ । യത്കാമാന്യേ ജുഹൂമന്യന്നോ അന്യു വയഃ സ്യാമ
പതയോ രയീണാം ॥

(Appearing in TS 1-8-14-2)

2.2.12.1 - ഉദൃത്യം > 4

ഉദൃത്യം ജാതവേദസം ദേവം വഹന്തി കേതവഃ ।

ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥ (Appearing in TS 1-4-43-1)

2.2.12.1 - ചിത്രം > 5

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർമിത്രസ്യ
വരുണസ്യാഃഗേഃ । ആഃ പ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരിക്ഷ
സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്തസ്മുഷശ്ച ॥

(Appearing in TS 1-4-43-1)

2.2.12.7 - നോ മർധീ > 6

മാ നോ മർധീരാ ദരാ ദദ്ധി തന്നഃ പ്ര ദാശുഷേ ദാതവേ
ദൂരി യത് തേ । നവേ്യ ദേഷേ ശസേ അസ്മിൻ ത ഉക്ഥേ
പ്ര ബ്രവഥ വയമിന്ദ്ര സ്തുവന്തഃ ॥ (Appearing in TS 1-7-13-3)

2.2.12.7 – രാ തു ഭര 7

ആ തു ഭര മാകിരേതത് പരിഷ്ഠാദിദമാ ഹി ത്വാ വസുപതിം
വസുനാം ।

ഇന്ദ്ര യത് തേ മാഹീനം ദത്രമസ്യസുഭ്യം തദ്ധര്യശ്വ
പ്രയന്ധി ॥ (Appearing in TS 1-7-13-3)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2.3 ദിതീയകാണേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം

2.3.1.1

ആദിത്യേഭ്യോ ഭുവ്വാദ്-ഭൃശ്ചരും നിർവ്വപേദ്-ഭൃതികാമ
ആദിത്യാ വാ ഏതം ഭൃത്യേ പ്രതി നുദന്തേ യോഽലം ഭൃത്യേ
സൻ ഭൃതിം ന പ്രാപ്തോത്യാദിത്യാനേവ ഭുവ്വദതഃ സ്വേന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവൈനം ഭൃതിം ഗമയന്തി
ഭവത്യേവാ ഽദിത്യേഭ്യോ ധാരയദ്-ഭൃശ്ചരും നിർവ്വപേദ്-
പരുഷോ വാഽപരുഷ്യമാനോ വാഽദിത്യാ വാ അപരോദ്ധാര
ആദിത്യാ അവഗമയിതാർ ആദിത്യാനേവ ധാരയദതഃ - [ ] 1

2.3.1.2

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവൈനം വിശി
ദാധ്രത്യനപരുധ്യോ ഭവത്യദിത്സേനു മന്യസ്വേ-
ത്യപരുധ്യമാനോഽസ്യ പദമാ ദദീതേയം വാ അദിതിരിയ-
മേവാസ്മൈ രാജ്യമനു മന്യതേ സത്യാഽശീരിത്യാഹ
സത്യാമേവാഽശീഷം കുരുത ഇഹ മന ഇത്യാഹ പ്രജാ
ഏവാസ്മൈ സമനസഃ കരോത്യുപ പ്രേത മരുതഃ - [ ] 2

2.3.1.3

സുദാനവ ഏ॒നാ വി॒ശ്പതി॑നാഭ്യമുച്ഛ॑ രാജാ॑നമിത്യാഹ
 മാരു॒തീ വൈ വി॒ഡ് ജ്യേഷ്ഠാ॑ വി॒ശ്പതി॑ർവിശൈ॒വൈനച്ഛ॑
 രാ॒ഷ്ട്രേണ॑ സമ॒ർധയ॑തി യഃ പര॒സ്താദ് ഗ്രാ॒മ്യവാ॑ദീ
 സ്യാത് തസ്യ॑ ഗൃ॒ഹാദ്-പ്രീ॒ഹീനാ॑ ഹരേ॒ച്ഛുക്താഽശ്വ॑
 കൃ॒ഷ്ണാഽശ്വ॑ വി ചി॒നുയാദ്യേ॑ ശു॒ക്താഃ സ്യു॑സ്തമാ॒ദിത്യം
 ച॒രും നി॒ർവപേ॑ദാദിത്യാ വൈ ദേ॒വതയാ॑
 വി॒ഡ്വിശ്വ॑മേ॒വാവ ഗച്ഛ॑ - [ ] 3

2.3.1.4

-ത്യവ॑ഗതാസ്യ വി॒ധന॑വഗതച്ഛ॑ രാ॒ഷ്ട്രമി॑ത്യാഹുർഭയേ
 കൃ॒ഷ്ണാഃ സ്യു॑സ്തം വാ॒രുണം ച॒രും നി॒ർവപേ॑ദ് വാ॒രുണം
 വൈ രാ॒ഷ്ട്രമു॒ദേ ഏ॒വ വി॒ശം ച രാ॒ഷ്ട്രം ചാ॒വ ഗച്ഛ॑തി യദി
 നാ॒വഗച്ഛേ॑ദി॒മമഹ॑മാദിത്യേഭ്യോ ഭാ॒ഗം നി॒ർവപാ॑മ്യോ
 മൃ॒ഷ്ണാദമൃ॑ഷ്ണേ വി॒ശോ॑വഗ॒ന്തോരി॑തി നി॒ർവപേ॑ദാദിത്യാ
 ഏ॒വൈനം ഭാ॒ഗധേ॑യം പ്രേ॒സ്തന്തോ॑ വി॒ശമ॑വ - [ ] 4

2.3.1.5

ഗമ॑യന്തി യദി നാ॒വഗച്ഛേ॑ദാശ്വ॒ത്ഥാൻ മ॑യു॒ഖാൻമ് സ॒പ്ത
 മ॑ധ്യമേഷാ॒യാമു॑പഹ॒ന്യാദി॑ദമഹ-മാദിത്യാൻ ബ॒ധ്യാമ്യോ

മൃഷ്ണാദമൃഷ്ണേ വിശോഽവഗത്തോരിത്യാദിത്യാ ഏവൈനം
 ബദ്ധവീരാ വിശമവ ഗമയന്തി യദി നാവഗച്ഛേദേതമേവാ
 ട്വദിത്യം ചരും നിർവപേദിയേഽപി മയൂഖാൻമ് സം
 നഹ്യേദനപര്യുധമേവാവ ഗച്ഛത്യാ-ശ്ചത്മാ ഭവന്തി മരുതാം
 വാ ഏത ( ) -ദോജോ യദശ്ചത്മാ ഓജസൈവ വിശമവ
 ഗച്ഛതി സ്വപ്ത ഭവന്തി സ്വപ്ത ഗണാ വൈ മരുതോ ഗണശ
 ഏവ വിശമവ ഗച്ഛതി । 5 (ധാരയദ്വതോ - മരുതോ - ഗച്ഛതി -
 വിശമവൈ - ത - ദഷ്ടാദശ ച) (A1)

2.3.2.1

ദേവാ വൈ മൃത്യോർബിഭയുസ്തേ പ്രജാപതിമുപാധാവൻ
 തേഭ്യ ഏതാം പ്രാജാപത്യാച് ശതകൃഷ്ണലാം നിർവപത്
 തയൈവൈഷ്വമൃതമദധാദ്യോ മൃത്യോർബിഭീയാത് തസ്മാ
 ഏതാം പ്രാജാപത്യാച് ശതകൃഷ്ണലാം നിർവപേത്
 പ്രജാപതിമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സ ഏവാസിന്നായുർഭധാതി സർവമായുരേതി
 ശതകൃഷ്ണലാ ഭവതി ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയ
 ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ - [ ] 6

2.3.2.2

പ്രതി തിഷ്ഠതി ഘൃതേ ഭവത്യായുർവൈ ഘൃതമമൃതം
 ഹിരണ്യമായുശ്ചൈവാസ്മാ അമൃതം ച സമീചീ ദധാതി
 ചതാരി ചതാരി കൃഷ്ണലാഢ്യവ ദൃതി ചതുരവത് തസ്യാഽഽപ്യാ
 ഏകധാ ബ്രഹ്മണ ഉപ ഹരതേകധൈവ യജമാന
 ആയുർദധാത്യ-സാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ
 ദേവാഃ പ്രായശ്ചിത്തിമൈച്ഛൻ തസ്മാ ഏതം സൗര്യം ചരും
 നിരവപൻ തേനൈവാസിൻ - [ ] 7

2.3.2.3

രുചമദധുര്യോ ബ്രഹ്മവർചസകാമഃ സ്മാത് തസ്മാ ഏതം
 സൗര്യം ചരും നിർവപേദമുമേവാഽഽദിത്യം സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
 ദധാതി ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവത്യുഭയതോ രുക്ൗ ഭവത
 ഉഭയത ഏവാസിൻ രുചം ദധാതി പ്രയാജേ പ്രയാജേ
 കൃഷ്ണലം ജുഹോതി ദിഗ്ഭ്യ ഏവാസ്മൈ ബ്രഹ്മവർചസമവ
 രുന്ധ ആഗ്നേയമഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് സാവിത്രം
 ദാദശകപാലം ദുമൈ - [ ] 8

2.3.2.4

ച॒രും ഋ॑കാമ॒യേത॑ ഹി॒ർണ്യം ഋ॑വി॒ന്ദേ॒യ ഹി॒ർണ്യം
 മോ॒പ॒നമേ॑ദി॒തി യദാ॑ഗേ॒യോ ഭ॒വ॒ത്യാഗേ॑യം ഋ॒വൈ ഹി॒ർണ്യം
 ഋ॒യ॒സ്യൈ॒വ ഹി॒ർണ്യം തേ॑നൈ॒വൈ॒നദ് വി॒ന്ദതേ॑ സാ॒വിത്രോ
 ഭ॒വതി॑ സ॒വിത്ര॑പ്ര॒സൂത॑ ഏ॒വൈ॒നദ്-വി॒ന്ദതേ॑ ഭൂ॒മൈ
 ച॒രുർഭ॑വ॒ത്യാഗേ॑വൈ॒നദ്-വി॒ന്ദത॑ ഉ॒പൈ॒നച്ഛ് ഹി॒ർണ്യം
 നമ॑തി വി॒വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വീര്യേ॑ണ॒ർധൃതേ॑ യോ
 ഹി॒ർണ്യം ഋ॑വി॒ന്ദത॑ ഏ॒താ - [ ] 9

2.3.2.5

-മേ॒വ നി॒ർവ॑പേ॒ദ്ധി॒ർണ്യം ഋ॑വി॒ത്താ നേ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വീര്യേ॑ണ॒
 വൃ॒ദ്ധൃത॑ ഏ॒താമേ॒വ നി॒ർവ॑പേ॒ദ്യസ്യ॑ ഹി॒ർണ്യം
 നശ്യേ॒ദ്യാദാ॑ഗേ॒യോ ഭ॒വ॒ത്യാഗേ॑യം ഋ॒വൈ ഹി॒ർണ്യം ഋ॒യ॒സ്യൈ॒വ
 ഹി॒ർണ്യം തേ॑നൈ॒വൈ॒നദ്-വി॒ന്ദതി॑ സാ॒വിത്രോ
 ഭ॒വതി॑ സ॒വിത്ര॑പ്ര॒സൂത॑ ഏ॒വൈ॒നദ്-വി॒ന്ദതി॑ ഭൂ॒മൈ
 ച॒രുർഭ॑വ॒ത്യാഗേ॑വൈ॒നദ്-വി॒ന്ദതീ॑ന്ദ്ര - [ ] 10

2.3.2.6

-സ്തപ്തഃ സോമമദീഷഹാഽ പിബഥ് സ വിഷാങ് വ്യാർച്ചഥ് സ
 ഇന്ദ്രിയേണ സോമപീഥേന വ്യാർധൃത സ
 യദുർധാമുദവമീത് തേ ശ്യാമാകാ അഭവന്മഥ്സ
 പ്രജാപതിമുപാധാവത് തസ്മാ ഏതച്ഛ് സോമേന്ദ്രഃ ശ്യാമാകം
 ചരും നിർവപത് തേനൈവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയച്ഛ് സോമപീഥമദധാദി
 വാ ഏഷ ഇന്ദ്രിയേണ സോമപീഥേനർധൃതേ യഃ സോമം
 വ്മിതി യഃ സോമവാമീ സ്യാത് തസ്മാ - [ ] 11

2.3.2.7

ഏതച്ഛ് സോമേന്ദ്രഃ ശ്യാമാകം ചരും നിർവപേഥ് സോമം
 ചൈവേന്ദ്രം ച സോമന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയച്ഛ് സോമപീഥം ധത്തോ നേന്ദ്രിയേണ
 സോമപീഥേന വ്യൂധൃതേ യത് സൗമ്യോ ഭവതി
 സോമപീഥമേവാവ രുന്ധേ യദൈന്ദ്രോ ഭവതീന്ദ്രിയം വൈ
 സോമപീഥ ഇന്ദ്രിയമേവ സോമപീഥമവ രുന്ധേ ശ്യാമാകോ
 ഭവത്യേഷ വാവ സ സോമഃ - [ ] 12

2.3.2.8

സാക്ഷാദേവ സോമപീഥമവ രുന്ധേ ഗന്ധേ ദാത്രേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദിന്ദ്രായ പ്രദാത്രേ
 പുരോധാശമേകാദശകപാലം പശുകാമോഽഗ്നിരേവാസൈ
 പശൂൻ പ്രജനയതി വൃദ്ധാനിന്ദ്രഃ പ്ര യച്ഛതി ദധി മധു
 ഘൃതമാപോ ധാനാ ഭവന്ത്യേതദൈവ പശൂനാച് രൂപച്
 രൂപേണൈവ പശൂനവ രുന്ധേ പഞ്ച-ഗൃഹീതം ഭവതി
 പാക്താ ഹി പശവോ ബഹു രൂപം ഭവതി ബഹു രൂപാ
 ഹി പശവഃ - [ ] 13

2.3.2.9

സമൃദ്ധ്യ പ്രാജാപത്യം ഭവതി പ്രാജാപത്യാ വൈ പശവഃ
 പ്രജാപതിരേവാസൈ പശൂൻ പ്രജനയത്യാത്മാ വൈ
 പുരുഷസ്യ മധു യന്മധഗ്നു ജുഹോത്യാത്മാനമേവ
 തദ്-യജമാനോഽഗ്നു പ്രദധാതി പക്ത്യ യാജ്യാനുവാക്യേ
 ഭവതഃ പാക്തഃ പുരുഷഃ പാക്താഃ പശവ ആത്മാനമേവ
 മൃത്യോർനിഷ്ഠീയ പശൂനവ രുന്ധേ । 14(ഇന്ദ്രിയേ-സ്മിൻ
 - ഭൂമ്യ - ഏതാ - മിന്ദ്ര - സ്യാത് തസ്മൈ - സോമോ -
 ബഹു രൂപാ ഹി പശവ - ഏകചതാരിച്ശച്ച) (A2)

2.3.3.1

ദേവാ വൈ സത്രമാസതർ-ധിപരിമിതം ധീശ്സാമാസ്യേഷാഽ
 സോമഽ രാജാനം ധീശ് ആർച്ചഥ് സ ഗിരിമുദൈത്
 തമഗ്നിരനുദൈത് താവഗ്നീഷോമൗ സമഭവതാം താവിന്ദോ
 യജ്ഞവിദ്രഷ്ടോഽനു പരൈത് താവബ്രവീദ്യാജയതം മേതി
 തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപതാമാഗേയ-മഷ്ടാകപാലമൈന്ദ്ര-
 മേകാദശകപാലഽ സൗമ്യം ചരും തയൈവാസിൻ തേജ-[ ] 15

2.3.3.2

ഇന്ദ്രിയം ബ്രഹ്മവർചസമധത്താം ധീയോ യജ്ഞവിദ്രഷ്ടഃ
 സ്മാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപേദാഗേയ-
 മഷ്ടാകപാലമൈന്ദ്ര-മേകാദശകപാലഽ സൗമ്യം ചരും
 ധീദാഗേയോ ഭവതി തേജ ഏവാസിൻ തേന ദധാതി
 യദൈന്ദോ ഭവതീന്ദ്രിയമേവാസിൻ തേന ദധാതി യഥ്
 സൗമ്യോ ബ്രഹ്മവർചസം തേനാ ഽഗേയസ്യ ച സൗമ്യസ്യ
 ചൈന്ദ്രേ സമാശ്ലേഷയേത് തേജശ്ചൈവാസിൻ
 ബ്രഹ്മവർചസം ച സമീചീ - [ ] 16

2.3.3.3

ദധാത്യഗ്നീഷോമീയ-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം
 കാമോ നോപനമേദാഗേനയോ വൈ ബ്രഹ്മണഃ സ സോമം
 പിബതി സ്വാമേവ ദേവതാഽസോന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സൈവൈനം കാമേന സമർധയത്യുപൈനം കാമോ
 നമത്യഗ്നീഷോമീയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-
 ബ്രഹ്മവർചസകാമോ-ഽഗ്നീഷോമാ വേവ സോന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
 ധത്തോ ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ - [ ] 17

2.3.3.4

ഭവതി യദഷ്ടാകപാലസേനാഽഽഗേനയോ യച്ഛാമാകസേന
 സൗമ്യഃ സമൃദ്ധ്യേ സോമായ വാജിനേ ശ്യാമാകം ചരും
 നിർവപേദ്യഃ ക്ലൈബ്യാദ്ബിഭീയാദ് രേതോ ഹി വാ
 ഏതസ്മാദ്-വാജിനമപക്രാമത്യഥൈഷ ക്ലൈബ്യാദ്ബിഭായ
 സോമമേവ വാജിനഽസോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസ്മിൻ രേതോ വാജിനം ദധാതി ന ക്ലീബോ ഭവതി
 ബ്രഹ്മണസ്തത്യ-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്
 ഗ്രാമകാമോ - [ ] 18

2.3.3.5

ബ്രഹ്മണസ്സതിമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവാസൈ സജാതാൻപ്ര യച്ഛതി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി
 ഗണവതീ യാജയാനുവാക്യേ ഭവതഃ സജാതൈരേവൈനം
 ഗണവന്തം കരോത്യേതാമേവ നിർവപേദ്യഃ കാമയേത ബ്രഹ്മൻ
 വിശം ഽപിനാശയേയമിതി മാരുതീ യാജ്യാനുവാക്യേ
 കുര്യാദ് ബ്രഹ്മണേവ വിശം ഽപി നാശയതി । 19
 (തേജഃ - സമീചീ - ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ - ഗ്രാമകാമ -
 സ്തീചതാരിഷ്ശച്ച) (A3)

2.3.4.1

അര്യമ്ണേ ചരും നിർവപേത് സുവർഗകാമോഽസൗ വാ
 ആദിത്യോഽർ യമാഽര്യമണമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവൈനച്ഛ സുവർഗം ഽലോകം ഗമയത്യര്യംണേ
 ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത ദാനകമാ മേ പ്രജാഃ
 സ്യൂരിത്യസൗ വാ ആദിത്യോഽര്യമാ യഃ ഖലു വൈ ദദാതി
 സോഽര്യമാഽര്യമണമേവ സോന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാ - [ ] 20

2.3.4.2

-സൈ॑ ദാന॑കാമാഃ പ്ര॒ജാഃ ക॑രോതി ദാന॑കാമാ അ॒സൈ॑
 പ്ര॒ജാ ഭ॒വന്ത്യ॑ര്യംണേ ച॒രും നി॑ർവപേ॒ദ്യഃ കാ॒മയേ॑ത സ്വ॒സ്തി
 ജ॒നതാ॑മിയാമിത്യ॒സൗ വാ ആ॑ദിത്യോ॒ഽര്യമാ॑ഽര്യമണമേ॒വ
 സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോപ॒ധാവ॑തി സ ഏ॒വൈനം തദ്-ഗ॑മയതി
 യത്ര॑ ജി॒ഗമി॑ഷതീന്ദ്രോ വൈ ദേ॒വാനാ॑മാനുജാ॒വര ആ॑സിഥ്
 സ പ്ര॒ജാപ॑തിമു॒പാധാ॑വത് തസ്മാ॑
 ഏ॒തമൈ॒ന്ദ്രമാ॑നു॒ഷ്വകമേ॑കാദ॒ശക॑പാലം നി - [ ] 21

2.3.4.3

-ര॒വപ॑ത് തേ॒നൈ॒വൈനമ॑ഗ്രം ദേ॒വതാ॑നാം പ॒ര്യു॑ണയദ്
 ബു॒ധ്വവ॑തീ അ॒ഗ്രവ॑തീ യാജ്യാനു॒വാക്യേ അ॑കരോദ്
 ബു॒ധ്വ-ദേ॒വൈനമ॑ഗ്രം പ॒ര്യു॑ണയദ്യോ രാജ॒ന്യ ആ॑നുജാ॒വരഃ
 സ॒യാത് തസ്മാ॑ ഏ॒തമൈ॒ന്ദ്രമാ॑നു॒ഷ്വക-മേ॑കാദ॒ശക॑പാലം
 നി॑ർവപേ॒ദിന്ദ്രമേ॑വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോപ॒ധാവ॑തി സ
 ഏ॒വൈനമ॑ഗ്രം സമാ॒നാനാ॑ം പ॒രിണ॑യതി ബു॒ധ്വവ॑തീ
 അ॒ഗ്രവ॑തീ യാജ്യാനു॒വാക്യേ ഭ॒വതോ
 ബു॒ധ്വദേ॒വൈനമ॑ഗ്രം - [ ] 22

2.3.4.4

പരി ണയത്യാനുഷ്ടുകോ ഭവത്യേഷാ ഹ്യേതസ്യ ദേവതാ യ
 ആനുജാവരഃസമൃദ്ധ്യേ യോ ബ്രാഹ്മണ ആനുജാവരഃ
 സ്യാത് തസ്മാ ഏതം ബാർഹസ്സത്യമാനുഷ്ടുകം ചരും
 നിർവപേദ് ബൃഹസ്സതിമേവ സോൻ ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവൈനമഗ്രച്ഛ സമാനാനാം പരിണയതി
 ബൃധ്നവതീ അഗ്രവതീ യാജ്യാനുവാക്യേ ഭവതോ
 ബൃധ്നദേവൈനമഗ്രം പരി ണയത്യാനുഷ്ടുകോ ഭവത്യേഷാ
 ഹ്യേതസ്യ ( ) ദേവതാ യ ആനുജാവരഃ സമൃദ്ധ്യേ । 23
 (ഏവ - നിര - ഗ്ര - മേതസ്യ - ചതാരി ച) (A4)

2.3.5.1

പ്രജാപതേസ്ത്രയസ്ത്രിച്ശദ് ദുഹിതർ ആസൻ താഃ സോമായ
 രാജേന്ദ്രദാത് താസാച്ഛ രോഹിണീമുപൈത് താ
 ഇൗർഷ്യന്തീഃ പുനരഗച്ഛൻ താ അന്വൈത് താഃ പുനരയാചത
 താ അന്വൈ ന പുനരദദാത് സോബ്രവീദ് ജ്ഞാമീഷ്യ യഥാ
 സമാവച്ഛ ഉപൈഷ്യാമ്യഥ തേ പുനർദാസ്യാമീതി സ
 ജ്ഞാമീത് താ അന്വൈ പുനരദദാത് താസാച്ഛ
 രോഹിണീമേവോപൈത് - [ ] 24

2.3.5.2

തം യക്ഷ്മ ആർച്ചത്-രാജാനം യക്ഷ്മ ആരദിതി തദ്-
 രാജയക്ഷ്മസ്യ ജന്മ യത് പാപീയാനഭവത് തത്
 പാപയക്ഷ്മസ്യ യജ്ജായാഭ്യോഽവിന്ദത് തജ്ജായേന്യസ്യ
 യ ഏവമേതേഷാം യക്ഷ്മാണാം ജന്മ വേദ നൈനമേതേ
 യക്ഷ്മാ വിന്ദന്തി സ ഏതാ ഏവ നമസ്യന്നുപാധാവത് താ
 അബ്രൂവൻ വരം വൃണാമഹൈ സമാവചുഃ ഏവ ന ഉപായ
 ഇതി തസ്മാ ഏത - [ ] 25

2.3.5.3

-മാദിത്യം ചരും നിർവപൻ തേനൈവൈനം പാപാമ്
 സ്രാമാദമുഞ്ചൻ യഃ പാപയക്ഷ്മഗൃഹീതഃ സ്മാത് തസ്മാ
 ഏതമാദിത്യം ചരും നിർവപേദദിയാനേവ സേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധവതി ത ഏവൈനം പാപാമ്
 സ്രാമാനുഞ്ചന്ത്യ-മാവാസ്മായാം നിർവപേദമുമേവൈ-
 നമാപ്തായമാനമന്വാ പ്തായയതി നവോനവോ ഭവതി
 ജായമാന ഇതി പുരോഽനുവാക്യാ ഭവത്യായുരേവാസ്മിൻ ( )
 തയാ ദധാതി യമാദിത്യം അശ്ശഗ്മാപ്തായയന്തീതി
 യാജൈവൈനമേതയാ പ്തായയതി । 26

(ഏവോപൈ -ത- മസ്മിൻ - ത്രയോദശ ച) (A5)

2.3.6.1

പ്രജാപതിർ ദേവേഭ്യോന്നാഭ്യം വ്യാദിശമ്
 സോബ്രവീദ്യദിമാൻ ലോകാനഭ്യതിരിച്യാതൈ
 തന്മാസദിതി തദിമാൻ ലോകാനഭ്യത്യരിച്യതേന്ദ്രഃ
 രാജാനമിന്ദ്രമധിരാജമിന്ദ്രഃ സ്വരാജാനം തതോ വൈ സ
 ഇമാൻ ലോകാഃ സ്ത്രേയാദുഹത് തത്
 ത്രിധാതോസ്മിധാതുത്വം യം കായേതാനാഭഃ സ്യാദിതി
 തസ്മാ ഏതം ത്രിധാതും നിർവപേദിന്ദ്രായ രാജേണ
 പുരോധാശ - [ ] 27

2.3.6.2

-മേകാദശകപാല-മിന്ദ്രായാ-ധിരാജായേന്ദ്രായ
 സ്വരാജേണയം വാ ഇന്ദ്രോ രാജായമിന്ദ്രോ-ധിരാജോ-
 സാവിന്ദ്രഃ സ്വരാധിമാനേവ ലോകാൻമ-സോന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മാ അന്നം
 പ്രയച്ഛന്ത്യന്നാഭ ഏവ ദവതി യഥാ വത്സേന പ്രത്താം ഗാം
 ദുഹ ഏവമേവേമാൻ ലോകാൻ പ്രത്താൻ കായമന്നാഭ്യം

ദുഹ ഉത്താനേഷു കപാലേഷാധി ശ്രയത്യയാതയാമതായ
 ത്രയഃ ( ) പുരോധാശാ ദവന്തി ത്രയ ഇമേ ലോകാ ഏഷാം
 ലോകാനാമാപ്ത്യാ ഉത്തര ഉത്തരോ ജ്യായാൻ ദവത്യേവമിവ
 ഹീമേ ലോകാഃ സമൃദ്ധ്യേ സർവേഷാമഭി-ഗമയന്നവ
 ദൃത്യച്ഛംബട്കാരം വൃത്യാസമന്യാഹാനിർഭാഹായ । 28

(പുരോധാശം - ത്രയഃ - ഷഡ്വിദ്ശതിശ്ച) (A6)

2.3.7.1

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസൻ താൻ ദേവാനസുരാ
 അജയൻ തേ ദേവാഃ പരാജിഗ്യാനാ അസുരാണാം
 വൈശ്യമുപാഽഽയൻ തേഭ്യ ഇന്ദ്രിയം വീര്യമപാക്രാമത്
 തദിന്ദ്രോഽചായത് തദന്യപാക്രാമത് തദവരുധം നാശക്ലോത്
 തദസ്മാദഭ്യർധോ ചരഥ് സ പ്രജാപതിമുപാധാവത്
 തമേതയാ സർവപൃഷ്ടയാഽയാജയത് തയൈവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം
 വീര്യമദധാദ്യ ഇന്ദ്രിയകാമോ - [ ] 29

2.3.7.2

വീര്യകാമഃ സ്യാത് തമേതയാ സർവപൃഷ്ടയാ യാജയേദേതാ
 ഏവ ദേവതാഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താ ഏവാസ്മി-

നിന്ദ്രിയം ധീര്യം ദധതിയദിന്ദ്രായ രാമന്തരായ നിർവപതി
 യദേവാഗ്നേ-സ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ ബാർഹതായ
 യദേവേന്ദ്രസ്യ തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ വൈരുപായ
 യദേവ സവിതുസ്തേജസ് - [ ] 30

2.3.7.3

ദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ വൈരാജായ യദേവ
 ധാതുസ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ ശാക്വരായ യദേവ
 മരുതാം തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ ദൈവതായ
 യദേവ ബൃഹസ്പതേസ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ ഏതാവന്തി വൈ
 തേജാഽസി താന്യേവാവ രുന്ധേ ഉത്താനേഷു കപാലേഷധി
 ശ്രയത്യായാതയാമതായ ദാദശകപാലഃ പുരോധാശോ- [ ] 31

2.3.7.4

ഭവതി വൈശ്വദേവതായ സമന്തം പര്യവദ്യതി
 സമന്തമേവേന്ദ്രിയം ധീര്യം യജമാനേ ദധാതി
 വൃത്യാസ-മന്യാഹാനിർദാഹായാശഃ ഋഷഭോ വൃഷ്ണിർബസുഃ
 സാ ദക്ഷിണാ വൃഷതായൈതൈവ യജേതാദിശസ്യമാന
 ഏതാശ്ചേദാ അസ്യ ദേവതാ അന്നമദന്ത്യദന്ത്യു വേവാസ്യ
 മനുഷ്യാഃ । 32

(ഇന്ദ്രിയകാമഃ - സവിതൃസ്തേജസ്തത് - പുരോധാശോ -
 ഷ്ടാത്രിഷ്ടച്ച) (A7)

2.3.8.1

രജനോ വൈ കൗണ്ഡേഃ ക്രതുജിതം ജാനകിം
 ചക്ഷുർവന്യമയാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപദഗന്ധേ
 ഭ്രാജസ്വതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലച്ഛ് സൗര്യം ചരുമഗന്ധേ
 ഭ്രാജസ്വതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം തയൈവാസിൻ
 ചക്ഷുരദധാദ്-യ-ശ്ചക്ഷുകാമഃ സ്മാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം
 നിർവപേദഗന്ധേ ഭ്രാജസ്വതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലച്ഛ്
 സൗര്യം ചരുമഗന്ധേ ഭ്രാജസ്വതേ പുരോധാശ-
 മഷ്ടാകപാലമഗ്നേർ വൈ ചക്ഷുഷാ മനുഷ്ടാ വി - [ ] 33

2.3.8.2

പശ്യന്തി സൂര്യസ്യ ദേവാ അഗ്നിം ചൈവ സൂര്യം
 ച സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസിൻ
 ചക്ഷുർധത്തശ്ചക്ഷുഷാനേവ ഭവതി യദാഗ്നേയൗ
 ഭവതശ്ചക്ഷുഷീ ഏവാസിൻ തത് പ്രതി ദധാതി യഥ്
 സൗര്യോ നാസികാം തേനാഭിതഃ സൗര്യമാഗ്നേയൗ

ഭവതസ്മാദഭിതോ നാസികാം ചക്ഷുഷീ തസ്മാന്നാസികയാ
ചക്ഷുഷീ വിധൃതേ സമാനീ യാജ്യാനുവാക്യേ ഭവതഃ

സമാനഃ ഹി ( ) ചക്ഷുഃ സമൃദ്ധ്യാ ഉദൂതം ജാതവേദസഃ
സപ്ത ത്വാ ഹരിതോ രഥേ ചിത്രം ദേവാനാമുദഗാദനീകമിതി
പിണ്ഡാൻ പ്രയച്ഛതി ചക്ഷുരേവാസൈ പ്രയച്ഛതി യദേവ
തസ്യ തത് । 34 (വി - ഹൃ - ഷ്ടാവിച്ഛതിശ്ച) (A8)

2.3.9.1

ധ്രുവോഽസി ധ്രുവോഽഹഃ സജാതേഷു ഭൂയാസം
ധീരശ്ചേത്താ വസുവിദ് ധ്രുവോഽസി ധ്രുവോഽഹഃ
സജാതേഷു ഭൂയാസമുഗ്രശ്ചേത്താ വസുവിദ് ധ്രുവോഽസി
ധ്രുവോഽഹഃ-സജാതേഷു ഭൂയാസമഭിഭൂശ്ചേത്താ
വസുവിദാ മനമസ്യാമനസ്യ ദേവാ യേ സജാതാഃ കൃമാരാഃ
സമനസസ്താനഹം കാമയേ ഹൃദാ തേ മാം കാമയന്താഃ ഹൃദാ
താൻ മ ആമനസഃ കൃധി സ്വാഹാ ഽമനമസ്യ - [ ] 35

2.3.9.2

-മനസ്യ ദേവാ യാഃ സ്ത്രീയഃ സമനസസ്താ അഹം കാമയേ
ഹൃദാ താ മാം കാമയന്താഃ ഹൃദാ താ മ ആമനസഃ കൃധി

സ്വാഹാ വൈശ്വദേവീഽ സാങ്ഗ്രഹണീം നിർവപേദ്-
 ഗ്രാമകാമോ വൈശ്വദേവാ വൈ സജാതാ വിശ്വാനേവ
 ദേവാൻമസ്യേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മൈ
 സജാതാൻ പ്ര യച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി സാംഗ്രഹണീ
 ഭവതി മനോഗ്രഹണം വൈ സംഗ്രഹണം മന ഏവ
 സജാതാനാം - [ ] 36

2.3.9.3

ഗൃഹ്ണാതി ധ്രുവോഽസി ധ്രുവോഽഹഽ സജാതേഷു
 ഭൂയാസമിതി പരിധീൻ പരി ദധാത്യാശിഷമേവൈതാമാ
 ശാസ്തേഽഥോ ഏതദേവ സർവഽ സജാതേഷധി ഭവതി
 യസ്യേവം വിദുഷ ഏതേ പരിധയഃ പരിധീയന്ത ആമ
 നമസ്യാമനസ്യ ദേവാ ഇതി തിസ്ര ആഹുതീർ ജുഹോത്യേ-
 താവന്തോ വൈ സജാതാ യേ മഹാന്തോ യേ ക്ഷുപ്തകാ യാഃ
 സ്ത്രീയസ്താനേവാവ രുന്ധേ ( ) ത ഏനമവരുദ്ധാ ഉപ
 തിഷ്ഠന്തേ । 37

(സ്വാഹാ ssമനമസി-സജാതാനാഽ-രുന്ധേ-പഞ്ച ച) (A9)

2.3.10.1

യന്നവമൈത് തന്നവന്നീതമഭവദ്-യദസർപത് തഥ്
 സർപിരഭവദ്-യദധ്രിയത തദ് ഘൃതമഭവദശിനോഃ
 പ്രാണോഽസി തസ്യ തേ ദത്താം യയോഃ പ്രാണോഽസി
 സ്വാഹേന്ദ്രസ്യ പ്രാണോഽസി തസ്യ തേ ദദാതു യസ്യ
 പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ മിത്രാവരുണയോഃ പ്രാണോഽസി
 തസ്യ തേ ദത്താം യയോഃ പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ വിശ്വേഷാം
 ദേവാനാം പ്രാണോഽസി - [ ] 38

2.3.10.2

തസ്യ തേ ദദാതു യേഷാം പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ ഘൃതസ്യ
 ധാരാമൃതസ്യ പൻമാമിന്ദ്രേണ ദത്താം പ്രയതാം മരുദ്ഭിഃ ।
 തത് ത്വാ വിഷ്ണുഃ പര്യപശ്യത് തത് ത്വേധാ ഗവൈവൃരയത് ।
 പാവമാനേന ത്വാ സ്തോമേന ഗായത്രസ്യ വർതന്യോപാച്
 ശോർവീര്യേണ ദേവസ്താ സവിതോത് സൃജതു ജീവാതവേ
 ജീവനസ്യായൈ ബൃഹദ്-രഥന്തരയോസ്താ സ്തോമേന
 ത്രിഷ്ടുഭോ വർതന്യാ ശുക്രസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്താ
 സവിതോഥ് - [ ] 39

2.3.10.3

സുജതു ജീവാതവേ ജീവനസ്യായാ അഗ്നേസ്ത്വാ മാത്രയാ
 ജഗന്തേ വർതന്യാഃഗ്രയണസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്ത്വാ
 സവിതോമ് സുജതു ജീവാതവേ ജീവനസ്യായാ ഇമമഗ്ന
 ആയുഷേ വർചസേ കൃധി പ്രിയച്ഛേരേതോ വരുണ സോമ
 രാജൻ । മാ തേവാസ്ത്വാ അദിതേ ശർമ യച്ഛ വിശ്വേ ദേവാ
 ജരദഷ്ടിർ യഥാഽസത് । അഗ്നിരായുഷ്യാൻമ് സ
 വനസ്സതിദിരായുഷ്യാൻ തേന ത്വാഽഽയുഷ്യാഽഽയുഷ്യാന്തം
 കരോമി സോമ ആയുഷ്യാൻമ് ( ) സ ഓഷധീദിർ യജ്ഞ
 ആയുഷ്യാൻമ് സ ദക്ഷിണാദിർ ബ്രഹ്മാഽഽയുഷ്യാത് തദ്-
 ബ്രാഹ്മണൈരായുഷ്യാദ് ദേവാ ആയുഷ്യാന്തസ്മൃതേന പിതര
 ആയുഷ്യാന്തസ്മൃതേന സ്വധയാഽഽയുഷ്യാന്തസ്മൃതേന ത്വാ ഽഽയുഷ്യാഽഽ
 യുഷ്യാന്തം കരോമി । 40

(വിശ്വേഷാം ദേവാനാം പ്രാണോഽസി - ത്രിഷ്ടുഭോ വർതന്യാ
 ശുക്രസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്ത്വാ സവിതോമ് - സോമ
 ആയുഷ്യാൻ - പഞ്ചവിദ്ശതിശ്ച) (A10)

2.3.11.1

അഗ്നിം ധീവാ ഏതസ്യ ശരീരം ഗച്ഛതി സോമച്ഛ രസോ
 വരുണ ഏനം വരുണപാശേന ഗൃഹ്ണാതി സരസ്വതീം
 ധീവാഗഗ്നാവിഷ്ണു ആത്മാ യസ്യ ജ്യോഗാമയതി യോ
 ജ്യോഗാമയാവീ സ്യാദ്യോ വാ കാമയേത
 സർവമായുരിയാമിതി തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപേദാഗ്നേയ
 -മഷ്ടാകപാലച്ഛ സൗമ്യം ചരും വാരുണം ദശകപാലച്ഛ
 സാരസ്വതം ചരുമാഗ്നാവൈഷ്ണവ- മേകാദശകപാല-
 മഗ്നേരേവാസ്യ ശരീരം നിഷ്ക്രീണാതി സോമാദ്രസം - [ ] 41

2.3.11.2

ധീവാരുണേനൈവൈനം വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി
 സാരസ്വതേന വാചം ദധാത്യഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ
 വിഷ്ണുർ യജേന്താ ദേവതാഭിശ്ശൈവൈനം യജേന്തൻ
 ച ഭിഷജ്യത്യുത യദീതാസുർ ഭവതി ജീവത്യേവ യന്നവമൈത്
 തന്നവനീതമ-ഭവദിത്യാജ്യ-മവേക്ഷതേ രൂപമേവാസ്യേ-
 തന്മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേഽശിനോഃ
 പ്രാണോഽസീത്യാഹാശിനൗ വൈ ദേവാനാം - [ ] 42

2.3.11.3

ഭിഷജൗ താഭ്യാമേവാസൈ ഭേഷജം കരോതീന്ദ്രസ്യ
 പ്രാണോഽസീത്യാഹേന്ദ്രിയ-മേവാസീന്നേതേന ദധാതി
 മിത്രാവരുണയോഃ പ്രാണോഽസീത്യാഹ പ്രാണാ-
 പാനാവേവാസീന്നേതേന ദധാതി വിശേഷാദേവാനാം
 പ്രാണോഽസീത്യാഹ വീര്യമേവാസീന്നേതേന ദധാതി
 ഘൃതസ്യ ധാരാമമൃതസ്യ പൻമാമിത്യാഹ യഥാ-
 യജുരേവൈതത് പാവമാനേന ത്വാ സ്തോമേനേത്യാ - [ ] 43

2.3.11.4

-ഹ പ്രാണമേവാസീന്നേതേന ദധാതി ബൃഹദ്-
 രഥന്തരയോസ്ത്വാ സ്തോമേനേത്യാഹൗജ ഏവാസീന്നേതേന
 ദധാത്യഗേസ്ത്വാ മാത്രയേത്യാഹാ-ഽഽത്മാന-മേവാസീന്നേതേന
 ദധാത്യുതിജഃ പര്യാഹുര്യാവന്ത ഏവർതിജസ്ത ഏനം
 ഭിഷജ്യന്തി ബ്രഹ്മണോ ഹസ്തമന്വാരഭ്യ പര്യാഹുരേകധൈവ
 യജമാന ആയുർദധതി യദേവ തസ്യ തദ്ധിരണ്യാദ് - [ ] 44

2.3.11.5

ഘൃതം നിഷ്ഠിബത്യായുർവൈ ഘൃതമമൃതം
 ഹിരണ്യമമൃതാദേവാ ഽയുർനിഷ്ഠിബതി ശതമാനം ദവതി

ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയ ആയുഷ്ഞേവേന്ദ്രിയേ
 പ്രതിതിഷ്ഠത്യഥോ ഖലു യാവതീഃ സമാ ഏഷ്യൻ മന്യേത
 താവന്മാനഃ സ്യാത് സമൃദ്ധ്യാ ഇമമഗ്ന ആയുഷേ വർചസേ
 കൃധീത്യാഹാ ടയുരേവാസിൻ വർചോ ദധാതി വിശ്വേ ദേവാ
 ജരദന്ത്യീർ യഥാ ടസദിത്യാ ( ) -ഹ ജരദന്ത്യീമേവൈനം
 കരോത്യഗ്നി-രായുഷ്ഠാനിതി ഹസ്തം ഗൃഹ്ണാന്തേത്യേതേ വൈ
 ദേവാ ആയുഷ്ഠന്തസ്ത ഏവാസിന്നായുർദധതി
 സർവമായുരേതി । 45(രസം - ദേവാനാഃ - സ്തോമേനേതി -
 ഹിരണ്യ - ദസദിതി - ദാവിഷ്ഠതിശ്ച) (A11)

2.3.12.1

പ്രജാപതിർ വരുണായാശ്വമനയത് സ സ്വാം ദേവതാമാർചുഥ്
 സ പര്യദീര്യത സ ഏതം വാരുണം ചതുഷ്-കപാലമപശ്യത്
 തം നിരവപത് തതോ വൈ സ വരുണപാശാദമുച്യത
 വരുണോ വാ ഏതം ഗൃഹ്ണാതി യോഽശ്വം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി
 യാവതോഽശ്വാൻ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് താവതോ വാരുണാൻ
 ചതുഷ്കപാലാൻ നിർവപേദ്-വരുണമേവ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം

വാരുണപാശാൻ-മുഞ്ചതി - [ ] 46

2.3.12.2

ചതുഷ്പാലാ ഭവന്തി ചതുഷ്ഠാഭ്യശഃ സമൃദ്ധ്യാ
 ഏകമതിരികതം നിർവപേദ്-യമേവ പ്രതിഗ്രാഹീ ഭവതി യം
 ഞ്വാ നായേതി തസ്മാദേവ വരുണപാശാൻ മുച്യതേ യദ്യപരം
 പ്രതിഗ്രാഹീ സ്യാമ് സൗര്യമേകപാലമനു
 നിർവപേദമുമേവാ ട്വിത്യമുച്ചാരം ക്വരുതേ ട്പോ
 ട്വഭ്യഥമവൈത്യസ്തു വൈ വരുണഃ സാക്ഷാദേവ വരുണമവ
 യജതേ ട്പോനപ്രീയം ചരും ( ) പുനരേത്യ
 നിർവപേദസ്തു യോനിർവാ അശഃ സ്വാമേവൈനം
 ഞ്വോനിം ഗമയതി സ ഏനച് ശാന്ത ഉപ തിഷ്ഠതേ । 47

(മുഞ്ചതി - ചര്യ - സപ്തദശ ച) (A12)

2.3.13.1

യാ വാമിന്ദ്രാവരുണാ യതവ്യാ തന്മുസ്തയേമമച് ഹസോ
 മുഞ്ചതം ഞ്വാ വാമിന്ദ്രാ വരുണാ സഹസ്യാ രക്ഷസ്യാ
 തേജസ്യാ തന്മുസ്തയേ മമച് ഹസോ മുഞ്ചതം ഞ്വാ വാമിന്ദ്രാ
 വരുണാ വഗൗ സ്രാമസ്തം ഞ്വാ മേ തേനാ വയജേയോ
 വാമിന്ദ്രാ വരുണാ ദിപാമ്സു പശുഷു ചതുഷ്ഠാമ്സു

ഗോഷ്ടേ ഗൃഹേഷ്വഹ്സോഷധീഷു വനസ്തതിഷു സ്രാമസ്തം
 വാ മേ തേനാവ യജ ഇന്ദ്രോ വാ ഏതസ്യേ - [ ] 48

2.3.13.2

-ന്ദ്രിയേണാപ ക്രാമതി വരുണ ഏനം വരുണപാശേന
 ഗൃഹ്ണാതി യഃ പാപ്മനാ ഗൃഹീതോ ഭവതി യഃ പാപ്മനാ
 ഗൃഹീതഃ സ്യാത് തസ്മാ ഏതാമൈന്ദ്രാവരുണീം പയസ്യാം
 നിർവപേദിന്ദ്ര ഏവാസിന്നിന്ദ്രിയം ദധാതി വരുണ ഏനം
 വരുണപാശാൻ-മുഞ്ചതി പയസ്യാ ഭവതി പയോ ഹി വാ
 ഏതസ്മാദപക്രാമത്യുമൈഷ പാപ്മനാ ഗൃഹീതോ യത്
 പയസ്യാ ഭവതി പയ ഏവാസിൻ തയാ ദധാതി
 പയസ്യായാം - [ ] 49

2.3.13.3

പുരോധാശമവ ദധാത്യാത്മനാന്തമേവൈനം കരോത്യഥോ
 ആയതനവന്തമേവ ചതുർധാ വ്യൂഹതി ദിക്ഷേവ
 പ്രതിതിഷ്ഠതി പുനഃ സമൂഹതി ദിഗ്ഭ്യ ഏവാസൈ ദേഷജം
 കരോതി സമൂഹ്യാവ ദൃതി യഥാവിധൗ നിഷ്ക്രന്തതി
 താദൃഗേവ തദ്യോ വാമിന്ദ്രാവരുണാവഗൗ സ്രാമസ്തം
 വാമേതേനാവ യജ ഇത്യാഹ ദുരിഷ്ട്യാ ഏവൈനം പാതി

( ) യോ വാ മിന്ദ്രാ വരുണാ ദിപാമ്സു പശുഷു സ്രാമസ്മം
 വാ മേ തേനാവ യജ ഇത്യാഹൈതാവതീർവാ ആപ
 ഓഷധയോ വനസ്സതയഃ പ്രജാഃ പശവ ഉപജീവനീയാസ്മാ
 ഏവാസ്മൈ വരുണപാശാൻ-മുഞ്ചതി । 50 (ഏതസ്യ -
 പയസ്യായാം - പാതി - ഷഡ്വിദ്ശതി ശ്വ) (A13)

2.3.14.1

സ പ്രത്വ >[1], നി കാവേ >[2],
 ന്രം വോ വിശ്വതസ്സരീ >[3], ന്രം നരഃ >[4] ।
 താം നഃ സോമ വിശ്വതോ രക്ഷാ രാജന്നഘായതഃ ।
 ന രിഷ്യേത് താവതഃ സഖാഃ । യാ തേ ധാമാനി ദിവി യാ
 പൃഥിവ്യാം യാ പർവതേഷോഷധീഷ്ണു । തേദീർനോ
 വിശ്വൈഃ സുമനാ അഹേഡൻ രാജൻമ്-സോമ പ്രതി
 ഹവ്യാ ഗൃഭായ । അഗ്നീഷോമാ സവേദസാ സഹൂതീ
 വനതം ഗിരഃ । സം ദേവത്രാ ബഭൂവമുഃ । യുവ - [ ] 51

2.3.14.2

-മേതാനി ദിവി രോചനാനൃഗ്നിശ്വ സോമ സക്രതു
 അധത്തം । യുവദ് സിന്ധുദ് രദീശ്സേരവദ്യാ-

ദഗ്നീഷോമാ-വമുഞ്ചതം ഗൃഭീതാൻ । അഗ്നീഷോമാ വിമച്ഛ
 സു മേ ശൃണുതം വൃഷണാ ഹവം ॥ പ്രതി സൂക്താനി
 ഹര്യതം ദവതം ദാശുഷേ മയഃ । ആന്യം ദിവോ മാതരിശാ
 ജദാരാമന്താദന്യം പരി ശേത്യനോ അദ്രേഃ । അഗ്നീഷോമാ
 ബ്രഹ്മണാ വാവൃധാനോരും യജ്ഞായ ചക്രമുരു ലോകം ।
 അഗ്നീഷോമാ ഹവിഷഃ പ്രസ്ഥിതസ്യ വീതച്ഛ - [ ] 52

2.3.14.3

ഹര്യതം വൃഷണാ ജുഷേമാം ॥ സുശർമാണാ സ്വാവസാ ഹി
 ഭൂതമമാ ധത്തം യജമാനായ ശം യോഃ ।

ആപ്യായസ്വ >[5], സം തേ >[6] ।

ഗണാനാം ത്വാ ഗണപതിച്ഛ ഹവാമഹേ കവിം കവീനാ-
 മുപമശ്രവസ്തഥം । ജ്യേഷ്ഠരാജം ബ്രഹ്മണാം ബ്രഹ്മണസ്തത
 ആ നഃ ശൃണന്നുതിഭിഃ സീദ സാദനം । സ ഇജ്ജനേന സ
 വിശാ സ ജന്മനാ സ പുത്രൈർവാജം ദരതേ ധനാ നൃഭിഃ ।

ദേവാനാം യഃ പിതർമാവിവാസതി - [ ] 53

2.3.14.4

ശ്രദ്ധാമനാ ഹവിഷാ ബ്രഹ്മണസ്സതീം । സ സുഷ്ടുഭാ സ
 ജക്വതാ ഗണേന വലച് രുരോജ ഫലിഗച് രവേണ ।
 ബൃഹസ്സതിരുസ്തീയാ ഹവൃസൂദഃ കനിക്രദദ്-
 വാവശതീരുദാജത് ।

മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവോ > 7, യാ വഃ ശർമ > 8 ।
 അര്യമാ ssയാതി വൃഷഭസ്തുവിഷ്ണാൻ ദാതാ വസൂനാം
 പുരുഹൂതോ അർഹൻ । സഹസ്രാക്ഷോ
 ഗോത്രദിദ്-വജ്രബാഹുരസ്മാസു ദേവോ ദ്രവിണം ദധാതു ।
 യേ തേ sര്യമൻ ബഹവോ ദേവയാനാഃ പൻമാനോ - [ ] 54

2.3.14.5

രാജൻ ദിവ ആചരന്തി । തേദീർനോ ദേവ മഹി ശർമ യച്ഛ ശം
 ന ഏധി ദിപദേ ശം ചതുഷ്പദേ । ബുധ്നാദഗ്ര-മങ്ഗിരോദിർ
 ഗൃണാനോ വി പർവതസ്യ ദൃച്ഛിതാനൈരത് ।
 രുജദ്രോധാച്സി കൃത്രിമാണ്യേഷാച് സോമസ്യ താ മദ
 ഇന്ദ്രശ്ചകാര । ബുധ്നാദഗ്രേണ വി മിമായ മാനൈർവജ്രേണ
 ഖാന്യത്യുണന്നദീനാം ।

വൃ॒ഥാ॑ ഹ॒സ്യജത് പ॒ഥിഭി॑ർ ദീ॒ർഘ॑യാ॒മൈഃ സോ॒മസ്യ॑ താ മ॒ദ
ഇ॒ന്ദ്രശ്ച॑കാര । 55

2.3.14.6

പ്ര യോ ജജേ॑ഞ്ഞ വി॒ദ്വാപ് അ॒സ്യ ബ॒ന്ധും ധീ॑ശ്വാ॒നി ദേ॒വോ
ജനി॑മാ വി॒വ॒ക്തി । ബ്ര॒ഹ്മ ബ്ര॒ഹ്മണ॑ ഉജ്ജഭാ॒ര
മധ്യാ॑ന്നീ॒ചാദൃ॒ച്ഛാ സ്വ॒ധയാ॑ഭി പ്ര॒തസ്ഥൗ॑ । മ॒ഹാൻ മ॒ഹീ
അ॒സ്തഭാ॑യദി ജാ॒തോ ദ്വാ॑പ് സദ॒മ പാ॑ർഥി॒വം ച ര॑ജഃ ।
സ ബു॒ധ്യാദാ॑ഷ്ട ജനു॒ഷാഭ്യ॑ഗ്രം ബു॒ഹസ്സതി॑ർദേ॒വതാ॑ യ॒സ്യ
സ॒മ്രാട് । ബു॒ധ്യാഭ്യോ॑ അ॒ഗ്രമ॑ഭ്യർത്ത്യോജ॒സാ ബു॒ഹസ്സതി॑മാ
വി॒വാ॒സ॒ന്തി ദേ॒വാഃ ( ) । ഭി॒ന്നദ്വ॑ലം ധീ॒വി പു॑രോ ദർഭരീ॒തി
ക॒നി॒ക്രമ॑സ്സു॒വര॑പോ ജി॒ഗായ॑ । 56(യു॒വം - ധീ॑ശ്വാ -
വി॒വാ॒സ॒തി - പ॒ൻമാ॑നോ - ദീ॒ർഘ॑യാ॒മൈഃ സോ॒മസ്യ॑
താ മ॒ദ ഇ॒ന്ദ്രശ്ച॑കാര - ദേ॒വാ - നവ॑ ച) (A14)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(ആ॒ദിത്യേ॑ഭ്യോ-ദേ॒വാ വൈ മൃ॒ത്യോർ-ദേ॒വാ വൈ - സ॒ത്രമ॑-
ര്യം॑ണേ-പ്ര॒ജാപ॑തേ॒സ്ത്രയ॑സ്ത്രിപ്ശത് - പ്ര॒ജാപ॑തിർ
ദേ॒വേഭ്യോ॑ഹ്നാദ്യം-ദേ॒വാസു॑രാസ്താൻ-ര॒ജനോ॑ -

ധ്രുവോഽസി - യന്നവ - മഗ്നിഃ ഹൈ - പ്രജാപതിർവരുണായ
- യാ വാമിന്ദ്രാ വരുണാ - സ പ്രത്വ - ചതുർദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(ആദിത്യേഭ്യ - സ്തപ്ത - രസൈ ദാനകാമാ - ഏവാവ
രൂന്ധേ - ഹിം ഹൈ - സ പ്രത്വ - ഷട്പഞ്ചാശത്)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-

(ആദിത്യേഭ്യഃ - സുവരപോ ജിഗായ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം
ദിതീയ കാണേ തൂതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

2.3.1 Appendix

2.3.14.1 – സ പ്രത്വ>¹

സ പ്രത്വന്നവീയ-സാഃ*ഗേ ദൃഗ്നേ സംയതാ ।

ബൃഹത് തതൻമ ഭാനുനാ ॥ (Appearing in TS- 2.2.12.1)

2.3.14.1 – നി കാവ്യ>²

നി കാവ്യാ വേധസഃ ശശ്വതസുർഹസേ ദധാനോ നര്യാം

പുരുണി । അഗ്നിർഭുവദ്രയിപതീ രയിണാഽ സത്രാ

ചക്രാണോ അമൃതാനി വിശ്വാ ॥ (Appearing in TS 2.2.12.2)

2.3.14.1 – (നം ഘോ വിശ്വതസുരി>³

ഇ(നം ഘോ വിശ്വതസുരി) ഹവാമഹേ ജനേഭ്യഃ ।

അസ്മാകമസ്മു കേവലഃ ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1)

2.3.14.1 – (നം നരഃ>⁴

ഇ(നം നരോ) നേമധിതാ ഹവന്തേ യത്പാര്യോ യുനജ്ഞേ

ധിയസ്താഃ । ശൂരോ നൃഷാതാ ശവസശ്ചകാന ആ ഗോമതി

പ്രജേ ഭജാ താനഃ ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1)

2.3.14.3 – ആപ്തായസ്വ> 5

ആപ്തായസ്വ സമേതു തേ വിശ്വതഃ സോമ വൃഷ്ണീയം ।

ഭവാ വാജസ്യ സങ്ഗമേ ॥(Appearing in TS 4.2.7.4)

2.3.14.3 – സം തേ> 6

സം തേ പയാപ്സി സമു യന്തു വാജാഃ സം വൃഷ്ണീയാൻ
യദിമാതിഷാഹഃ । ആപ്തായമാനോ അമൃതായ സോമ ദിവീ
ശ്രവാസ്യുത്തമാനി ധിഷ്വ ॥(Appearing in TS 4.2.7.4)

2.3.14.4 – മരുതോ യദ്ധവോ ദിവോ> 7

മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവഃ സ്സ്മാ യന്തോ ഹവാമഹേ ।

ആ തു ന ഉപ ഗന്തന ॥ (Appearing in TS 1.5.11.4)

2.3.14.4 – യാ വഃ ശർമ> 8

യാ വഃ ശർമ ശശമാനായ സന്തി ത്രിധാതൂനി ദാശുഷേ
യച്ഛതാധി । അസ്മഭ്യം താനി മരുതോ വി യന്ത രയിം നോ
ധത്ത വൃഷണഃ സുവീരം ॥ (Appearing in TS 1.5.11.5)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2.4 ദിതീയകാണ്ഡേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടിവിധാനം

2.4.1.1

ദേവാ മനുഷ്യാഃ പിതരസ്തേനൃത ആസന്നസുരാ രക്ഷാപ്സി
പിശാചാസ്തേനൃതസ്തേഷാം ദേവാനാമുത യദല്പം ലോഹിത-
മകുർവൻ തദ്-രക്ഷാപ്സി രാത്രീദിരസുഭ്നൻ താൻമ
സുബ്ധാൻ മൃതാനഭി വൃച്ഛത് തേ ദേവാ അവിദുര്യോ വൈ
നോഽയം മ്രിയതേ രക്ഷാപ്സി വാ ഇമം ഘ്നന്തീതി തേ
രക്ഷാഘ്സ്യുപാമന്ത്രയന്ത താന്യബ്രുവൻ വരം

ഘ്വുണാമഹൈ യ - [ ] 1

2.4.1.2

-ദസുരാൻ ജയാമ തന്നഃ സഹാസദിതി തതോ വൈ ദേവാ
അസുരാനജയൻ തേഽസുരാൻ ജിത്വാ രക്ഷാഘ്സ്യുപാനുദന്ത
താനി രക്ഷാഘ്സ്യന്തമകർത്തേതി സമന്തം ദേവാന
പര്യവിശൻ തേ ദേവാ അഗ്നാവനാമന്ത തേഽഗ്നയേ പ്രവതേ

പുരോഽധാശമഷ്ടാകപാലം നിരവപന്നഗയേ
 വിബാധവതേഽഗയേ പ്രതീകവതേ യദഗയേ പ്രവതേ
 നിരവപൻ യാത്യേവ പുരസ്താദ്-രക്ഷാഽസ്യ - [ ] 2

2.4.1.3

-സന്താനി തേന പ്രാണുദന്ത യദഗയേ വിബാധവതേ
 യാത്യേവാഭിതോ രക്ഷാഽസ്യാസൻ താനി തേന വൃബാധന്ത
 യദഗയേ പ്രതീകവതേ യാത്യേവ പശ്വാദ്-രക്ഷാഽസ്യാസൻ
 താനി തേനാപാനുദന്ത തതോ ദേവാ അഭവൻ പരാസുരാ യോ
 ഭ്രാത്യവൃവാൻമ് സ്യാമ് സ സ്പർധമാന ഏതയേഷ്ട്യാ
 യജേതാഗയേ പ്രവതേ പുരോഽധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേ-
 ദഗയേ വിബാധവതേ - [ ] 3

2.4.1.4

ഽഗയേ പ്രതീകവതേ യദഗയേ പ്രവതേ നിർവപതി യ
 ഏവാസ്മാപ്തോയാൻ-ഭ്രാത്യവൃസ്തം തേന പ്രാണുദന്തേ യദഗയേ
 വിബാധവതേ യ ഏവൈനേന സദൃങ്തം തേന വി ബാധതേ
 യദഗയേ പ്രതീകവതേ യ ഏവാസ്മാത് പാപീയാൻ തം
 തേനാപ നുദന്തേ പ്ര ശ്രേയാഽസം ഭ്രാത്യവൃം നുദന്തേതി

സദ്യുശം ക്രാമതി നൈനം പാപീയാനാപ്നോതി യ ഏവം ( )
 വിദ്വാനേതയേഷ്ടാ യജതേ । 4

(വൃണാമഹൈ യത് - പുരസ്താദ് രക്ഷാച്സി - വപേദഗായേ
 വിബാധവത - ഏവം - ചതാരി ച) (A1)

2.4.2.1

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസൻ തേ ദേവാ അബ്രൂവൻ യോ
 നോ വിര്യാവത്തമസ്തമനു സമാരഭാമഹാ ഇതി ത
 ഇന്ദ്രമബ്രൂവൻ താം വൈ നോ വിര്യാവത്തമോഽസി താമനു
 സമാരഭാമഹാ ഇതി സോഽബ്രവീത് തിസ്രോ മ ഇമാസ്തനുവോ
 വിര്യാവതീസ്താഃ പ്രീണീതാമാ-സുരാന്ദി ദവിഷ്ട്യഥേതി താ
 വൈ ബ്രൂഹീത്യബ്രൂവന്നിയ-മച് ഹോമുഗിയം
 വിമൃധേയമിന്ദ്രിയാവതീ - [ ] 5

2.4.2.2

-ത്യബ്രവീത്ത ഇന്ദ്രായാച് ഹോമുചേ പുരോധാശ -
 മേകാദശകപാലം നിരവപന്നിന്ദ്രായ വൈമൃധായേ-
 ന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവതേ യദിന്ദ്രായാച് ഹോമുചേ നിരവപന്നച്

ഹസ ഏവ തേനാമുച്യന്ത യദിന്ദ്രായ വൈ മൃധായ മൃധ ഏവ
 തേനാപാഹ്വത യദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത ഇന്ദ്രിയമേവ
 തേനാഽഽത്മന്നദധത ത്രയസ്ത്രിഷ്ശത്കപാലം പുരോധാശം
 നിർവപൻ ത്രയസ്ത്രിഷ്ശദൈ ദേവതാസ്താ ഇന്ദ്ര ആത്മന്നനു
 സമാരംഭധത ഭൂതൈ - [ ] 6

2.4.2.3

താം വാവ ദേവാ വിജിതി-മുത്തമാ-മസുരൈർ വൃജയന്ത
 യോ ഭ്രാതൃവൃവാൻ-സ്യാം സ സ്വർധമാന ഏതയേഷ്ടയാ
 യജേതേന്ദ്രായാഷ് ഹോമുചേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവപേദിന്ദ്രായ വൈമൃധായേന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവതേഽഷ്
 ഹസാ വാ ഏഷ ഗൃഹീതോ യസ്മാച്ഛേയാൻ ഭ്രാതൃവ്യോ
 യദിന്ദ്രായാഷ് ഹോമുചേ നിർവപത്യഹസ ഏവ തേന
 മുച്യതേ മൃധാ വാ ഏഷോഽഭിഷണ്ണോ യസ്മാസ്സ സമാനേഷ്യന്യഃ
 ശ്രേയാനുതാ - [ ] 7

2.4.2.4

-ഭ്രാതൃവ്യോ യദിന്ദ്രായ വൈമൃധായ മൃധ ഏവ തേനാപ
 ഹതേയദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത ഇന്ദ്രിയമേവ തേനാത്മൻ ധത്തേ

ത്രയസ്ത്രിശ്ശക്തകപാലം പുരോഡാശം നിർവപതി
 ത്രയസ്ത്രിശ്ശഭൈ ദേവതാസ്താ ഏവ യജമാന ആത്മന്നനു
 സമാരംഭയതേ ഭൂതൈ സാ വാ ഏഷാ വിജിതിർനാമേഷ്ഠിർ യ
 ഏവം വിദാനേതയേഷ്ടയാ യജത ഉത്തമാമേവ വിജിതിം
 ഭ്രാത്യവ്യേണ വിജയതേ । 8 (ഇന്ദ്രിയാവതീ - ഭൂത്യാ - ഉതൈ
 - കാന്ന പഞ്ചാശച്ച) (A2)

2.4.3.1

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസൻ തേഷാം ഗായത്രോജോ
 ബലമിന്ദ്രിയം വീര്യം പ്രജാം പശുൻമ് സംഗൃഹ്യാ
 *ssദായാ-പക്രമ്യാതിഷ്ഠത് തേഽമന്യന്ത യതരാൻ വാ
 ഇയമുപാവർമ്സ്യതി ത ഇദം ഭവിഷ്യന്തീതി താം വ്യഹായന്ത
 വിശ്വകർമ്മനിതി ദേവാ ദാഭീത്യസുരാഃ സാ നാനൃതരാഽശ്വ-
 നോപാവർത്ത തേ ദേവാ ഏതദ്-യജൂരപശൂന്നോജോഽസി
 സഹോഽസി ബലമസി - [ ] 9

2.4.3.2

ഭ്രാജോഽസി ദേവാനാം ധാമ നാമാഽസി വിശ്വമസി വിശ്വായുഃ
 സർവമസി സർവായുരഭിഭൂരിതി വാവ ദേവാ അസുരാണാ

-മോജോ ബലമിന്ദ്രിയം ഹീര്യം പ്രജാം പശൂനവുഞ്ജത യദ്-
 ഗായത്ര്യപക്രമ്യാതിഷ്ഠത് തസ്ഥാദേതാം ഗായത്രീതീഷ്ഠിമാഹുഃ
 സംവത്സരോ വൈ ഗായത്രീ സംവത്സരോ വൈ
 തപക്രമ്യാതിഷ്ഠദ്-യദേതയാ ദേവാ അസുരാണാമോജോ
 ബലമിന്ദ്രിയം ഹീര്യം - [ ] 10

2.4.3.3

പ്രജാം പശൂനവുഞ്ജത തസ്ഥാദേതാഽ സംവർഗ
 ഇതീഷ്ഠിമാഹുര്യോ ഭാത്യവ്യവാൻമ സ്യാമ സ സ്പർധമാന
 ഏതയേഷ്ട്യാ യജേതാഗന്യേ സംവർഗായ പുരോധാശ-
 മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് തഽ ശൃതമാസന്നമേതേന
 യജുഷാഭി മൃശേദോജ ഏവ ബലമിന്ദ്രിയം ഹീര്യം പ്രജാം
 പശൂൻ ഭാത്യവ്യസ്യ വൃക്തേ ഭവത്യാത്മനാ പരാസ്യ
 ഭാത്യവ്യോ ഭവതി । 11

(ബലമന്ദ്രേ - തയാ ദേവാ അസുരാണാമോജോ ബലമിന്ദ്രിയം
 ഹീര്യം - പഞ്ചചത്വാരീശ്ശച്ച) (A3)

2.4.4.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത താ അസ്മാമ് സൃഷ്ടാഃ
 പരാചീരായൻ താ യത്രാവസൻ തതോ ഗർഭമുദുദതിഷ്ഠത് താ
 ബൃഹസ്പതിശ്ചാനവൈതാഴ് സോഽബ്രവീദ്
 ബൃഹസ്പതിരനയാ ത്വാ പ്രതിഷ്ഠാനൃഥ ത്വാ പ്രജാ
 ഉപാവർഥ്സ്യന്തീതി തം പ്രാതിഷ്ഠത് തതോ വൈ പ്രജാപതിം
 പ്രജാ ഉപാവർത്ത യഃ പ്രജാകാമഃ സ്യാത് തസ്മാ ഏതം
 പ്രാജാപത്യം ഗാർഭമുതം ചരും നിർവപേത് പ്രജാപതി - [ ] 12

2.4.4.2

-മേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസൈ
 പ്രജാം പ്രജനയതി പ്രജാപതിഃ പശൂനസൃജത തേഽസ്മാമ്
 സൃഷ്ടാഃ പരാഞ്ച ആയൻ തേ യത്രാവസൻ തതോ
 ഗർഭമുദുദതിഷ്ഠത് താൻ പൃഷാ ചാനവൈതാഴ് സോഽബ്രവീത്
 പൃഷാഽനയാ മാ പ്രതിഷ്ഠാഥ ത്വാ പശവ ഉപാവർഥ്സ്യന്തീതി
 മാം പ്രതിഷ്ഠേതി സോമോഽബ്രവീൻ മമ വാ - [ ] 13

2.4.4.3

അകൃഷ്ടപച്യമിത്യുഭൗ വാം പ്രതിഷ്ഠാനീത്യബ്രവീത് തൗ
 പ്രാതിഷ്ഠത് തതോ വൈ പ്രജാപതിം പശവ ഉപാവർത്ത യഃ

പശു॑കാമഃ॑ സ്യാ॑ത് തസ്മാ॑ ഏ॒തഃ॑ സോ॑മാപ॒ഷ്ണം ഗാ॑ർമുതം
 ച॒രും നി॑ർവപേ॒മ് സോ॑മാപു॒ഷ്ണാ॑വേവ സോ॒മന
 ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി താ॒വേവാ॑സൈ പശു॑ൻ പ്രജ॒നയ॑തഃ
 സോ॑മോ വൈ രേ॒തോ॑ധാഃ പു॒ഷാ പശു॑നാം പ്രജ॒നയി॑താ
 സോ॑മ ഏ॒വാസൈ॑ രേ॒തോ ദധാ॑തി പു॒ഷാ ( ) പശു॑ൻ
 പ്രജ॒നയ॑തി । 14 (വ॒പേത് പ്ര॒ജാപ॑തിം - വൈ - ദധാ॑തി പു॒ഷാ
 - ത്രീ॑ണീ ച) (A4)

2.4.5.1

അഗ്നേ॑ ഗോ॒ഭിർന॑ ആ ഗ॒ഹീനോ॑ പു॒ഷ്ട്യാ ജു॑ഷസ്വ നഃ ।
 ഇ॒ന്ദ്രോ ധ॑ർതാ ഗൃ॒ഹേഷു॑ നഃ । സ॒വിതാ॑ യഃ സ॒ഹസ്രീ॑യഃ
 സ നോ॑ ഗൃ॒ഹേഷു॑ രാര॒ണത് । ആ പു॒ഷാ ഏ॒താ വ॑സു ।
 ധാ॒താ ദ॑ദാതു നോ ര॒യിമീ॑ശാനോ ജഗ॒തസ്സ॑തിഃ । സ നഃ
 പൂ॒ർണേ॑ന വാ॒വനത് । ത്വഷ്ടാ॑ യോ വൃ॒ഷഭോ॑ വൃ॒ഷാ സ നോ॑
 ഗൃ॒ഹേഷു॑ രാര॒ണത് । സ॒ഹസ്രേ॑ണായുതേന ച ।
 യേന॑ ദേ॒വാ അ॒മൃതം॑ - [ ] 15

2.4.5.2

ദീ॒ർഘഃ॑ ശ്ര॒വോ ദി॑വൈ॒ര്യന്ത॑ । രാ॒യസ്പോ॑ഷ ത്വമ॒സൃദ്യം
 ഗ॒വാം കു॒ലീം ജീ॑വസ ആ യു॒വസ॑ । അ॒ഗ്നിർ ഗൃ॒ഹപ॑തിഃ

സോമോ വിശ്വവനിഃ സവിതാ സുമേധാഃ സ്വാഹാ ।
 അഗ്നേ ഗൃഹപതേ യസ്തേ ഘൃത്യോ ഭാഗസ്തേന സഹ
 ഓജ ആക്രമമാണായ ധേഹി ശ്രേഷ്ഠായാത്പഥോ മാ യോഷം
 മുരധാ ഭൂയാസഃ സ്വാഹാ ॥ 16 (അമൃത-മഷ്ടാത്രിഷ്ശച്ച) (A5)

2.4.6.1

ചിത്രയാ യജേത പശുകാമ ഇയം ധൈവ ചിത്രാ യദാ അസൃാം
 വിശ്വം ഭൂതമധി പ്രജായതേ തേ നേയഞ്ചിത്രാ യ ഏവം
 വിദാഃ ശ്ചിത്രയാ പശുകാമോ യജതേ പ്ര പ്രജയാ
 പശുഭിർമിമുനൈർജായതേ പ്രവാഗേയേന വാപയതി രേതഃ
 സൗമ്യേന ദധാതി രേത ഏവ ഹിതം ത്വഷ്ടാ രൂപാണി വി
 കരോതി സാരസ്വതൗ ഭവത ഏതദ്വൈ ദൈവ്യം മിമൂനം
 ദൈവ്യമേവാസ്മൈ - [ ] 17

2.4.6.2

മിമൂനം മധ്യതോ ദധാതി പുഷ്ടയൈ പ്രജനനായ
 സിനീവാലൈ ചരുർഭവതി വാഗൈ സിനീവാലീ പുഷ്ടിഃ
 ഖലു വൈ വാക്പുഷ്ടിമേവ വാചമുപൈത്യേന ഉത്തമോ
 ഭവതി തേനൈവ തന്മിമൂനഃ സപ്തൈതാനി ഹവീഷ്വി ഭവന്തി

സപ്ത ഗ്രാമ്യാഃ പശവഃ സപ്താരണ്യഃ സപ്ത ചന്ദ്രാഃ സ്യു-
 ഭയസ്യ-വരുദ്ധ്യം അമൈതാ ആഹുതീർ ജുഹോത്യേതേ
 വൈ ദേവാഃ പുഷ്പിപതയസ്ത ഏവാ( ) സ്മിൻ പുഷ്പിം ദധതി
 പുഷ്പതി പ്രജയാ പശുഭിരഥോ യദേതാ ആഹുതീർജുഹോതി
 പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ । 18(അസ്മൈ - ത ഏവ - ദാദശ ച) (A6)

2.4.7.1

മാരുതമസി മരുതാമോജോഽപാം ധാരാം ദിന്ധി രമയത മരുതഃ
 ശ്വേനമായിനം മനോജവ സം വൃഷണഃ സുവൃക്തിം ।
 യേന ശർധ ഉഗ്രമവ-സൃഷ്ടമേതി തദശിനാ പരി ധത്തഃ
 സ്വസ്തി । പുരോവാതോ വർഷഞ്ജിനരാവൃഥ്-സ്വാഹാ
 വാതാവദ്-വർഷന്നുഗ്രരാവൃഥ് സ്വാഹാ സ്തനയൻ വർഷൻ
 ഭീമരാവൃഥ് സ്വാഹാ ധനുസ്യവസ്സുർജൻ-ദിദ്യുദ്-
 വർഷൻ-ത്വേഷരാവൃഥ് സ്വാഹാ തിരാത്രാം വർഷൻ
 പൂർതിരാവൃഥ് - [ ] 19

2.4.7.2

സ്വാഹാ ബഹു ഹായമവൃഷാദിതി ശ്രുതരാവൃഥ് സ്വാഹാ
 ധനുസ്യവസ്സുർജൻ-വീരാധാ വൃഥ് സ്വാഹാ ധനുസ്യവസ്സുർജൻ-

ദിദ്യുദ്-വർഷൻ-ഭൂതരാവൃഥ് സ്വാഹാ മാനാ വാശാഃ
 ശുന്ധ്യൂരജിരാഃ । ജ്യോതിഷ്ഠി-സ്തമസ്വരി-രുന്തിഃ
 സുഹേനാഃ । മിത്രഭൃതഃ ക്ഷത്രഭൃതഃ സുരാശ്വോ ഇഹ മാഽവത ।
 വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ സന്ദാനമസി വൃഷ്ട്വൈ തോപ
 നഹ്യാമി । 20 (പൂർത്തിരാവൃദ് - ദിചത്വാരിഃശ്ച) (A7)

2.4.8.1

ദേവാ വസവ്യാ അഗ്നേ സോമ സൂര്യ । ദേവാഃ ശർമണ്യാ
 മിത്രാവരുണാഽര്യമൻ । ദേവാഃ സപീതയോ
 ഽപാൻ-നപാദാശുഹേമൻ । ഉദ്നോ ദത്തോദധിം ദിന്ത ദിവഃ
 പർജന്യാദന്തരിക്ഷാത്-പൃഥിവ്യാസ്തതോ നോ
 വൃഷ്ട്വാഽവത । ദിവാ ചിത്തമഃ കൃണ്വന്തി പർജന്യേനോ-
 ദവാഹേന । പൃഥിവീം യദ് വ്യുന്ന്തി । ആയൻ നരഃ
 സുദാനവോ ദദാശുഷേ ദിവഃ കോശമച്ഛുച്ഛവുഃ । വി
 പർജന്യാഃ സൃജന്തി രോദസി അനു ധന്വനാ യന്തി - [ ] 21

2.4.8.2

വൃഷ്ടയഃ । ഉദീരയമാ മരുതഃ സമുദ്രതോ യൂയം വൃഷ്ടിം
 വർഷയമാ പുരീഷിണഃ । ന വോ ദസ്രാ ഉപ ദസ്യന്തി ധേനവഃ

ശൃഭം യാതാമനു രഥാ അവൃഥ്സത । സൃജാ വൃഷ്ടിം ദിവ
 ആദിഭിഃ സമുദ്രം പൃണ । അബ്ജാ അസി പ്രഥമജാ ബലമസി
 സമുദ്രിയം । ഉന്നമധ പൃഥിവീം ദിന്ധീദം ദിവ്യം നഭഃ ।
 ഉദ്നോ ദിവ്യസ്യ നോ ദേഹീശാനോ വിസൃജാ ദൃതിം ।
 യേ ദേവാ ( ) ദിവീഭാഗാ യേന്തരിക്ഷ ഭാഗാ യേ പൃഥിവീ
 ഭാഗാഃ । ത ഇഥ യജ്ഞമവന്തു ത ഇദം ക്ഷേത്രമാ വിശന്തു
 ത ഇദം ക്ഷേത്രമനു വി വിശന്തു । 22

(യന്തി - ദേവാ - വിഷ്ശതിശ്ച) (A8)

2.4.9.1

മാരുതമസി മരുതാമോജ ഇതി കൃഷ്ണം വാസഃ കൃഷ്ണതുഷ്ഠം
 പരി ധത്ത ഏതദൈ വൃഷ്ട്യായൈ രൂപച് സരൂപ ഏവ ഭൂതാ
 പർജന്യം വർഷയതി രഥയത മരുതഃ ശ്യേനമായിനമിതി
 പശ്ചാദാതം പ്രതി മീവതി പുരോവാതമേവ ജനയതി
 വർഷസ്യ വരുദ്ധ്യേ വാതനാമാനി ജുഹോതി വായുർവൈ
 വൃഷ്ട്യായാ ഹൗശേ വായുമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസൈ പർജന്യം വർഷയത്യഷ്ടൗ - [ ] 23

2.4.9.2

ജുഹോതി ചതസ്രോ വൈ ദിശശ്ചതസ്രോഽവാന്തരദിശാ
 ദിഗ്ദ്വ ഏവ വൃഷ്ടിച് സം പ്ര ച്യാവയതി കൃഷ്ണാജിനേ
 സംയൗതി ഹവിരേവാകരന്തർവേദി സംയൗത്യ വരുദ്ധ്യേ
 യതീനാമദ്യമാനാനാച് ശരീർഷാണി പരാഽപതന്തേ ഖർജൂരാ
 അഭവൻ-തേഷാച് രസ ഊർധ്വോഽപതത്-താനി
 കരീരാണ്യ-ഭവൻമ് സൗമ്യാനി വൈ കരീരാണി സൗമ്യാ ഖലു
 വാ ആഹുതിർദിവോ വൃഷ്ടിം ച്യാവയതി യത്കരീരാണി
 ഭവന്തി - [ ] 24

2.4.9.3

സൗമ്യയൈവാഽഽഹുത്യാ ദിവോ വൃഷ്ടിമവ രുന്ധേ മധുഷാ
 സംയൗത്യപാം വാ ഏഷ ഓഷധീനാച് രസോ യന്ധവാദ്ദ്വ
 ഏവൗഷധീഭ്യോ വർഷത്യഥോ അദ്ദ്വ ഏവൗഷധീഭ്യോ
 വൃഷ്ടിം നി നയതി മാനാ വാശാ ഇതി സംയൗതി
 നാമധേയൈരേവൈനാ അച്ഛേത്യഥോ യഥാ ബ്രൂയാദസാ
 വേഹീത്യേവമേവൈനാ നാമധേയൈരാ - [ ] 25

2.4.9.4

ച്യാവയതി വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ സന്ദാനമസി വൃഷ്ട്വൈ
 യോപ നഹ്യാമീത്യാഹ വൃഷാ വാ അശോ വൃഷാ പർജന്യഃ
 കൃഷ്ണ ഇവ ഖലു വൈ ഭൂതാ വർഷതി രൂപേണൈവൈനഃ
 സമർധയതി വർഷസ്യ വരുദ്ധ്യേ । 26 (അഷ്ടൗ - ഭവന്തി -
 നാമധേയൈരെ - കാന്ന ത്രിശ്ശ്ച) (A9)

2.4.10.1

ദേവാ വസവ്യാ ദേവാഃ ശർമണ്യാ ദേവാഃ സപീതയ ഇത്യാ
 ബധ്നാതി ദേവതാദിരേവാന്വഹം വൃഷ്ടിമിച്ചതി യദി
 വർഷേത്-താവത്യേവ ഹോതവ്യം യദി ന വർഷേച്ഛോ ഭൂതേ
 ഹവിർനിർവപേദഹോരാത്രേ വൈ
 മിത്രാവരുണാവഹോരാത്രാഭ്യാം ഖലു വൈ പർജന്യോ
 വർഷതി നക്തം വാ ഹി ദിവം വാ വർഷതി
 മിത്രാവരുണാവേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 താവേവാസ്മാ - [ ] 27

2.4.10.2

അഹോരാത്രാഭ്യാം പർജന്യം വർഷയതോഽഗ്നയേ ധാമച്ഛരേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേന്മാരുതഃ സപ്തകപാലഃ

സൗര്യമേകപാലമഗ്നിർവാ ഇതോ വൃഷ്ടിമുദീരയതി
 മരുതഃ സൃഷ്ടാം നയന്തി യദാ ഖലു വാ അസാവാദിത്യോ
 നൃങ്-രശ്മിഭിഃ പര്യാവർതതേഽഥ വർഷതി ധാമച്ഛദിവ ഖലു വൈ
 ഭൂത്വാ വർഷത്യേതാ വൈ ദേവതാ വൃഷ്ട്യാ ഇൗശതേ താ
 ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താ - [ ] 28

2.4.10.3

ഏവാസ്മൈ പർജന്യം വർഷയന്ത്യുതാ വർഷിഷ്യൻ
 വർഷത്യേവ സൃജാ വൃഷ്ടിം ദിവ ആ*ഭിഭിഃ സമുദ്രം
 പൃണേത്യാഹേമാശ്ചൈവാ-മുശ്ചാപഃ സമർധയത്യഥോ
 ആഭിരേവാ-മൂരച്ഛേത്യുജ്ജാ അസി പ്രഥമജാ ബലമസി
 സമുദ്രിയമിത്യാഹ യമായജുരേവൈത-ദുന്ന് ഭയ
 പൃഥിവീമിതി വർഷാഹ്വാം ജുഹോത്യേഷാ വാ ( )
 ഓഷധീനാം വൃഷ്ടിവനിസ്യയൈവ വൃഷ്ടിമാ ച്യാവയതി യേ
 ദേവാ ദിവിഭാഗാ ഇതി കൃഷ്ണാജിനമവ ധൂനോതീമ
 ഏവാസ്മൈ ലോകാഃ പ്രീതാ അഭീഷ്ടാ ഭവന്തി । 29

(അസ്മൈ - ധാവതി താ - വാ - ഏകവിശ്വശതിശ്ച)(A10)

2.4.11.1

സർവാ॑ണി ച॒ന്ദാഽസ്യേ॑ത॒സ്യാ-മി॑ഷ്ട॒യാ-മ॒നുച॑യാ॒നീത്യാ॑ഹു-
 സ്ത്രി॑ഷ്ടുഭോ॒ വാ ഏ॒തദ്-വീ॑ര്യം ധ്വേ॑ത് ക॒കുദു॑ഷ്ണി॒ഹാ ജഗ॑ത്യേ
 യദു॑ഷ്ണി॒ഹ-ക॑കുദാവ॒ന്യാഹ॑ തേ॒ന്നൈ॒വ സർവാ॑ണി
 ച॒ന്ദാഽസ്യ॑വ॒ രുന്ധേ॑ ഗായ॒ത്രി വാ ഏ॒ഷാ യദു॑ഷ്ണി॒ഹാ യാനി॑
 ച॒ത്വാ॒ര്യധൃ॑ക്ഷ॒രാണി॑ ച॒തുഷ്ഠാ॑ഭ ഏ॒വ തേ॒ പശ॑വോ॒ യഥാ॑
 പു॒രോ॒ധാശേ॑ പു॒രോ॒ധാശോ॑ഽധ്യേ॒വമേ॒വ തദ്-യദ്-
 ഋ॒ച്യധൃ॑ക്ഷ॒രാണി॑ യജ॒ജഗ॑ത്യാ - [ ] 30

2.4.11.2

പ॒രിദ॑ധ്യാ॒ദന്തം॑ ധ്വേ॑ജ॒ണം ഗ॑മ॒യേത് ത്രി॑ഷ്ടുഭാ॒ പരി॑
 ദ॒ധാതി॑ന്ദ്രിയം॒ വൈ വീ॑ര്യം ത്രി॑ഷ്ടുഗി॒ന്ദ്രിയ॑ ഏ॒വ വീ॑ര്യേ
 യജ॑ണം പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പ॒യതി॑ നാ॒ന്തം ഗ॑മ॒യത്യു॑ഗേ॒ ത്രീ തേ॒
 വാജി॑നാ॒ ത്രീ ഷ॒ധസ്ഥേ॑തി॒ ത്രിവ॑ത്യാ॒ പരി॑ ദ॒ധാതി॑
 സ॒രുപ॑ത്വായ॒ സർവോ॑ വാ ഏ॒ഷ യജേ॑ണാ॒ യത്
 ത്രൈ॑ധാ॒തവീ॑യം കാ॒മായ-കാ॑മായ പ്ര॒യുജ്യ॑തേ॒ സർവേ॑ഭ്യോ
 ഹി കാ॑മേഭ്യോ॒ യജ॑ണഃ പ്ര॒യുജ്യ॑തേ॒ ത്രൈ॑ധാ॒തവീ॑യേ॒ന
 യജേ॑താദി॒ചര॑ൻഥ് സർവോ॑ വാ - [ ] 31

2.4.11.3

ഏഷ യജ്ഞോ യത് ത്രൈധാതവീയച്ഛ് സർവ്വേണൈവൈനം
 യജ്ഞേനാഭി ചരതി സ്തൃണുത ഏവൈനമേതയൈവ
 യജ്ഞേനാഭിചര്യമാണഃ സർവ്വോ വാ ഏഷ യജ്ഞോ യത്
 ത്രൈധാതവീയച്ഛ് സർവ്വേണൈവ യജ്ഞേന യജ്ഞേ
 നൈനമഭിചരന്ത് സ്തൃണുത ഏതയൈവ യജ്ഞേ സഹസ്രേണ
 യക്ഷ്യമാണഃ പ്രജാതമേവൈനദ്-ദദാത്യേതയൈവ യജ്ഞേ
 സഹസ്രേണോഽനന്തം വാ ഏഷ പശൂനാം ഗച്ഛതി - [ ] 32

2.4.11.4

യഃ സഹസ്രേണ യജ്ഞേ പ്രജാപതിഃ ഖലു വൈ
 പശൂനസൃജത താഽത്രൈധാതവീയേ-നൈവാസൃജത യ
 ഏവം വിദാഽത്രൈധാതവീയേന പശുകാമോ യജ്ഞേ
 യസ്മാദേവ യോനേഃ പ്രജാപതിഃ പശൂനസൃജത
 തസ്മാദേവൈനാൻത് സൃജത ഉപൈനമുത്തരച്ഛ് സഹസ്രം
 നമതി ദേവതാഭ്യോ വാ ഏഷ ആ വൃശ്ച്യതേ യോ യക്ഷ്യ
 ഇത്യുക്താ ന യജ്ഞേ ത്രൈധാതവീയേന യജ്ഞേ
 സർവ്വോ വാ ഏഷ യജ്ഞോ - [ ] 33

2.4.11.5

യത് ത്രൈധാതവീയച് സർവേണ്ണൈവ യജേണൻ യജതേ ന
 ദേവതാഭ്യ ആ വൃശ്ച്യതേ ദാദശകപാലഃ പുരോധാശോ
 ദവതി തേ ത്രയശ്ചതുഷ്ഠപാലാ-സ്രിഷ്ഠമൃദ്ധതായ ത്രയഃ
 പുരോധാശാ ദവന്തി ത്രയ ഇമേ ലോകാ ഏഷാം
 ഘോകാനാമാപ്ത്യാ ഉത്തര-ഉത്തരോ ജ്യായാൻ ദവത്യേവമിവ
 ഹീമേ ലോകാ യവമയോ മധ്യ ഏതദാ അന്തരീക്ഷസ്യ രൂപച്
 സമൃദ്ധ്യ സർവേഷാമഭിഗമയന്നവ ദൃത്യഹംബട്കാരച്
 ഹിരണ്യം ദാതി തേജ ഏവാ - [ ] 34

2.4.11.6

ഽവ രുന്ധേ താർപ്യം ദാതി പശൂനേവാവ രുന്ധേ ധേനും
 ദാത്യാശിഷ ഏവാവ രുന്ധേ സാമ്നോ വാ ഏഷ വർണോ
 യദ്ധിരണ്യം യജുഷാം താർപ്യമുക്ഥാമദാനാം

ധേനുരേതാനേവ സർവാൻ വർണാനവ രുന്ധേ । 35

(ജഗത്യാ - ടഭിചരൻമ് സർവോ വൈ - ഗച്ഛതി - യജ്ഞ -
 സ്തേജ് ഏവ - ത്രിച്ശച്ച) (A11)

2.4.12.1

താഷ്ടാ ഹതപുത്രോ വീന്ദ്രഃ സോമമാഹരത് തസ്മിന്നിന്ദ്ര
 ഉപഹവമൈച്ചത തം നോപാഹവയത പുത്രം മേഽവധീരിതി സ
 യജ്ഞവേശസം കൃതാ പ്രാസഹാ സോമമപിബത് തസ്യ
 യദത്യശിഷ്യത തത് താഷ്ടാഹവനീയമുപ പ്രാവർതയത്
 സ്വാഹേന്ദ്രശത്രുർവർധസോതി സ യാവദൂർധഃ പരാവിധൃതി
 താവതി സ്വയമേവ വൃരത യദി വാ താവത് പ്രവണ - [ ] 36

2.4.12.2

-മാസീദ്യദി വാ താവദധ്യഗേരാസീമ് സ സംഭവന്ന
 -ഗീഷോമാവദി സമഭവത് സ ഇഷുമാത്രമീഷുമാത്രം
 ിഷ്വഞ്ജവർധത സ ഇമാം ലോകാനവൃണോദ്യ-ദിമാം
 ലോകാനവൃണോത് തദ്-വൃത്രസ്യ വൃത്രത്വം തസ്മാദിന്ദ്രോ
 ബിഭേദപി താഷ്ടാ തസ്മൈ താഷ്ടാ വജ്രമസിഞ്ചത് തപോ
 വൈ സ വജ്ര ആസീത് തമുദ്യന്തും നാശക്ലോഥ
 വൈ തർഹി വിഷ്ണു - [ ] 37

2.4.12.3

-രന്യാ ദേവതാ ഹസീമ് സോബ്രവീദ്-വിഷ്ണവേഹീദമാ
 ഹരിഷ്യാവോ യേനായമിദമിതി സ വിഷ്ണുസ്രേധാഹ്വാനം

വി ന്യധത്ത പൃഥിവ്യാം തൃതീയമന്തരിക്ഷേ തൃതീയം ദിവീ
 തൃതീയ-മദിപര്യാവർതാദ്-ഹൃബിഭേദ്യത്-പൃഥിവ്യാം
 തൃതീയമാസീത് തേനേന്ദ്രോ വജ്രമുദയച്ഛദ്-വിഷ്ണുസ്ഥിതഃ
 സോഽബ്രവീന്മാ മേ പ്രഹാരസ്തി വാ ഇദം - [ ] 38

2.4.12.4

മയി വീര്യം തത് തേ പ്രദാസ്യാമീതി തദസ്മൈ പ്രായച്ഛത് തത്
 പ്രത്യഗൃഹ്ണാദധാ മേതി തദ്-വിഷ്ണുവേതി പ്രായച്ഛത് തദ്-
 വിഷ്ണുഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാദസ്മാസിന്ദ്ര ഇന്ദ്രിയം ദധാതിതി
 യദന്തരിക്ഷേ തൃതീയമാസീത് തേനേന്ദ്രോ വജ്രമുദയച്ഛദ്-
 വിഷ്ണുസ്ഥിതഃ സോഽബ്രവീന്മാ മേ പ്രഹാരസ്തി വാ ഇദം-[ ] 39

2.4.12.5

മയി വീര്യം തത് തേ പ്ര ദാസ്യാമീതി തദസ്മൈ പ്രായച്ഛത് തത്
 പ്രത്യഗൃഹ്ണാദ് ദിർമാധാ ഇതി തദ്-വിഷ്ണുവേതി പ്രായച്ഛത്
 തദ്-വിഷ്ണുഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാദസ്മാസിന്ദ്ര ഇന്ദ്രിയം ദധാതിതി
 യദിവീ തൃതീയമാസീത് തേനേന്ദ്രോ വജ്രമുദയച്ഛദ്-
 വിഷ്ണുസ്ഥിതഃ സോഽബ്രവീന്മാ മേ പ്രഹാര്യേനാഹ - [ ] 40

2.4.12.6

-മിദമസ്മി തത് തേ പ്രദാസ്യാമിതി ത്വീ(3) ഇത്യബ്രവീഥ്
 സന്ധാം തു സന്ധാവഹൈ ത്വാമേവ പ്രവിശാനീതി യന്മാം
 പ്രവിശേഃ കിം മാ ഭൂഞ്ജയാ ഇത്യബ്രവീത് ത്വാമേവേന്ധീയ
 തവ ഭോഗായ ത്വാം പ്രവിശേയമിത്യബ്രവീത് തം വൃത്രഃ
 പ്രാവിശദുദരം വൈ വൃത്രഃ ക്ഷുത് ഖലു വൈ മനുഷ്യസ്യ
 ഭ്രാതൃവ്യോ യ - [ ] 41

2.4.12.7

ഏവം വേദ ഹന്തി ക്ഷുധം ഭ്രാതൃവ്യം തദസ്മൈ പ്രായച്ഛത്
 തത് പ്രത്യഗൃഹ്ണാത്-ത്രിർമാധാ ഇതി തദ്-വിഷ്ണുവേതി
 പ്രായച്ഛത് തദ്-വിഷ്ണുഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാദസ്മാസിന്ദ്ര ഇന്ദ്രിയം
 ദധാതിതി യത്രതിഃ പ്രായച്ഛത് ത്രിഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാത്
 തത് ത്രിധാതോസ്ത്രിധാതുത്വാം യദ്-വിഷ്ണുരന്വതിഷ്ഠത
 വിഷ്ണുവേതി പ്രായച്ഛത് തസ്മാദൈന്ദ്രാവൈഷ്ണവഃ ഹവിർഭവതി
 ( )യദാ ഇദം കിഞ്ച തദസ്മൈ തത് പ്രായച്ഛദ് ജപഃ സാമാനി
 യജുഃഷി സഹസ്രം വാ അസ്മൈ തത് പ്രായച്ഛത് തസ്മാഥ്
 സഹസ്രദക്ഷിണം । 42

(പ്രവണം - വിഷ്ണുർ - വാ ഇദ- മിദ - മഹം - യോ - ദവ -
ത്യേക് വിഷ്ണുരതിശ്ച) (A12)

2.4.13.1

ദേവാ വൈ രാജന്യോ-ജായമാനാ-ദബിദയു-സ്തമന്തരേവ
സന്തം ദാമ്നാ പഠംഭൻമ് സ വാ ഏഷോപോണ്യോ ജായതേ
യദ്-രാജന്യോ യദാ ഏഷോപോണ്യോ ജായേത
വ്യത്രാൻ ഏഷ ശ്വരേദ്യം കായേത രാജന്യമപോണ്യോ
ജായേത വ്യത്രാൻ ഏഷ ശ്വരേദിതി തസ്മാ ഏതമൈന്ദ്രാ
ബാർഹസ്സത്യം ചരും നിർവപേദൈന്ദ്രോ വൈ രാജന്യോ ബ്രഹ്മ
ബൃഹസ്സതിർ ബ്രഹ്മണൈവൈനം ( ) ദാമ്നോപോന്ദനാൻ
മുഞ്ചതി ഹിരണ്യം ദാമ ദക്ഷിണാ സാക്ഷാദേവൈനം
ദാമ്നോപോന്ദനാൻ മുഞ്ചതി । 43 (ഏനം - ദാദശ ച) (A13)

2.4.14.1

നവോനവോ ദവതി ജായമാനോഹ്നാം കേതുരുഷസാ
മേത്യഗ്രേ । ഭാഗം ദേവേഭ്യോ വിദധാത്യായൻ പ്രചന്ദ്രമാസ്തിരതി
ദീർഘമായുഃ । യമാദിത്യാ അശ്ശുമാപ്യായയന്തി
യമക്ഷിത-മക്ഷിതയഃ പിബന്തി । തേന നോ രാജാ വരുണോ

ബൃഹസ്പതിരാ പ്യായയന്തു ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ । പ്രാച്യാം
ദിശി താമിന്ദാസി രാജോതോദീച്യാം വൃത്രഹൻ
വൃത്രഹാഽസി । യത്ര യന്തി സ്രോത്യാസ്ത - [ ] 44

2.4.14.2

-ജജിതം തേ ദക്ഷിണതോ വൃഷഭ ഏധി ഹവ്യഃ ।
ഇന്ദ്രോ ജയാതി ന പരാ ജയാതാ അധിരാജോ രാജസു
രാജയാതി । വിശ്വാ ഹി ഭൂയാഃ പൃതനാ അഭിഷ്ടീരുപസദ്യോ
നമസ്യോ യഥാഽസത് । അസ്യേദേവ പ്രരിരിചേ മഹിത്വം ദിവഃ
പൃഥിവ്യാഃ പര്യന്തരീക്ഷാത് । സ്വരാധിന്ദ്രോ ദമ ആ
വിശ്വഗുർതഃ സ്വരിരമത്രോ വവക്ഷേ രണായ । അഭി ത്വാ
ശൂര നോനുമോഽദുഗ്ധാ ഇവ ധേനവഃ । ഇൗശാന- [ ] 45

2.4.14.3

-മസ്യ ജഗതഃ സുവർദ്ധ്യശമീശാനമിന്ദ്ര തസ്ഥുഷഃ । താമിദ്ധി
ഹവാമഹേ സാതാ വാജസ്യ കാരവഃ । ത്വാം വൃത്രേഷിന്ദ്ര
സത്പതിം നരസ്ത്വാം കാഷ്ടാസ്വർവതഃ । യദ് ഭ്യാവ ഇന്ദ്ര തേ
ശതച് ശതം ഭൂമീരുത സ്യുഃ । ന ത്വാ വജ്രിൻമ സഹസ്രച്
സൂര്യാ അനു ന ജാതമഷ്ട രോദസീ । പിബാ സോമമിന്ദ്ര
മന്ദതു ത്വാ യന്തേ സുഷാവാ ഹര്യശാദ്രിഃ । 46

2.4.14.4

സോതുർബാഹുഭ്യായ് സുയതോ നാർവാ । രേവതീർനഃ
 സധമാദ ഇന്ദ്രേ സന്തു തുവിവാജാഃ । ക്ഷുമന്തോ യാദിർമദേമ ।
 ഉദഗേ ശുചയസ്തവ>[1], വി ജ്യോതിഷോ>[2],
 ദു ത്യം ജാതവേദസ്യ>[3],
 സ്തപ്ത ത്വാ ഹരിതോ രഥേ വഹന്തി ദേവ സൂര്യ ।
 ശോചിഷ്ഠശം വിചക്ഷണ । ചിത്രം ദേവാനാമുദഗാദനീകം
 ചക്ഷുർമിത്രസ്യ വരുണസ്യാഽഗേഃ । ആഽപ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ
 അന്തരിക്ഷ്യ് സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്തസ്ഥുഷ - [ ] 47

2.4.14.5

ശ്വ । വിശ്വേ ദേവാ ജ്ഞാപ്യയ് ജ്ഞാദിർ ഹവനശ്രുതഃ ।
 ജുഷന്താം യുജ്യം പയഃ । വിശ്വേ ദേവാഃ ശൃണുതേമ്യ് ഹവം മേ
 യേ അന്തരിക്ഷേ യ ഉപ ദൃവിഷു । യേ അഗ്നിജിഹ്വാ ഉത വാ
 യജത്രോ ആസദ്യാസ്ഥിൻ ബർഹിഷി മാദയധാം । 48

(ത - ദീശാന - മദി - സുസ്ഥുഷ - സ്തീശ്ശ്ച) (A14)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(ദേവാ മനുഷ്യാ - ദേവസുരാ അബ്രുവൻ -
ദേവാസുരാസ്യേഷാം ഗായത്രി - പ്രജാപതിസ്താ യത്രാഃ - ഗേ
ഗോഭിഃ - ചിത്രയാ - മാരുതം - ദേവാ വസവ്യാ അഗേ -
മാരുതമിതി - ദേവാ വസവ്യാ ദേവാഃ ശർമണ്യാഃ - സർവാണി
- ത്വഷ്ടാ ഹതപുത്രോ - ദേവാ വൈ രാജന്യാൻ - നവോനവ -
ശ്ചതുർദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(ദേവാ മനുഷ്യാഃ - പ്രജാം പശുൻ - ദേവാ വസവ്യാഃ -
പരിഭയദിദ- മസ്മ്യ - ഷ്ടാ ചതാരിശ്ശത്)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 2:-

(ദേവാ മനുഷ്യാ - മാദയധാം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

ദിതീയകാഞ്ചേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

2.4.1 Appendix

2.4.14.4 - ഉദഗേ ശുചയസ്തവ>¹

ഉദഗേ ശുചയസ്തവ ശുക്രാ ഭ്രാജന്ത ഹാരതേ ।

തവ ജ്യോതിഃ ഷ്യുർചയഃ ॥ (Appearing in TS1.3.14.8)

2.4.14.4 - വിജ്യോതിഷോ>²

വി ജ്യോതിഷാ ബൃഹതാ ഭാത്യഗ്നിരാവിർവിശ്വാനി കൃണുതേ
മഹിതാ ।

പ്രാദേവീർ മായാഃ സഹതേ-ദുരേവാഃ ശിശീതേ ശൃങ്ഗേ
രക്ഷസേ വിനികേഷ ॥ (Appearing in TS1.2.14.7)

2.4.14.4 - ദുത്യം ജാതവേദസ>³

ഉദു ത്യം ജാതവേദസം ദേവം വഹന്തി കേതവഃ ।

ദുശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥

(Appearing in TS1.4.43.1)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2.5 ദിതീയകാണേയ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടിവിധാനം

2.5.1.1

വിശ്വരൂപോ വൈ ത്വാഷ്ടഃ പുരോഹിതോ ദേവാനാമാസീത്
സ്വസ്രീയോഽസുരാണാം തസ്യ ത്രീണി ശീർഷാണ്യംസന്ധി-
സോമപാനം സുരാപാന-മന്നാദനം സ പ്രത്യക്ഷം ദേവേഭ്യോ
ഭാഗമവദത് പരോക്ഷമസുരേഭ്യഃ സർവസ്മൈ വൈ പ്രത്യക്ഷം
ഭാഗം വദന്തി യസ്മാ ഏവ പരോക്ഷം വദന്തി തസ്യ ഭാഗ
ഉദിതസ്തസ്മാദിന്ദ്രോ ബിഭേദീദൃങ് വൈ രാഷ്ട്രം വി
പര്യാവർതയതീതി തസ്യ വജ്രമാദായ ശീർഷാണ്യംചൂരിനദൃഗ്
സോമപാന - [ ] 1

2.5.1.2

-മാസീത് സ കപിഞ്ജലോ ദേവതൃഗ്വം സുരാപാനം
സകലവിങ്കോ യദന്നാദനം സ തിത്തിരിസ്തസ്മാഞ്ജലിനാ
ബ്രഹ്മഹത്യോമുപാഗൃഹ്ണാത് താപ്തം സംവത്സരമബിഭ്രസ്തം

ഭൂതാനൃഭ്യക്രോശൻ ബ്രഹ്മഹന്നിതി സ
 പൃഥിവീമുപാസീദദൈസ്യ ബ്രഹ്മഹത്യായൈ തൃതീയം
 പ്രതി ഗൃഹാണേതി സാഃബ്രവീദാരം ഋണൈ ഖാതാത്
 പരാദവിഷ്യന്തീ മന്യേ തതോ മാ പരാ ഭൂവമിതി പുരാ തേ- [ ] 2

2.5.1.3

സംഘ്മസരാദപി രോഹാദിത്യബ്രവീത് തസ്താത് പുരാ
 സംഘ്മസരാത് പൃഥിവൈ ഖാതമപി രോഹതി വാരേവൃതഃ
 ഹ്യദൈസ്യ തൃതീയം ബ്രഹ്മഹത്യായൈ പ്രത്യഗൃഹ്ണാത്
 തഥ് സ്വകൃതമിരിണമഭവത് തസ്മാദാഹിതാഗ്നിഃ ശ്രദ്ധാദേവഃ
 സ്വകൃത ഇരിണേ നാവ സ്യേദ്-ബ്രഹ്മഹത്യായൈ ഹ്യേഷ
 വർണഃ സ വനസ്തീനുപാസീദദൈസ്യ ബ്രഹ്മഹത്യായൈ
 തൃതീയം പ്രതി ഗൃഹ്ണീതേതി തേഃബ്രുവൻ വരം
 ഋണാമഹൈ വൃക്താത് - [ ] 3

2.5.1.4

പരാദവിഷ്യന്തോ മന്യാമഹേ തതോ മാ പരാ
 ഭൂമേത്യാവ്രശ്വ-നാഭോ ഭൂയാഽസ ഉത്തിഷ്ടാനിത്യബ്രവീത്
 തസ്മാദാവ്രശ്വനാദ്-വൃക്ഷാണാം ഭൂയാഽസ ഉത്തിഷ്ഠന്തി

വാ॒രേ॒വൃ॒തഃ ഹേ॒ഷാം തൂ॒തീ॒യം ബ്ര॒ഹ്മ॒ഹ॒തൃ॒യായൈ
പ്ര॒ത്യു॒ഗൃ॒ണ്ണ॒ൻമി॒ം സ നി॒ര്യാ॒സോ॒ഽഭ॒വത് ത॒സ്മാ॒ന്നി॒ര്യാ॒സസ്യ
നാ॒ഽഽശൃ॒ഗം ബ്ര॒ഹ്മ॒ഹ॒തൃ॒യായൈ ഹേ॒ഷ വർ॒ണോ॒ഽഥോ॒ വലു
യ ഏ॒വ ലോ॒ഹി॒തോ യോ വാ॒ഽപ്ര॒ശ്ച॒നാ॒ന്നി॒ര്യേ॒ഷതി
ത॒സ്യ നാ॒ഽഽശൃ॒ഗം - [ ] 4

2.5.1.5

കാ॒മ॒മ॒ന്യ॒സ്യ സ സ്ത്രീ॑ഷഃ॒ സാ॒ഭ-മു॒പാ॒സീ॒ദ॒ഭൈ॒സ്യ
ബ്ര॒ഹ്മ॒ഹ॒തൃ॒യായൈ തൂ॒തീ॒യം പ്ര॒തി ഗൃ॒ഹ്ണീ॒തേ॒തി താ
അ॒ബ്രു॒വൻ വരം॑ ഽ॒വൃ॒ണാ॒മഹാ॒ഽജ॒തീ॒യാത് പ്ര॒ജാം
ഽ॒വി॒ന്ദാ॒മഹൈ॒ കാ॒മമാ॒ വി॒ജ്ഞി॒തോഃ സം ഭ॒വാ॒മേ॒തി
ത॒സ്മാ॒ഭൃ॒തീ॒യാമി॒ം സ്ത്രീ॑യഃ പ്ര॒ജാം ഽ॒വി॒ന്ദ॒ന്തേ കാ॒മമാ
വി॒ജ്ഞി॒തോഃ സംഭ॒വ॒ന്തി വാ॒രേ॒വൃ॒തഃ ഹൃ॒ദാ॒സാം തൂ॒തീ॒യം
ബ്ര॒ഹ്മ॒ഹ॒തൃ॒യായൈ പ്ര॒ത്യു॒ഗൃ॒ണ്ണ॒ൻമി॒ം സാ മല॑വ॒ദ്ധാ॒സാ
അ॒ഭ॒വത് ത॒സ്മാ॒ൻ-മല॑വ॒ദ്-വാ॒സ॒സാ ന സംഽ॒വദേ॒ത - [ ] 5

2.5.1.6

ന സ॒ഹാ॒ഽസീ॒ത നാ॒സ്യ അ॒ന്ന॒മ॒ഭൃ॒ദ്-ബ്ര॒ഹ്മ॒ഹ॒തൃ॒യായൈ
ഹേ॒ഷാ വർ॒ണം പ്ര॒തിമു॒ച്ഛാ॒ഽഽസ്തേ॒ഽഥോ॒ വലാ॑ഹു॒രഭൃ॒ജ്ഞനം

ഘോവ സ്ത്രീയാ അന്നമഭ്യഞ്ജനമേവ ന പ്രതിഗൃഹ്യം
 കാമമന്യദിതി യാം മലവദ്-വാസസ്യ സംഭവന്തി യസ്തതോ
 ജായതേ സോഽഭിശസ്തോ യാമരണ്യേ തസ്യേ സേനോ യാം
 പരാചീം തസ്യേ പ്രീതമുഖ്യപഗല്ഭോ യാ സ്താതി തസ്യാ
 അസ്തം മാരുകോ യാ - [ ] 6

2.5.1.7

ഽഭ്യക്തേ തസ്യേ ദുശ്ചർമാ യാ പ്രലിഖതേ തസ്യേ
 ഖലതിരപമാരീ യാഽഽക്തേ തസ്യേ കാണോ യാ ദതോ
 ധാവതേ തസ്യേ ശ്യാവദൻ യാ നഖാനി നികൃന്തതേ തസ്യേ
 കുനഖീ യാ കൃണത്തി തസ്യേ ക്ലീബോ യാ രജ്ജുഃ സൃജതി
 തസ്യാ ഉദ്-ബന്ധുകോ യാ പർണേന പിബതി തസ്യാ
 ഉന്മാദുകോ യാ ഖർവേണ പിബതി തസ്യേ
 ഖർവസ്ത്രീസോ രാത്രിർവ്രതം ചരേദഞ്ജലിനാ വാ
 പിബേദഖർവേണ വാ ( ) പാത്രേണ പ്രജായൈ
 ഗോപീമായ । 7

(യഥ് സോമപാനം - തേ - വൃക്താത്- തസ്യ നാഽശ്യം - ഘഭേത
 -മാരുകോ യാ -ഖർവേണ വാ - ത്രീണീ ച) (A1)

2.5.2.1

തപ്താ ഹതപുത്രോ വീന്ദുഃ സോമമാഹരത് തസ്മിന്നിന്ദ്ര
 ഉപഹവമൈച്ചത തം നോപാഹായത പുത്രം മേഽവധീരിതി സ
 യജ്ഞവേശസം കൃതാ പ്രാസഹാ സോമമപിബത് തസ്യ
 യദത്യശിഷ്യത തത് തപ്താഽഹവനീയമുപ പ്രാവർതയത്
 സ്വാഹേന്ദ്രശത്രുർ വർധസോതി യദവർതയത് തദ്-വൃത്രസ്യ
 വൃത്രതാം യദബ്രവീത് സ്വാഹേന്ദ്രശത്രുവർധസോതി
 തസ്മാദസ്യേ- [ ] 8

2.5.2.2

-ന്ദ്രഃ ശത്രുരഭവത് സ സംഭവന്നഗീഷോമാവദി സമഭവത് സ
 ഇഷുമാത്രമിഷുമാത്രം വിഷ്വന്ദവർധത സ ഇമാം
 ലോകാനവൃണോദ്യദിമാം ലോകാനവൃണോത് തദ്-വൃത്രസ്യ
 വൃത്രതാം തസ്മാദിന്ദ്രോഽബിഭേദ് സ പ്രജാപതിമുപാധാവ-
 ച്ചത്രുർമേഽജനീതി തസ്മൈ വജ്രം സിക്താ പ്രായച്ഛദേതേന
 ജഹീതി തേനാഭ്യായത താവബ്രൂതാമഗീഷോമാ മാ - [ ] 9

2.5.2.3

പ്ര ഹാരാവമന്തഃ സ്വ ഇതി മമ വൈ യുവം സ്ഥ ഇത്യബ്രവീൻ
 മാമഭ്യേതമിതി തൗ ഭാഗധേയമൈച്ഛേതാം താഭ്യ-

മേതമഗ്നീഷോമീയ-മേകാദശകപാലം പൂർണ്ണമാസേ പ്രായച്ഛത്
 താവബ്രൂതാമഭി സംദഷ്ടൗ വൈ സ്വോ ന ശക്നുവ ഐതുമിതി
 സ ഇന്ദ്ര ആത്മനഃ ശീതരൂരാവജനയത് തച്ഛീതരൂരയോർജന്മ
 യ ഏവച് ശീതരൂരയോർജന്മ വേദ - [ ] 10

2.5.2.4

നൈനച് ശീതരൂരൗ ഹതസ്താഭ്യാമേനമഭ്യനയത്
 തസ്താ-ജ്ജഞ്ചഭ്യമാനാദഗ്നീഷോമൗ നിരക്രാമതാം
 പ്രാണാപാനൗ വാ ഏനം തദജഹിതാം പ്രാണോ വൈ
 ദക്ഷോഽപാനഃ ക്രതുസ്തസ്താ-ജ്ജഞ്ചഭ്യമാനോ ബ്രൂയാന്മയി
 ദക്ഷക്രതു ഇതി പ്രാണാപാനാവേവാഽഽത്മൻ ധത്തേ
 സർവമായുരേതി സ ദേവതാ വൃത്രാന്നിർഹൂയ വാർത്രഘ്നച്ഛ
 ഹവിഃ പൂർണ്ണമാസേ നിരവപദ് ഘ്നന്തി വാ ഏനം
 പൂർണ്ണമാസ ആ - [ ] 11

2.5.2.5

ഽമാവാസ്യായാം പ്യായയന്തി തസ്താദ്-വാർത്രഘ്നീ
 പൂർണ്ണമാസേ ഽന്യുച്ഛേതേ വൃധന്വതീ അമാവാസ്യായാം തഥ്
 സഽസ്ഥാപ്യ വാർത്രഘ്നച്ഛ ഹവിർവജ്രമാദായ പുനരഭ്യായത

തേ അബ്രൂതാം ദ്യാവാപൃഥിവീ മാ പ്ര ഹാരാവയോർവൈ
 ശ്രീത ഇതി തേ അബ്രൂതാം വരം വൃണാവഹൈ
 നക്ഷത്രവിഹിതാ-ഹമസാനീത്യസാവബ്രവീ-ചിത്രവിഹിതാ-
 ഹമിതീയം തസ്മാന്നക്ഷത്രവിഹിതാസൗ ചിത്രവിഹിതേയം
 യ ഏവം ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർ - [ ] 12

2.5.2.6

-വരം വേദൈനം വരോ ഗച്ഛതി സ ആഭ്യാമേവ പ്രസൃത
 ഇന്ദ്രോ വൃത്രമഹൻ തേ ദേവാ വൃത്രം ഹതാഗ്നി-
 ഷോമാവബ്രൂവൻ ഹവ്യം നോ വഹതമിതി താവബ്രൂതാമപ-
 തേജസൗ വൈ ത്യൗ വൃത്രേ വൈ ത്യയോന്യേജ ഇതി
 തേബ്രൂവൻ ക ഇദമച്ഛതിതി ഗൗരിത്യബ്രൂവൻ ഗൗർവാവ
 സർവസ്യ മിത്രമിതി സാബ്രവീ - [ ] 13

2.5.2.7

-ദാരം വൃണൈ മയേവ സതോഭയേന ദുനജായാ ഇതി
 തദ്-ഗൗരാഹരത് തസ്മാദ്-ഗവി സതോഭയേന ദുഞ്ജത
 ഏതദാ അഗേന്യേജോ യദ് ഘൃതമേതഥ് സോമസ്യ യത്
 പയോ യ ഏവമഗ്നിഷോമയോ സേജോ വേദ തേജസ്യേവ

ഭവതി ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി കിംഭേവത്യം പൗർണ്ണമാസമിതി
 പ്രാജാപത്യമിതി ബ്രൂയാത് തേനേന്ദ്രം ജ്യേഷ്ഠം പുത്രം
 നിരവാസായയദിതി തസ്മാ- ( ) -ജ്യേഷ്ഠം പുത്രം ധനേന
 നിരവാസായയന്തി । 14

(അസ്യ - മാ - വേദാ - ss - ദ്യാവാപൃഥിവ്യോ - രബ്രവീദിതി
 - തസ്മാ - ചുതാരി ച) (A2)

2.5.3.1

ഇന്ദ്രം വൃത്രം ജഹ്നുവാച്സം മൃധോഽഭി പ്രാവേപന്ത സ ഏതം
 വൈമൃധം പുണ്മാസേ-സന്നിർവാപ്യമപശ്യത് തം നിരവപത്
 തേന വൈ സ മൃധോഽപാഹത യദൈമൃധഃ പൂർണ്ണമാസേ-
 സന്നിർവാപ്യോ ഭവതി മൃധ ഏവ തേന യജമാനോഽപ ഹത
 ഇന്ദ്രോ വൃത്രച് ഹത്യാ ദേവതാഭിശ്ചേന്ദ്രിയേണ ച വ്യാർധ്യത
 സ ഏതമാഗേയ-മഷ്ടാകപാല-മവാസ്യായാമപശ്യന്ദേന്ദ്രം
 ദധി - [ ] 15

2.5.3.2

തം നിരവപത് തേന വൈ സ ദേവതാശ്ചേന്ദ്രിയം ചാവാരൂന്ധ
 യദാഗേയോ ഷ്ടാകപാലോ മവാസ്യായാം ഭവതൈന്ദ്രം

ദധി ദേവതാശ്ചൈവ തേനേന്ദ്രിയം ച യജമാനോഽവ രുന്ധ
ഇന്ദ്രസ്യ വൃത്രം ജഘ്നുഷ ഇന്ദ്രിയം വീര്യം പൃഥിവീമനു
വ്യാർച്ചത് തദോഷധയോ വീര്യോഽഭവൻമസ പ്രജാപതി-
മുപാധാവദ്-വൃത്രം മേ ജഘ്നുഷ ഇന്ദ്രിയം വീര്യം - [ ] 16

2.5.3.3

പൃഥിവീമനു വ്യാർത് തദോഷധയോ വീര്യോഽഭവന്നിതി
സ പ്രജാപതിഃ പശൂനബ്രവീദേതദസ്മൈ സം നേയതേതി
തത് പശവ ഓഷധീഭ്യോ ഽധ്യാത്മൻമ സമനയൻ തത്
പ്രത്യദുഹൻ യഥ സമനയൻ തത് സാന്നായസ്യ
സാന്നായത്വംയത് പ്രത്യദുഹൻ തത് പ്രതിധുഷഃ
പ്രതിധുക്താഽ സമനൈഷുഃ പ്രത്യധുക്ഷൻ ന തു
മയി ശ്രയത ഇത്യബ്രവീദേതദസ്മൈ - [ ] 17

2.5.3.4

ശൃതം കുരുതേത്യബ്രവീത് തദസ്മൈ ശൃത-മകുർവന്നിന്ദ്രിയം
വാവാസ്മിൻ വീര്യം തദശ്രയൻ തച്ഛൃതസ്യ ശൃതത്വം
സമനൈഷുഃ പ്രത്യധുക്ഷത്വമക്രൻ ന തു മാ
ധിനോതീത്യബ്രവീദേതദസ്മൈ ദധി കുരുതേത്യബ്രവീത്

തദസ്മൈ ദധ്യകുർവൻ തദേനമധിനോത് തദധ്യാ ദധിത്വം
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ദധ്നുഃ പൂർവസ്യാവദേയം - [ ] 18

2.5.3.5

ദധി ഹി പൂർവം ക്രിയത ഇത്യനാദൃത്യ തച്ഛൃതസ്യേവ
 പൂർവസ്യാവ ദ്യേദിദ്രിയമേവാസ്മിൻ വീര്യം ശ്രിതാ ദധ്യാ
 പരിഷ്കാശിനോതി യഥാപൂർവമുപൈതി യത് പുതീകൈർവാ
 പർണവലൈർവാ ടതഞ്ചാഥ് സൗമ്യം തദ്യത് ക്വലൈ
 രാക്ഷസം തദ്യത് തണ്യുലൈർവൈശ്വദേവം തദ്യദാതഞ്ചനേന
 മാനുഷം തദ്-യദ്-ദധ്യാ തഥ് സേന്ദ്രം ദധ്യാ ടതനക്തി - [ ] 19

2.5.3.6

സേന്ദ്രത്വായാ-ഗ്നിഹോത്രോച്ഛേഷണമദ്യാ-തനക്തി യജ്ഞസ്യ
 സംതത്യാ ഇന്ദ്രോ വൃത്രം ഹതാ പരാം പരാവത-മഗച്ഛ-
 ദപാരാധമിതി മന്യമാനസ്തം ദേവതാഃ പ്രേഷമൈച്ഛൻഥ്
 സോബ്രവീത് പ്രജാപതിര്യഃ പ്രഥമോഽനുവിന്ദതി തസ്യ
 പ്രഥമം ഭാഗധേയമിതി തം പിതരോഽനുവിന്ദൻ തസ്മാത്
 പിതൃഭ്യഃ പൂർവേഭ്യഃ ക്രിയതേ സോഽമാവാസ്യാം പ്രത്യാ
 ടഗച്ഛത് തം ദേവാ അഭി സമഗച്ഛന്താമാ വൈ നോ - [ ] 20

2.5.3.7

ഽഭ്യ വസ്യ വസതീതീന്ദ്രോ ഹി ദേവാനാം ഽവസ്യ
 തദമാവാസ്യായാ അമാവാസ്യതാം ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി
 കിന്ദേവത്യച്ഛ് സാന്നായ്മിതി വൈശ്വദേവമിതി
 ബ്രൂയാദ്-വിശ്വേ ഹി തദ്ദേവാ ഭാഗധേയമഭി സമഗച്ഛന്തേത്യഥോ
 ഖലൈന്ദ്രമിത്യേവ ബ്രൂയാദിന്ദ്രം ഽവാവ തേ തദ്-ഭിഷജ്യന്തോഽഭി
 സമഗച്ഛന്തേതി । 21

(ദധി - മേ ജഹ്നുഷ ഇന്ദ്രിയം ഽവീര്യ - മിത്യബ്രവീദേതദസ്മാ -
 അവദേയം - തനക്തി - നോ - ദിചത്യാരിച്ശച്ച) (A3)

2.5.4.1

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി സ തൈ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജേത
 യ ഏനൗ സേന്ദ്രൗ യജേതേതി വൈമ്യധഃ പൂർണ്ണമാസേ
 ഽനുനിർവാപ്യോ ഭവതി തേന പൂർണ്ണമാസഃ സേന്ദ്ര ഐന്ദ്രം
 ദധ്യമാവാസ്യായാം തേനാമാവാസ്യോ സേന്ദ്രോ യ ഏവം
 ഽവിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജതേ സേന്ദ്രാവേവൈനൗ
 യജതേ ശഃ ശോഽസ്മാ ഈജാനായ വസീയോ ഭവതി ദേവാ
 വൈ യദ്-യജേതേ ഽകൂർവത തദസ്മരാ അകൂർവത തേ ദേവാ

ഏതാ - [ ] 22

2.5.4.2

-മിഷ്ടി-മപശ്യൻ-നാഗ്നാവൈഷ്ണവ-മേകാദശകപാലഃ
 സരസ്വതൈ ചരുഃ സരസ്വതേ ചരും താം പൗർണ്ണമാസഃ
 സഃ സ്ഥാപ്യാനു നിർവപൻ തതോ ദേവാ അഭവൻ
 പരാഽസുരാ യോ ഭ്രാതൃവ്യവാൻമസ്യാഥ് സ പൗർണ്ണമാസഃ
 സഃ സ്ഥാപ്യതാമിഷ്ടിമനു നിർവപേത് പൗർണ്ണമാസേനൈവ
 വജ്രം ഭ്രാതൃവ്യായ പ്രഹൃത്യാഽഗ്നാവൈഷ്ണവേന ദേവതാശ്ച
 യജ്ഞം ച ഭ്രാതൃവ്യസ്യ വൃക്തേ മിഥുനാൻ പശൂൻമ്
 സാരസ്വതാഭ്യാം യാവദേവാസ്യാസ്തി തഥ് - [ ] 23

2.5.4.3

സർവം വൃക്തേ പൗർണ്ണമാസീമേവ യജേത
 ഭ്രാതൃവ്യവാനാമാവാസ്യാഃ ഹത്യാ ഭ്രാതൃവ്യം
 നാഽപ്യായയതി സാകംപ്രസ്ഥായീയേന യജേത പശുകാമോ
 യസ്മൈ വാ അല്പേനാഽഹരന്തി നാഽത്ഥനാ തൃപ്യതി
 നാനൃസ്മൈ ദദാതി യസ്മൈ മഹതാ തൃപ്യത്യാത്ഥനാ

ദാ॑ത്യ॒ന്യ॒സ്മൈ॑ മ॒ഹതാ॑ പൂ॒ർണ്ണ॑ ഹോ॒തവ്യം॑ തൃ॒പ്ത
ഏ॒വൈനമി॑ന്ദ്രഃ പ്ര॒ജയാ॑ പശു॒ഭിസ്തൂ॑ർപയതി ദാരു॒പാത്രേ॑ണ
ജു॒ഹോതി॑ ന ഹി മൃ॒ന്മയ॑മാഹു॒തിമാ॑നശ ഔ॒ദുംബരം॑ - [ ] 24

2.5.4.4

ഭവ॑ത്യൂർഗാ ഉ॒ദുംബര॑ ഊർക് പശ॒വ ഊ॑ർജൈവാസ്മാ
ഊർജം॑ പശു॒നവ॑ രു॒ന്ധേ നാ॑ഗതശ്രീർമഹേ॒ന്ദ്രം യജേ॑ത
ത്രയോ॑ വൈ ഗതശ്രീ॒യഃ ശു॒ശ്രൂ॒വാൻ ഗ്രാ॑മണീ
രാ॒ജന്യ॑സ്തേഷാ॒ം മഹേ॒ന്ദ്രാ ദേ॒വതാ॑ യോ വൈ സ്വാ॒ം
ദേ॒വതാ॑മതി യജതേ പ്ര॒സ്വാ॒യൈ ദേ॒വതാ॑യൈ ച്യവതേ ന
പരാ॒ം പ്രാ॑പ്തോതി പാപീ॒യാൻ ഭവ॑തി സം॒വത്സ॑ര-മി॒ന്ദ്രം
യജേ॑ത സം॒വത്സ॑ര॒ഃ ഹി വ്ര॒തം നാതി॑ സ്വൈ - [ ] 25

2.5.4.5

-വൈനം ദേ॒വതേ॑ജ്യമാ॒നാ ഭൂ॒ത്യാ ഇ॒ന്ധേ വ॒സീയാ॑ൻ ഭവ॑തി
സം॒വത്സ॑രസ്യ പരസ്താദഗ്നയേ॑ വ്ര॒തപ॑തയേ പു॒രോ॒ധാശ്മ-
ഷ്ടാ॑കപാലം നിർവ॒പേമ് സം॒വത്സ॑രമേ॒വൈനം വൃ॒ത്രം
ജ॒ഹ്നുവാ॑ഃ സമ॒ഗ്നിർ - വ്ര॒തപ॑തിർ വ്ര॒തമാ॑ ലംഭയതി തതോ॒ധി
കാമം॑ യജേത । 26

(ഏതാം -ത- ദൗദുംബരഃ- സ്വാ-ത്രിശ്ശു) (A4)

2.5.5.1

നാസോമയാജീ സം നയേദനാഗതം ധ്വാ ഏതസ്യ പയോ
 യോഽസോമയാജീ യദസോമയാജീ സം നയേത് പരിമോഷ
 ഏവ സോഽന്യതം കരോത്യഥോ പരൈവ സിച്യതേ
 സോമയാജേവ സം നയേത് പയോ വൈ സോമഃ പയഃ
 സാംനായും പയസൈവ പയ ആത്മൻ ധത്തേ വി വാ ഏതം
 പ്രജയാ പശുഭിരർധയതി വർധയത്യസ്യ ഭ്രാത്യവ്യം യസ്യ
 ഹവിർനിരുപ്തം പുരസ്താച്ചന്ദ്രമാ - [ ] 27

2.5.5.2

അഭ്യുദേതി ത്രേധാ തണ്ഡുലാൻ വി ഭജേദ്യേ മധ്യമാഃ
 സ്യുസ്താനഗനയേ ദാത്രേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം കുര്യാദ്യേ
 സ്ഥവിഷ്ടാസ്താനിന്ദ്രായ പ്രദാത്രേ ദധൗശ്ചരും
 യേഽണിഷ്ടാസ്താൻ വിഷ്ണവേ ശിപിവിഷ്ടായ ശൂതേ
 ചരുമഗ്നിരേവാസൈ പ്രജാം പ്രജനയതി വൃദ്ധാമിന്ദ്രഃ
 പ്രയച്ഛതി യജേന്താ വൈ വിഷ്ണുഃ പശവഃ ശിപിർയജ്ഞേ
 ഏവ പശുഷു പ്രതിതിഷ്ഠതി ന ദേവ - [ ] 28

2.5.5.3

യജേത യത് പൂർവ്വാ സംപ്രതി യജേതോത്തരയാ
 ഛരംബക്കുര്യാദ്യദുത്തരയാ സംപ്രതി യജേത പൂർവ്വാ
 ഛരംബക്കുര്യാന്നേഷിർഭവതി ന യജ്ഞസ്തദനു
 ഹ്രീതമുഖ്യപഗല്ഭോ ജായത ഏകാമേവ യജേത
 പ്രഗല്ഭോഽസ്യ ജായതേ ട്നാദ്യത്യ തദ് ദേവ ഏവ യജേത യജ്ഞ
 മുഖമേവ പൂർവ്വാഽഽലഭതേ യജത ഉത്തരയാ ദേവതാ ഏവ
 പൂർവ്വാ ട്വരുന്ധ ഇന്ദ്രിയ-മുത്തരയാ ദേവലോകമേവ -[ ] 29

2.5.5.4

പൂർവ്വാഽഭിജയതി മനുഷ്യലോകമുത്തരയാ ദ്യായസോ
 യജ്ഞക്രതൂനുപൈത്യേഷാ വൈ സുമനാ നാമേഷിർ-
 യമദ്യേജാനം പശ്യാച്ചന്ദ്രമാ അദ്യുദേത്യസ്മിന്നേവാസൈ
 ലോകേഽർധുകം ഭവതി ദാക്ഷായണ യജ്ഞേന സുവർഗ്ഗകാമോ
 യജേത പൂർണ്ണമാസേ സം നയേൻ-മൈത്രാവരുണ്യാ
 ഽഽമിക്ഷയാ ഽമാവാസ്യായാം യജേത പൂർണ്ണമാസേ വൈ
 ദേവാനാഽസുതസ്പേഷാമേതമർധമാസം പ്രസുതസ്പേഷാം
 മൈത്രാവരുണീ വശാഽമാവാസ്യായാ-മനുബന്ധ്യാ യത് -[ ] 30

2.5.5.5

പൂർവ്വേദ്യുർ യജ്ഞേ വേദിമേവ തത് കരോതി യദ്
 വത്സാനപാകരോതി സദോഹവിർധാനേ ഏവ സം മിനോതി
 യദ്യജ്ഞേ ദേവൈരേവ സുതൃച് സം പാദയതി സ
 ഏതമർധമാസച് സധമാദം ദേവൈഃ സോമം പിബതി
 യൻ-മൈത്രാവരുണ്യാ ഷമിക്ഷയാ ഷമാവാസ്യായാം യജ്ഞേ
 യൈവാസൗ ദേവാനാം വശാസ്മുബന്ധ്യാ സോ
 ഏവൈഷേതസ്യ സാക്ഷാദാ ഏഷ ദേവാനഭ്യാരോഹതി
 യ ഏഷാം യജ്ഞ - [ ] 31

2.5.5.6

-മദ്യാരോഹതി യഥാ ഖലു വൈ ശ്രേയാനഭ്യാരുഢഃ കാമയതേ
 തഥാ കരോതി യദ്യവവിധൃതി പാപീയാൻ ഭവതി യദി
 നാവവിധൃതി സദൃങ് വ്യാവൃത്കാമ ഏതേന യജ്ഞേന
 യജ്ഞേ ക്ഷുരപവിർഹ്യേഷ യജ്ഞസ്താജക് പുണ്യോ വാ
 ഭവതി പ്ര വാമീയതേ തസ്യൈതദ്വ്രതം നാനൃതം വദേന
 മാച് സമശ്നീയാന സ്രീയമുപേയാന്നാസ്യ പല്ലുലനേന വാസഃ
 പല്ലുലയേയു ( )-രേതദ്ധി ദേവാഃ സർവം ന കുർവന്തി । 32

(ചന്ദ്രമാ - ദേവ - ദേവലോകമേവ - യദ് - യജ്ഞം -
പല്യുലയേയുഃ - ഷട് ച) (A5)

2.5.6.1

ഏഷ വൈ ദേവരഥോ യദ്-ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യോ
ദർശപൂർണ്ണമാസാവിഷ്ടാ സോമേന യജ്ഞേ രഥസ്പഷ്ട
ഏവാവസാനേ വരേ ദേവാനാമവ സ്യത്യേതാനി വാ
അങ്ഗാപര്യുഷി സംവത്സരസ്യ യദ്ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യ
ഏവം വിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ ങ്ഗാപര്യുഷ്യേവ
സംവത്സരസ്യ പ്രതി ദധാത്യേ തേ വൈ സംവത്സരസ്യ
ചക്ഷുഷീ യദ്ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യ ഏവം വിദാൻ
ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ താഭ്യാമേവ സുവർഗം
ലോകമനു പശ്യ - [ ] 33

2.5.6.2

-ത്യേഷാ വൈ ദേവാനാം വിക്രാന്തിർ യദ്-ദർശപൂർണ്ണമാസൗ
യ ഏവം വിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ ദേവാനാമേവ
വിക്രാന്തിമനു വിക്രമത ഏഷ വൈ ദേവയാനഃ പൻമാ യദ്-

ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യ ഏവം ഽവിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ
 യജ്ഞേ യ ഏവ ദേവയാനഃ പൻമാസ്തൗ സമാരോഹത്യേതൗ
 വൈ ദേവാനാൗ ഹരീ യദുർശപൂർണ്ണമാസൗ യ ഏവം
 ഽവിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ യാവേവ ദേവാനാൗ
 ഹരീ താഭ്യോ - [ ] 34

2.5.6.3

-മേവൈഭ്യോ ഹവ്യം ഽവഹത്യേതദ്വൈ ദേവാനാമാസ്യം
 യദ്-ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യ ഏവം ഽവിദാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ
 യജ്ഞേ സാക്ഷാദേവ ദേവാനാമാസ്യേ ജുഹോത്യേഷ വൈ
 ഹവിർധാനീ യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ സായം
 പ്രാതരഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി യജ്ഞേ ദർശപൂർണ്ണമാസാ-
 വഹരഹർ ഹവിർധാനിനാൗ സുതോ യ ഏവം ഽവിദാൻ
 ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ ഹവിർധാന്യസ്മിതി
 സർവമേവാസ്യ ബർഹിഷ്യം ദത്തം ദവതി
 ദേവാ വാ അഹർ - [ ] 35

2.5.6.4

-യജ്ഞിയം നാവിന്ദൻ തേ ദർശപൂർണ്ണമാസാവപുനൻ തൗ
വാ ഏതൗ പുതൗ മേധ്യൗ യദ്-ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യ ഏവം
ഽവിദ്വാൻ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജ്ഞേ പുതാവേവൈനൗ
മേധ്യൗ യജ്ഞേ നാമാവാസ്യായാം ച പൗർണ്ണമാസ്യാം ച
സ്ത്രീയ-മുപേയാദൃ-ദുപേയാന്നിരിന്ദ്രിയഃ സ്യാത് സോമസ്യ
വൈ രാജേണാദധമാസസ്യ രാത്രയഃ പന്തയ ആസൻ
താസാമമാവാസ്യാം ച പൗർണ്ണമാസീം ച നോപൈത് - [ ] 36

2.5.6.5

തേ ഏനമദി സമനഹ്യേതാം തം ഽയക്ഷ്മ ആർച്ചദ്-രാജാനം
ഽയക്ഷ്മ ആരദിതി തദ്-രാജയക്ഷ്മസ്യ ജന്മ യത്
പാപീയാനഭവത് തത് പാപയക്ഷ്മസ്യ യജ്ജായാദൃാമവിന്ദത്
തജ്ജായേന്യസ്യ യ ഏവമേതേഷാം ഽയക്ഷ്മാണാം ജന്മ
വേദ നൈനമേതേ യക്ഷ്മാ വിന്ദന്തി സ ഏതേ ഏവ
നമസ്യന്നുപാധാവത് തേ അബ്രൂതാം വരം വൃണാവഹാ
ആവം ദേവാനാം ഭാഗധേ അസാവാ - [ ] 37

2.5.6.6

-വദധി॑ ദേ॒വാ ഇ॒ജ്യാ॑ന്താ ഇ॒തി ത॒സ്മാ॑മ് സ॒ദ്ധുശീ॑നാഽ
 രാ॒ത്രി॑ണാമമാവാ॒സ്യായാ॑മ ച പൗർ॒ണമാ॑സ്യാമ ച ദേ॒വാ
 ഇ॒ജ്യന്ത॑ ഏ॒തേ ഹി॑ ദേ॒വാനാ॑മ ഭാ॒ഗധേ॑ ഭാ॒ഗധാ॑ അ॒സ്മൈ
 മനു॑ഷ്യാ ഭവ॒ന്തി യ ഏ॒വം വേ॑ദ ഭൂ॒താനി॑ ക്ഷു॒ധമ॑ഷ്ടൻമ്
 സ॒ഭ്യോ മനു॑ഷ്യാ അ॒ർധമാ॑സേ ദേ॒വാ മാ॑സി പി॒തരഃ॑
 സം॑വൃ॒ഥ്സരേ॑ വന॒സ്സത॑യ-സു॒സ്മാ-ദ॒ഹര॑ഹർ മനു॑ഷ്യാ
 അ॒ശന॑മിച്ഛന്തേ അ॒ർധമാ॑സേ ദേ॒വാ ഇ॒ജ്യന്തേ॑ മാ॒സി പി॒തൃഭ്യഃ॑
 ക്രിയ॑തേ സം॑വൃ॒ഥ്സരേ॑ വന॒സ്സത॑യഃ ഫലം ( ) ഗൃ॒ഹ്ണന്തി॑
 യ ഏ॒വം വേ॑ദ ഹ॒ന്തി ക്ഷു॒ധം ഭ്രാ॑ത്യു॒വ്യം । 38 (പശ്യ॑തി -
 താഭ്യാ॑ -മഹ॑ - രൈ - ദസാ॑വ - ഫല॑ഽ - സപ്ത॑ ച) (A6)

2.5.7.1

ദേ॒വാ വൈ॑ നർചി ന യജു॑ഷ്യശ്ര॒യന്ത॑ തേ
 സാമ॑ന്നേവാശ്ര॒യന്ത॑ ഹി॒മ ക॑രോതി സാമൈ॒വാക॑ർഹി॒മ
 ക॑രോതി യത്രൈ॒വ ദേ॒വാ അ॒ശ്രയ॑ന്ത തത് ഏ॒വൈനാ॑ൻ
 പ്ര॒യുക്തേ॑ ഹി॒മ ക॑രോതി വാച ഏ॒വൈഷ യോ॑ഗോ ഹി॒മ
 ക॑രോതി പ്ര॒ജാ ഏ॒വ തദ്-യ॑ജമാനഃ സൃ॒ജതേ॑ ത്രിഃ

പ്രഥമാമന്യാഹ ത്രിരുത്തമാം യജ്ഞസ്യേവ
തദ്ബർസ - [ ] 39

2.5.7.2

നഹ്യത്യപ്രസ്രുസായ സംതത്മന്യാഹ പ്രാണാനാമന്നാഭ്യസ്യ
സംതത്യാ അഥോ രക്ഷസാമപഹത്യെ രാമന്തരീം

പ്രഥമാമന്യാഹ രാമന്തരോ വാ അയം ലോക ഇമമേവ ലോകമഭി
ജയതി ത്രിർവി ഗൃഹ്ണാതി ത്രയ ഇമേ ലോകാ ഇമാനേവ
ലോകാനഭി ജയതി ബാർഹതീമുത്തമാ-മന്യാഹ ബാർഹതോ
വാ അസൗ ലോകോഽമുമേവ ലോകമഭി ജയതി പ്ര വോ- [ ] 40

2.5.7.3

വാജാ ഇത്യനിരൂക്താം പ്രാജാപത്യാമന്യാഹ യജ്ഞോ വൈ
പ്രജാപതിർ യജ്ഞമേവ പ്രജാപതിമാ രഭതേ പ്രവോ വാജാ
ഇത്യന്യാഹാനം വൈ വാജോഽന്നമേവാവ രുന്ധേ പ്രവോ
വാജാ ഇത്യാന്യാഹ തസ്മാത് പ്രാചീനഘ്നേതോ ധീയതേഽഗ്ന
ആ യാഹി വീതയ ഇത്യാഹ തസ്മാത്പ്രതീചീഃ പ്രജാ
ജായന്തേ പ്രവോ വാജാ - [ ] 41

2.5.7.4

ഇത്യന്യാഹ മാസാ വൈ വാജാ അർധമാസാ അഭിദ്യവോ
 ദേവാ ഹവിഷ്ണോ ഗൗർഘൃതാചീ യജ്ഞോ ദേവാഞ്ജിഗാതി
 യജമാനഃ സ്മൃതയു-രിദമസീദമസീത്യേവ യജ്ഞസ്യ പ്രിയം
 ധാമാവ രുന്ധേ യം കായേത സർവമായുരിയാദിതി പ്ര
 വോ വാജാ ഇതി തസ്മാന്നുചയാഗ ആ യാഹി വീതയ ഇതി
 സംതതമുത്തര-മർധർചമാ ലഭേത - [ ] 42

2.5.7.5

പ്രാണൈവോസ്മാപാനം ദാധാര സർവമായുരേതി യോ വാ
 അരതിഃ സാമിയേനീനാം ധേദാരതാവേവ ദ്രാത്യവ്യം
 കൂരുതേദർധർചൗ സം ദധാത്യേഷ വാ അരതിഃ
 സാമിയേനീനാം യ ഏവം ധേദാരതാവേവ ദ്രാത്യവ്യം കൂരുത
 ഋഷേർ ഋഷേർവാ ഏതാ നിർമിതാ യഥ് സാമിയേന്യസ്താ
 യദസം യുക്താഃ സ്യുഃ പ്രജയാ പശുഭിർ യജമാനസ്യ വി
 തിഷ്ഠേരന്നർധർചൗ സം ദധാതി സം ( )
 യുനക്തേവൈനാസ്താ അസ്മൈ സംയുക്താ അവരുദ്ധാഃ
 സർവാമാശിഷം ദുഹേ । 43 (ബർസം - ധോ - ജായന്തേ
 പ്രവോ വാജാ - ലഭേത - ദധാതി സം - ദശ ച) (A7)

2.5.8.1

അയജേ॑ഞാ॒ വാ ഏ॒ഷ യോ॑ഽസാ॒മാ॒സ॒ഗ്ന ആ യാ॑ഹി വീ॒തയ॑
 ഇ॒ത്യാഹ॑ ര॒ഥംത॑ര॒സ്സൈ॒സ്യ॒ഷ വർ॑ണ॒സ്തം ത്വാ॑ സ॒മിദ്ദി॑ര॒ങ്ഗിര॑
 ഇ॒ത്യാഹ॑ വാമ॒ദേ॒വ്യ॒സ്സൈ॒സ്യ॒ഷ വർ॑ണോ ബൃ॒ഹദ॑ഗ്നേ
 സു॒വീ॒ര്യ॒മി॒ത്യാഹ॑ ബൃ॒ഹത॑ ഏ॒ഷ വർ॑ണോ യദേ॒തം
 തൃ॒ച॒മ॒ന്യാഹ॑ യജ്ഞമേ॒വ തഥ്॑ സാമ॒ന്യാ॒ന്തം
 ക॒രോ॒ത്യ॒ഗ്നി॒രമൃ॑ഷ്ണിൻഽലോ॒ക ആ॒സീ॒ദാദി॑ത്യോ॒ഽസ്മിൻ
 താവി॒മൗ ലോ॒കാവ॑ശാ॒ന്താ - [ ] 44

2.5.8.2

വാ॒സ്മാ॒ം തേ ദേ॒വാ അ॒ബ്രു॑വ॒ന്നേ॒തേമൗ॑ വി പ॒ര്യു॑ഹാമേ॒ത്യഗ്ന॑
 ആ യാ॑ഹി വീ॒തയ॑ ഇ॒ത്യ॒സ്മിൻഽലോ॒കേ॒ഽഗ്നി॑മ॒ദധു॑ർബൃ॒ഹദ॑ഗ്നേ
 സു॒വീ॒ര്യ॒മി॒ത്യമൃ॑ഷ്ണിൻഽലോ॒ക ആ॒ദി॒ത്യം ത॑തോ വാ ഇ॒മൗ
 ലോ॒കാവ॑ശാമൃ॒താം യദേ॒വമ॒ന്യാഹാ॑നയോർ ലോ॒കയോഃ
 ശാ॒ന്തൈ॒ത്യ ശാ॒മ്യതോ॑ഽസ്മാ ഇ॒മൗ ലോ॒കൗ യ ഏ॒വം വേദ॑
 പഞ്ച॑ദശ സാമി॒ധേനീ॑ര॒ന്യാഹ॑ പഞ്ച॑ദശ - [ ] 45

2.5.8.3

വാ അ॒ർധ॑മാ॒സസ്യ॑ രാ॒ത്രയോ॑ർധ॒മാസ॑ശഃ സ॒ംവ॑ർ॒സര॑
 ആ॒പ്യതേ॑ താ॒സാ॒ം ത്രീ॑ണി ച ശ॒താനി॑ ഷ॒ഷ്ടി॒ശ്ചാക്ഷ॑രാണി

താവതീഃ സംഘ്നസരസ്യ രാത്രയോഽക്ഷരശ ഏവ
 സംഘ്നസരമാപ്തോതി നൃമേധശ്ച പരുഷോപശ്ച
 ബ്രഹ്മവാദ്യമവദേതാമസ്മിൻ ദാരാവാരദ്രേഘിം ജനയാവ
 യതരോ നൗ ബ്രഹ്മീയാനിതി നൃമേധോഽഭ്യവദഥ്
 സ ധൂമജനയത് പരുഷോപോ ഽഭ്യവദഥ് സോഽഗ്നിമജനയദ്യുഷ
 ഇത്യബ്രവീദ് - [ ] 46

2.5.8.4

യഥ് സമാവദ് വിദ കഥാ തഥഗ്നിമജീജനോ നാഹമിതി
 സാമിധേനീനാമേവാഹം വർണം വേദേത്യബ്രവീദ്യദ്
 ഘൃതവത് പദമനുച്യതേ സ ആസാം വർണസ്തം താ
 സമിദ്ഭിരങ്ഗിര ഇത്യാഹ സാമിധേനീഷ്വവ തജേജ്യാതിർ
 ജനയതി സ്ത്രീയസ്തേന യദ്യുചഃ സ്ത്രീയസ്തേന യദ്-ഗായത്രിയഃ
 സ്ത്രീയസ്തേന യഥ് സാമിധേന്യോ വൃഷണ്വതീമനാഹ - [ ] 47

2.5.8.5

തേന പുഃസ്വതീസ്തേന സേന്ദ്രാസ്തേന മിമൂനാ അഗ്നിർ
 ദേവാനാം ദൂത ആസീദുശനാ കാവ്യോഽസുരാണാം തൗ
 പ്രജാപതിം പ്രശ്നമൈതാഴ് സ പ്രജാപതിരഗ്നിം ദൂതം

ഘൃണീമഹ ഇത്യഭി പര്യാവർത്തത തതോ ദേവാ അഭവൻ
 പരാഽസുരാ യസ്യൈവം ഘൃദുഷോഽഗ്നിം ദൃതം ഘൃണീമഹ
 ഇത്യന്മാഹ ഭവത്യാത്മനാ പരാഽസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ
 ഭവത്യധാരവതീമന്മാഹ ഭ്രാതൃവ്യമേവൈതയാ - [ ] 48

2.5.8.6

ധാരതി ശോചിഷ്ഠശസ്തമീമഹ ഇത്യാഹ പവിത്രമേവൈതദ്-
 യജമാനമേവൈതയാ പവയതി സമീദ്ധോ അഗ്ന
 ആഹുതേത്യാഹ പരിധിമേവൈതം പരി ദധാത്യസ്തന്ധായ യദത്
 ഊർധ്വമഭ്യാദധ്യാദധ്വമാ ബഹിഃ പരിധി സ്തന്ധതി താദൃഗേവ തത്
 ത്രയോ വാ അഗ്നയോ ഹവ്യവാഹനോ ദേവാനാം
 കവ്യവാഹനഃ പിതൃണാച് സഹർക്ഷാ അസുരാണാം ത
 ഏതർഹ്യാ ശച്സന്തേ മാം ഘൃദിഷ്യതേ മാ - [ ] 49

2.5.8.7

-മിതി വൃണീധച് ഹവ്യവാഹനമിത്യാഹ യ ഏവ ദേവാനാം
 തം ഘൃണീത ആർഷേയം ഘൃണീതേ ബന്ധോരേവ നൈത്യഥോ
 സംതന്ത്യൈ പരസ്താദർവാചോ വൃണീതേ തസ്ഥാത്
 പരസ്താദർവാഞ്ചോ മനുഷ്യാൻ പിതരോഽനു പ്ര പിപതേ । 50

(അശാന്താ - വാഹ പഞ്ചദശാ - ബ്രവീ - ദന്വാഹൈ -
തയാ - വരിഷ്യതേ മാ - മേകാന്നത്രിച്ശ്ശ്ച) (A8)

2.5.9.1

അഗ്നേ മഹാച് അസീത്യാഹ മഹാൻ ഹ്യേഷ
യദഗ്നിർബ്രാഹ്മണേത്യാഹ ബ്രാഹ്മണോ ഹ്യേഷ
ഭാരതേത്യാഹൈഷ ഹി ദേവേഭ്യോ ഹവ്യം ഭരതി ദേവേഭ്യ
ഇത്യാഹ ദേവാ ഹ്യേതമൈന്ധത മനീഭ്യ ഇത്യാഹ
മനുർഹ്യേതമുത്തരോ ദേവേഭ്യ ഐന്ധർഷിഷ്ടുത
ഇത്യാഹർഷയോ ഹ്യേതമസ്തുവൻ വിപ്രാനുമദിത
ഇത്യാഹ - [ ] 51

2.5.9.2

വിപ്രാ ഹ്യേതേ യച്ഛുശ്നുവാച്സഃ കവിശസ്ത ഇത്യാഹ
കവയോ ഹ്യേതേ യച്ഛുശ്നുവാച്സോ ബ്രഹ്മസച്ശിത
ഇത്യാഹ ബ്രഹ്മസച്ശിതോ ഹ്യേഷ ഘൃതാഹവന ഇത്യാഹ
ഘൃതാഹുതിർഹ്യസ്യ പ്രിയതമാ പ്രണീർ യജ്ഞാനാമിത്യാഹ
പ്രണീർഹ്യേഷ യജ്ഞാനാച് രഥീരധാരാണാമിത്യാഹൈഷ ഹി
ദേവരഥോഽതുർതോ ഹോതേത്യാഹ ന ഹ്യേതം കശ്ചന - [ ] 52

2.5.9.3

തരതി തൂർണീർ ഹവ്യവാധിത്യാഹ സർവഃ ഹ്യേഷ
 തരത്യാസ്സാത്രം ജുഹൂർഭേവാനാമിത്യാഹ ജുഹൂർഹ്യേഷ
 ഭേവാനാം ചമസോ ഭേവപാന ഇത്യാഹ ചമസോ ഹ്യേഷ
 ഭേവപാനോഽരാഽ ഇവാഗേ നേമീർഭേവാഽസ്ത്വം
 പരിഭൂരസീത്യാഹ ഭേവാൻ ഹ്യേഷ പരിഭൂർ-യദ്-ബ്രൂയാദാ
 വഹ ഭേവാൻ ഭേവയതേ യജമാനായേതി ഭ്രാത്യവ്യമസ്മൈ- [ ] 53

2.5.9.4

ജനയേദാ വഹ ഭേവാൻ യജമാനായേത്യാഹ
 യജമാനമേ-വൈതേന വർധയത്യഗ്നിമഗ്ന ആ വഹ സോമമാ
 വഹേത്യാഹ ഭേവതാ ഏവ തദ്-യഥാപൂർവമുപ ഹായത ആ
 ചാഗേ ഭേവാൻ വഹ സൂയജാ ച യജ ജാതവേദ
 ഇത്യാഹാഗ്നിമേവ തഥ് സഃ ശൃതി സോഽസ്യ സഽശ്രിതോ
 ഭേവേഭ്യോ ഹവ്യം വഹത്യഗ്നിർഹോതേ - [ ] 54

2.5.9.5

-ത്യാഹാഗ്നിർവൈ ഭേവാനാഽ ഹോതാ യ ഏവ ഭേവാനാഽ
 ഹോതാ തം വൃണീതേ സ്മോ വയമിത്യാഹാഽഽത്മാനമേവ
 സത്താം ഗമയതി സാധു തേ യജമാന ഭേവതേത്യാഹാ

ശിഷ്ഠേവൈതാമാ ശാസ്യേ യദ്ബ്രൂയാദ്-യോഗ്നിഃ
ഹോതാർമവൃഥാ ഇത്യഗ്നിനോഭയതോ യജമാനം
പരി ഗൃഹ്ണീയാത് പ്രമായുകഃ സ്യാദ്-യജമാനഭേവത്യാ
വൈ ജുഹൂർഭാത്യവ്യ ഭേവത്യോപഭൂദ് - [ ] 55

2.5.9.6

യദ്-ഭേ ഇവ ബ്രൂയാദ് ഭാത്യവ്യമസ്മൈ ജനയേദ്
ഘൃതവതീമധാര്യോ സ്രുചമാസ്യസ്പേത്യാഹ യജമാന
മേവൈതേന വർധയതി ദേവായുവമിത്യാഹ ദേവാൻ
ഹ്യേഷാഽവതി വിശ്വാവാദാമിത്യാഹ വിശ്വഃ
ഹ്യേഷാഽവതീഡാമഹൈ ദേവാഃ ഇഽധേന്യാന്നമസ്യാമ
നമസ്യാൻ യജാമ യജ്ഞിയാനിത്യാ ഹമനുഷ്യാ വാ
ഇഽധേന്യാഃ പിതരോ നമസ്യാ ദേവാ യജ്ഞിയാ ദേവതാ ഏവ
( ) തദ്-യഥാഭാഗം യജതി । 56

(വിപ്രാനുമദിത ഇത്യാഹ - ചനാ - ഹൈസ്മ - ഹോതോ -
പഭൂദ് - ദേവതാ ഏവ - ത്രീണീ ച) (A9)

2.5.10.1

ത്രീഽസ്തൃചാനനു ബ്രൂയാദ്-രാജന്യസ്യ ത്രയോ വാ അന്യേ
രാജന്യാത് പുരുഷാ ബ്രാഹ്മണോ വൈശ്യഃ ശൂദ്രസ്താനേവാസ്താ

അ॒നുകാ॑ൻ ക॒രോതി॑ പ॒ഞ്ചദ॑ശാ॒നും ബ്രൂ॑യാദ്-രാജ॒ന്യസ്യ॑
 പ॒ഞ്ചദ॑ശോ വൈ രാജ॒ന്യഃ സ്വ ഏ॒വൈന॑ ങ് സ്തോമേ
 പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പയതി॒ ത്രിഷ്ടു॑ഭാ പ॒രി ദധ്യാ॑ദി॒ന്ദ്രിയം॑ വൈ
 ത്രിഷ്ടു॑ഗി॒ന്ദ്രിയകാ॑മഃ ഖ॒ലു വൈ രാജ॒ന്യോ യജ॑തേ
 ത്രിഷ്ടു॑ഭൈ॒വാസ്മാ ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ പ॒രി ഗൃ॑ഹ്ണാതി॒ യദി
 കാമ॑യേത - [ ] 57

2.5.10.2

ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സമ॑സ്തീതി॒ ഗായ॑ത്രിയാ പ॒രി ദധ്യാ॑ദ്-
 ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സം വൈ ഗായ॑ത്രി ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സമേ॑വ ദ॒വതി
 സ॒പ്തദ॑ശാ॒നും ബ്രൂ॑യാദ്-വൈശ്വ॒സ്യ സ॒പ്തദ॑ശോ വൈ വൈശ്വഃ
 സ്വ ഏ॒വൈന॑ ങ് സ്തോമേ പ്ര॒തി ഷ്ഠാ॑പയതി॒ ജഗ॑ത്യാ പ॒രി
 ദധ്യാ॑ജ്ജാഗ॒താ വൈ പ॒ശവഃ॑ പ॒ശുകാ॑മഃ ഖ॒ലു വൈ വൈശ്വോ
 യജ॑തേ ജഗ॑ത്യൈ॒വാസ്മൈ പ॒ശുൻ പ॒രി ഗൃ॑ഹ്ണാത്യേ॒ കവി॑ഃ
 ശ॒തിമ॑നും ബ്രൂ॒യാത് പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑കാമ॒സ്യ കവി॑ഃ
 സ്തോമാ॑നാം പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ പ്ര॒തിഷ്ഠി॑ത്യേ - [ ] 58

2.5.10.3

ചതുർവിശ്ശതിമനു ബ്രൂയാദ്-ബ്രഹ്മവർചസ-കാമസ്യ
 ചതുർവിശ്ശത്യക്ഷരാ ഗായത്രീ ഗായത്രീ ബ്രഹ്മവർചസം
 ഗായത്രീയൈവാസ്മൈ ബ്രഹ്മവർചസമവ രുന്ധേ ത്രിശ്ശതമനു
 ബ്രൂയാദന്നകാമസ്യ ത്രിശ്ശദക്ഷരാ വിരാഡന്നം വിരാഡ്
 വിരാജൈവസ്മാ അന്നാദ്യമവ രുന്ധേ ദ്വാത്രിശ്ശതമനു
 ബ്രൂയാത് പ്രതിഷ്ഠാകാമസ്യ ദ്വാത്രിശ്ശദക്ഷരാ-സനുഷ്ടുഗനുഷ്ടുപ്
 ഛന്ദസാം പ്രതിഷ്ഠാ പ്രതിഷ്ഠിത്യെ ഷട്ത്രിശ്ശതമനു
 ബ്രൂയാത് പശുകാമസ്യ ഷട്ത്രിശ്ശദക്ഷരാ ബൃഹതീ ബാർഹതാഃ
 പശവോ ബൃഹത്യൈവാസ്മൈ പശു - [ ] 59

2.5.10.4

-നവ രുന്ധേ ചതുശ്ചതാരിശ്ശതമനു ബ്രൂയാദിന്ദ്രിയകാമസ്യ
 ചതുശ്ചതാരിശ്ശദക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുഗിന്ദ്രിയം ത്രിഷ്ടുപ്
 ത്രിഷ്ടുഭൈവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയമവ രുന്ധേ ഷ്ടാചതാരിശ്ശ ശതമനു
 ബ്രൂയാത് പശുകാമസ്യ ഷ്ടാചതാരിശ്ശദക്ഷരാ ജഗതീ
 ജാഗതാഃ പശവോ ജഗത്യൈവാസ്മൈ പശുനവ രുന്ധേ

സർവാ॑ണി॒ ഛന്ദാ॑ഽസ്യ॒സു॒ ബ്രൂ॒യാദ്-ബ॑ഹു॒യാജി॑നഃ
 സർവാ॑ണി॒ വാ ഏ॒തസ്യ॑ ഛന്ദാ॑ഽസ്യ॒ വരു॑ന്ധാനി യോ
 ബ॑ഹു॒യാജ്യ॑പരിമിതമനു ബ്രൂ॒യാദ്പരി॑മിതസ്യ വരു॑ധൈ । 60
 (കാമ॑യേത-പ്രതി॑ഷ്ഠിതൈ-പശു॑ൻമ്-സപ്ത॑ചതാരിഷ്ടച്ച) (A10)

2.5.11.1

നി॒വീ॒തം മ॑നു॒ഷ്യാ॑ണാം പ്രാ॒ചീ॒നാ॒വീ॒തം പി॑തൃ॒ണാമു॑പ॒വീ॒തം
 ദേ॒വാനാ॑മു॒പ വൃ॑യതേ ദേ॒വല॑ക്ഷ്മമേ॒വ തത് കൂ॑രുതേ
 തി॒ഷ്ഠ॒ന്നവാ॑ഹ തി॒ഷ്ഠ॒ൻ ഹൃ॒ദാശ്രു॑തതരം വ॒ദതി॑ തി॒ഷ്ഠ॒ന്നവാ॑ഹ
 സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ഭിജി॒ത്യാ ആ॒സീ॒നോ യ॑ജത്യ॒സ്മിന്നേ॒വ
 ലോ॒കേ പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠ॑തി യത് ക്രൗ॒ഞ്ചമ॑നാഹാഽഽസു॒രം
 തദ്-യ॒ന്മന്ദ്രം॑ മാ॒നു॒ഷം തദ്യ॑ദന്തരാ തഥ് സദേ॒വമ॑ന്തരാഽനു॒ചൃച്ഛ്
 സദേ॒വതാ॑യ വി॒ദാഽസ്മോ॑ വൈ - [ ] 61

2.5.11.2

പു॒രാ ഹോ॑താരോഭൂ॒വൻ ത॒സ്മാദ്-വി॑ധൃ॒താ
 അ॒ധ്വാനോ॑ഭൂ॒വൻ ന പ॑ൻമാനഃ സമ॒രൂക്ഷ॑ന്നന്തർ വേ॒ദ്യന്യഃ
 പാദോ॑ ഭ॒വതി॑ ബ॒ഹിർ വേ॒ദ്യന്യോ॑ഽമാ॒നാഹാ॑ധാനാം
 വി॒ധൃ॒തൈ പ॒മാമ॑സഽഽ രോഹാ॒യാമോ॑ ഭൂ॒തംചൈ॒വ

ഭവിഷ്യചാ॑വ രു॒ന്ധേ॑മോ പരി॑മിതം ചൈ॒വാപരി॑മിതം ചാ॑വ
 രു॒ന്ധേ॑മോ ഗ്രാ॒മ്യാശ്ചൈ॒വ പശു॑നാ॒രണ്യാശ്ച॑
 രു॒ന്ധേ॑മോ - [ ] 62

2.5.11.3

ദേ॒വലോ॑കം ചൈ॒വ മ॑നു॒ഷ്യ ലോ॑കം ചാ॒ഭി ജ॑യതി ദേ॒വാ വൈ
 സാ॑മി॒ധേനീ॑ര॒നുച॑ യ॒ജ്ഞം നാ॑ന॒പശ്യ॑ൻമ॒സ
 പ്ര॒ജാപ॑തിസ്തൃ॒ഷ്ണിമാ॑ഘാ॒രമാ ഷാ॑രയത് തതോ॒ വൈ
 ദേ॒വാ യ॒ജ്ഞമ॑ന॒പശ്യ॑ൻ യത് തൃ॒ഷ്ണിമാ॑ഘാ॒രമാഘാ॑രയതി
 യ॒ജ്ഞസ്യാ॑നു॒ഖ്യാത്യാ അ॑മോ സാ॑മി॒ധേനീ॑രേ॒വാഭ്യ-
 ന॒ക്ത്യലു॑ക്ഷോ ഭ॒വതി യ ഏ॒വം വേ॑ദാമോ
 തർ॒പയ॑ത്യേ॒വൈനാ-സൃ॑പ്യതി പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശുഭി॑ർ - [ ] 63

2.5.11.4

-യ ഏ॒വം വേ॑ദ യദേ॒കയാ॑ ഷാ॒രയേ॑ദേ॒കാം പ്രീ॑ണീ॒യാഭ്യ॑ദ്
 ദ്വാ॒ഭ്യാം ദേ॒വ പ്രീ॑ണീ॒യാഭ്യ॑ദ് തി॒സൃ॑ഭി॒രതി॑ തദ്രേ॒ചയേ॑ത്ഥ॒നസാ॑
 ഷാ॒രയ॑തി മ॒നസാ॑ ഹൃ॒നാപ്ത॑മാപ്യതേ തി॒ര്യഞ്ച॑മാ
 ഷാ॒രയ॑ത്യു॒രംബ॑ട്കാ॒രം വാ॑ക് ച മ॒നശ്ചാ॑ ഷർ॒തീയേ॑താമ॒ഹം
 ദേ॒വേഭ്യോ॑ ഹ॒വ്യം വ॑ഹാമീ॒തി വാ॑ഗ॒ബ്ര॒വീദ॑ഹം ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇതി

മനസ്സൗ പ്രജാപതിം പ്രശ്നമൈതാഴ് സോഽബ്രവീത് - [ ] 64

2.5.11.5

പ്രജാപതിർ ദൃതീരേവ താം മനസോഽസി യദ്ധി മനസാ
 ധ്യായതി തദാചാ വദതീ തിതത് ഖലു തുഭ്യം ന വാചാ
 ജുഹവന്നിത്യ- ബ്രവീത് തസ്മാന്നസാ പ്രജാപതയേ ജുഹവതി
 മന ഇവ ഹി പ്രജാപതിഃ പ്രജാപതേരാപ്തേ പരിധീൻമ്സം
 മാർഷി പുനാത്യേവൈനാൻത്രിർമധ്യം ത്രയോ വൈ പ്രാണാഃ
 പ്രാണാനേവാഭി ജയതി ത്രിർദക്ഷിണാർധ്യം ത്രയ- [ ] 65

2.5.11.6

ഇമേ ലോകാ ഇമാനേവ ലോകാനഭി ജയതി ത്രിരുത്തരാർധ്യം
 ത്രയോ വൈ ദേവയാനാഃ പൻമാനസ്താനേവാഭി ജയതി
 ത്രിരുപ വാജയതി ത്രയോ വൈ ദേവലോകാ
 ദേവലോകാനേവാഭി ജയതി ദാദശ സം പദ്യന്തേ ദാദശ
 മാസാഃ സംഽവ്സരഃ സംഽവ്സരമേവ പ്രീണാത്യഥോ
 സംഽവ്സരമേവാസ്മാ ഉപ ദധാതി സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ
 സമഷ്ട്യാ ആഘാരമാ ഘാരയതി തിര ഇവ - [ ] 66

2.5.11.7

വൈ സുവർഗോ ലോകഃ സുവർഗമേവാസൈ ലോകം
 പ്രരോചയത്യുജുമാ ഘാരയത്യുജുരിവ ഹി പ്രാണഃ സംതതമാ
 ഘാരയതി പ്രാണാനാമന്നാദൃസ്യ സംതത്യാ അഥോ
 രക്ഷസാമപഹന്തേ യം കായേത പ്രമായുകഃ സ്യാദിതി
 ജിഹ്മം തസ്യാ ടഘാരയേത് പ്രാണമേവാസ്താജിഹ്മം നയതി
 താജക് പ്രമീയതേ ശിരോ വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ യദാഘാര
 ആത്മാ ധ്രുവാ - [ ] 67

2.5.11.8

ടഘാരമാഘാര്യ ധ്രുവാച് സമനക്ത്യാത്മനേവ യജ്ഞസ്യ
 ശിരഃ പ്രതി ദധാത്യഗ്നിർ ദേവാനാം ദൂത ആസീദ് ദൈവ്യോ
 ടസുരാണാം തൗ പ്രജാപതിം പ്രശ്നമൈതാച് സ പ്രജാപതിർ-
 ബ്രാഹ്മണമബ്രവീദേതദി ബ്രൂഹീത്യാ ശ്രാവയേതീദം ദേവാഃ
 ശൃണുതേതി വാവ തദബ്രവീദഗ്നിർ ദേവോ ഹോതേതി യ
 ഏവ ദേവാനാം തമവൃണീത തതോ ദേവാ - [ ] 68

2.5.11.9

അഭവൻ പരാടസുരാ യസ്യൈവം വിദുഷഃ പ്രവരം
 പ്രവൃണതേ ദവത്യാത്മനാ പരാടസ്യ ഭാത്യവ്യോ ദവതി

യദ്ബ്രാഹ്മണശ്ചാ ബ്രാഹ്മണശ്ച പ്രശ്നമേയാതാം
 ബ്രാഹ്മണായാധി ബ്രൂയാദ് യദ് ബ്രാഹ്മണായാധ്യാഹാ
 ട്വന്തേഽധ്യാഹ യദ്ബ്രാഹ്മണം പരാഹാട്വന്തം പരാട്വഹ
 തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണോ ന പരോച്യഃ । 69

(വാ - ആരണ്യാശ്ചാവാ രുന്ധേഽഥോ - പശുഭിഃ -
 സോബ്രവീദ് - ദക്ഷിണാർധ്യം ത്രയ - ഇവ - ധ്രുവാ -
 ദേവാ - ശ്ചിതാരിശ്ശ്ച) (A11)

2.5.12.1

ആയുഷ്ട > 1, ആയുർദാ അഗ്ന > 2,
 ആ പ്യായസ്വ > 3, സം തേ > 4,
 ട്വന്തേ ഹേഡ > 5, ഉദുത്തമം > 6,
 പ്രണോ ദേവ്യാ > 7, നോ ദിവോ > 8 ,
 ട്വഗ്നാ വിഷ്ണു > 9, അഗ്നാവിഷ്ണു > 10 ,
 ഇമം മേ വരുണ > 11, തത്ത്വാ യാ > 12 ,
 മധു ദുത്യം > 13, ചിത്രം > 14 ।

അപാം നപാദാ ഹൃസ്ഥാദുപസ്ഥം ജിഹ്വാനാമൂർധ്വോ
 വിദ്യുതം വസാനഃ । തസ്യ ജ്യേഷ്ഠം മഹിമാനം വഹന്തീർ
 ഹിരണ്യവർണാഃ പരി യന്തി യഹവീഃ । സ - [ ] 70

2.5.12.2

-മന്യാ യന്ത്യുപ യന്ത്യന്യാഃ സമാനമൂർവം നദ്യഃ പൃണന്തി ।
 തമു ശുചിച് ശുചയോ ദീദിവാച് സമപാം നപാതം
 പരി തസ്ഥൂരാപഃ । തമസ്മരാ യുവതയോ യുവാനം
 മർമ്യജ്യമാനാഃ പരി യന്ത്യാപഃ । സ ശുക്രേണ ശിക്ഷ്വനാ
 രേവദഗ്നിർ ദീദായാനിധ്യോ ഘൃതനിർണിഗ്നസ്തു ।
 ഇന്ദ്രാവരുണയോരഹച് സമ്രാജോരവ ആ വൃണേ ।
 താ നോ മൃധാത ഇൗദൃശേ ।
 ഇന്ദ്രാവരുണാ യുവമധ്യരായ നോ-[ ] 71

2.5.12.3

വിശേ ജനായ മഹി ശർമ യച്ഛതം । ദീർഘപ്രയജ്യുമതി
 യോ വനുഷ്യതി വയം ജയേമ പൃതനാസു ദൃഡ്ഢയഃ ।
 ആ നോ മിന്ദ്രാവരുണാ > [15], പ്ര ബാഹവാ > [16] ।
 താം നോ അഗ്നേ വരുണസ്യ വിദാൻ ദേവസ്യ

ഹേഡോഽവ യാസി സീഷ്ടാഃ । യജിഷ്ടോ വഹ്നി തമഃ
 ശോശുചാനോ വിശ്വാ ഭേഷാഽസി പ്രമുമുഗ്ധ്യസ്തത് ।
 സ ത്വാനോ അഗ്നേഽവമോ ദിവോതീ നേദിഷ്ടോ അസ്യോ
 ഉഷസോ വ്യുഷ്ടൗ । അവ യക്ഷ നോ വരുണഽ - [ ] 72

2.5.12.4

രരാണോ വീഹി മൃഡീകഽ സുഹവോ ന ഏധി ।
 പ്രപ്രായമഗ്നിർഭരതസ്യ ശൃണേ വി യഥ് സൂര്യോ ന രോചതേ
 ബൃഹദ്ഭാഃ । അഭി യഃ പൂരും പൃതനാസു തസ്ഥൗ ദീദായ
 ദൈവ്യോ അതിമിഃ ശിവോ നഃ । പ്ര തേ യക്ഷി പ്ര ത
 ഇയർമി മന്മ ഭുവോ യഥാ വന്ദ്യോ നോ ഹവേഷു । ധന്വന്നിവ
 പ്രപാ അസി ത്വമഗ്ന ഇയക്ഷവേ പൂരവേ പ്രത രാജൻ । 73

2.5.12.5

വി പാജസാ >[17], വി ജ്യോതിഷാ >[18] ।
 സ ത്വമഗ്നേ പ്രതീകേന പ്രത്യോഷ യാതുധാന്യഃ ।
 ഉരുക്ഷയേഷു ദീദ്യത് । തഽ സുപ്രതീകഽ സുഭൃശഃ
 സ്വഞ്ചമവിദാഽസോ വിദുഷ്ടരഽ സപേമ । സ യക്ഷദ് വിശ്വാ
 വയുനാനി വിദാൻ പ്ര ഹവ്യമഗ്നിരമൃതേഷു വോചത് ।

അപ്തഹോമുചേ > ¹⁹, വിവേഷ യന്മാ > ²⁰,
 വിന ഇന്ദ്രേ > ²¹, ന്ര ക്ഷത്ര > ²²,
 മിന്ദ്രിയാണി ശതക്രതോ > ²³, സന്തേ തേ ദായി > ²⁴ । 74
 (യഹഃ സ - മധാരായ നോ - വരുണ - രാജ -
 ശ്ചതുശ്ചതാരിശ്ച) (A12)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(വിശ്വരൂപ - സ്തേഷേ - ന്രം വൃത്രം - ബ്രഹ്മവാദിനഃ സ
 ത്വൈ - നാസസോമയാജ്യേ - ഷ വൈ ദേവരഥോ - ദേവാ വൈ
 നർചി നാ - യജേന്താ - ഹേ മഹാൻ - ത്രീൻ -
 നിവീത - മായുഷേ - ദാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(വിശ്വരൂപോ - നൈന - ശീതരൂരാ - വദ്യ വസു -
 പൂർവേദ്യുർ - വാജാ ഇത്യ - ഹേ മഹാൻ -
 നിവീത - മന്യാ യന്തി - ചതുഃ സപ്തതിഃ)

First and Last Padam of Fifth Prathama of Kanda 2:-

(വിശ്വരൂപോ - സനുതേ ദായി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

ദിതീയകാണേ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

2.5.1 Appendix

2.5.12.1 – ആയുഷ്യ > ¹, ആയുർദാ അഗ്ന > ²

ആയുഷ്യ വിശ്വതോ ദധന്യമഗ്നിർ വരേണ്യഃ ।

പുനസ്തേ പ്രാണ ആയതി പരാ യക്ഷ്മഃ സുവാമി തേ ।

ആയുർദാ അഗ്നേ ഹവിഷോ ജുഷാണോ ഘൃതപ്രതീകോ
ഘൃതയോനിരേധി । ഘൃതം പീതാ മധു ചാരു ഗവ്യം പിതേവ
പുത്രമഭി രക്ഷതാദിമം ।

(Appearing in TS –1.3.14.4)

2.5.12.1 – ആ പായസ്വ > ³, സം തേ > ⁴

ആപായസ്വ സമേതു തേ വിശ്വതഃ സോമ വൃഷ്ണീയം ।

ഭവാ വാജസ്യ സംഗമേ ॥

സം തേ പയാഃസി സമു യന്തു വാജാഃ സം വൃഷ്ണീയാൻ
യദിമാതിഷാഹഃ । ആപായമാനോ അമൃതായ സോമ ദിവി
ശ്രവാഃസ്യുത്തമാനി ധിഷ്വ ॥

(Appearing in TS 4-2-7-4)

2.5.12.1 – അ॒വ॒തേ॒ ഹേ॒ഡ >[5]ഉ॒ദു॒ത്ത॒മം>[6]

അ॒വ॒തേ॒ ഹേ॒ഡോ॑ വ॒രുണ॑ ന॒മോ॒ദി॒രവ॑ യ॒ജ്ഞേ॒ദി॒രീ॒മഹേ॑
ഹ॒വി॒ർഭിഃ॑ । ക്ഷ॒യ॒ന്ന॒സൃ॒ദ്ധ്യ॒മസു॑ര പ്ര॒ചേ॒തോ॒ രാ॒ജ॒ന്നേ॒നാഽസി॑
ശി॒ശ്ര॒മഃ കൃ॒താ॒നി ॥

ഉ॒ദു॒ത്ത॒മം വ॒രുണ॑ പാ॒ശമ॑സൃ॒ദ്ധവാ॑ഽധ॒മം വി॒മധ്യ॑മഽ ശ്ര॒മായ॑ ।
അ॒മാ വ॒യമാ॑ദി॒ത്യ പ്ര॒തേ ത॒വാഽനാ॑ഗ॒സോ അ॒ദി॒തയേ॑ സൃ॒ഗാമ॑ ॥

(Appearing in TS 1.5.11.3)

2.5.12.1 – പ്ര॒ണോ॑ ദേ॒വ്യോ >[7]നോ॑ ദി॒വോ >[8]

പ്ര॒ണോ॑ ദേ॒വീ സ॑ര॒സ്വതീ॑ വാ॒ജേ॒ദി॒ർവാ॒ജിനീ॑വ॒തീ ।
ധീ॒നാമ॑വി॒ത്രു॒വതു॑ ॥

ആ॒ നോ॑ ദി॒വോ ബൃ॑ഹ॒തഃ പ॑ർവ॒താദാ॑ സ॒രസ്വ॑തീ യ॒ജ്ഞാ
ഗ॒ന്തു യ॒ജ്ഞം॑ । ഹ॒വം ദേ॒വീ ജു॑ജു॒ഷാ॒ണാ ഘൃ॒താചീ॑ ശ॒ഗ്മാം
നോ॑ വാ॒ചമു॑ശ॒തീ ശൃ॑ണോ॒തു ॥

(Appearing in TS 1.8.22.1)

2.5.12.1 - അഗ്നാ വിഷ്ണു > 9, അഗ്നാ വിഷ്ണു > 10

അഗ്നാ വിഷ്ണു മഹി തദാം മഹിതാം വീതം ഘൃതസ്യ
ഗൃഹ്യാനി നാമ । ദമേദമേ സപ്ത രത്താ ദധാനാ പ്രതി വാം
ജിഹ്വാ ഘൃതമാ ചരണ്യേത് ॥

അഗ്നാ വിഷ്ണു മഹി ധാമ പ്രിയം വാം വീമോ ഘൃതസ്യ
ഗൃഹ്യാ ജുഷാണാ । ദമേദമേ സുഷുതീർ വാവൃധാനാ
പ്രതി വാം ജിഹ്വാ ഘൃതമുച്ചരണ്യേത് ॥

(Appearing in TS 1.8.22.1)

2.5.12.1 - ഇമം മേ വരുണ > 11, തത് താ യാ > 12

ഇമം മേ വരുണ ശ്രുധീ ഹവമദ്യാ ച മൃധയ ।
താമവസ്യുരാ ചകേ ॥

തത്താ യാമി ബ്രഹ്മണാ വദമാനസ്തദാ ശാസ്തേ യജമാനോ
ഹവിർഭിഃ । അഹേഡമാനോ വരുണേഹ ബോധ്യുരുശഃസ
മാ ന ആയുഃ പ്രമോഷീഃ ॥

(Appearing in TS 2.1.11.6)

2.5.12.1 - മൃദുതൃം > ¹³ചിത്രം > ¹⁴

ഉദു തൃം ജാതവേദസം ദേവം ഹന്തി കേതവഃ ।
ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർമിത്രസ്യ
വരുണസ്യാഃഗേഃ । ആപ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരീക്ഷ
സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്തസ്മുഷശ്ച ॥

(Appearing in TS 1.4.43.1)

2.5.12.3 - ആ നോ മിത്രാവരുണാ > ¹⁵പ്ര ബാഹവാ > ¹⁶

ആ നോ മിത്രാവരുണാ ഘൃതൈർഗവ്യുതിമുക്ഷതം ।
മധാ രജാഽസി സുകൃതൂ ॥

പ്ര ബാഹവാ സിന്ധുതം ജീവസേ ന ആ നോ
ഗവ്യുതിമുക്ഷതം ഘൃതേന । ആ നോ ജനേ ശ്രവയതം
യുവാനാ ശ്രുതം മേ മിത്രാവരുണാ ഹവേമാ ॥

(Appearing in TS 1.8.22.3)

2.5.12.5 വി പാജസാ > ¹⁷, വി ജ്യോതിഷാ > ¹⁸

വി പാജസാ പൃഥുനാ ശോശുചാനോ ബാധസ്യ ദിഷോ
രക്ഷസോ അമീവാഃ । സുശർമണോ ബൃഹതഃ ശർമണി
സ്യാമഗേരഹഃ സുഹവസ്യ പ്രണീതൗ ॥

(Appearing in TS 4.1.5.1)

വിജ്യോതിഷാ ബൃഹതാ ഭാത്യഗ്നിരാവിർ വിശ്വാനി കൃണുതേ
മഹിതാ । പ്രാദേവീർ മായാഃ സഹതേ-ദുരേവാഃ ശിശീതേ
ശൃങ്ഗേ രക്ഷസേ വിനിക്ഷേ ॥ (Appearing in TS 1.2.14.7)

2.5.12.5 അഹ്ഹോമുചേ > ¹⁹, വിവേഷ യന്മാ > ²⁰

അഹ്ഹോമുചേ പ്രഭരേമാ മനീഷാ മോഷിഷ്ട-ദാവ്നേ സുമതിം
ഗൃണാനാഃ । ഇദമിന്ദ്ര പ്രതി ഹവ്യം ഗൃഭായ സത്യാഃ സന്തു
യജമാനസ്യ കാമാഃ ॥

വിവേഷ യന്മാ ധിഷണാ ജജാന സ്തവൈ പുരാ
പാര്യാദിന്ദ്ര മഹഃ । അഹ്ഹസോ യത്ര പീപരദ്യമാ നോ
നാവേവ യാന്ത മുദയേ ഹവന്തേ ॥

(Appearing in TS 1.6.12.3)

2.5.12.5 വിൻ ഇന്ദ്രേ>²¹, ന്ദ്ര ക്ഷത്രം>²²

വിൻ ഇന്ദ്ര മൃധോ ജഹി നീചാ യച്ഛ പൃതന്യതഃ ।

അധസ്തദം തമീം കൃധി യോ അസ്മാച്ഛ അഭിദാസതി ॥

ഇന്ദ്ര ക്ഷത്രമഭി വാമമോജോ ഽജായമാ വൃഷഭ ചർഷണീനാം ।
അപാഽനുഭോ ജനമിത്ര യന്ത മുരും ദേവേഭ്യോ അകൃണോരു
ലോകം ॥ (Appearing in TS 1.6.12.4)

2.5.12.5 ഇന്ദ്രിയാണി ശതക്രതോ>²³, സന്തേ ദായി>²⁴

ഇന്ദ്രിയാണി ശതക്രതോ യാ തേ ജനേഷു പഞ്ചസു ।

ഇന്ദ്ര താനി ത ആ വൃണേ ॥

അനു തേ ദായി മഹ ഇന്ദ്രിയായ സത്രാതേ വിശ്വമനു
വൃത്രഹത്യേ । അനു ക്ഷത്രമനു സഹോ യജത്രേന്ദ്ര
ദേവേഭിരനു തേ നൃഷഹ്യേ ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2.6 ദിതീയകാണേ ഷഷഃ പ്രശ്നഃ -

അവശിഷ്ടകർമാഭിധാനം

2.6.1.1

സമീധോ യജതി വസന്തമേവർതുനാമവ രുന്ധേ തന്നുനപാതം
യജതി ഗ്രീഷ്മമേവാവ രുന്ധ ഇധോ യജതി വർഷാ ഏവാവ
രുന്ധേ ബർഹിർ യജതി ശരദമേവാവ രുന്ധേ സ്വാഹാകാരം
യജതി ഹേമന്തമേവാവ രുന്ധേ തസ്ഥാഥ് സ്വാഹാകൃതാ ഹേമൻ
പശവോഽവ സീദന്തി സമീധോ യജത്യുഷസ ഏവ
ദേവതാനാമവ രുന്ധേ തന്നുനപാതം യജതി യജ്ഞമേവാവ
രുന്ധ - [ ] 1

2.6.1.2

ഇധോ യജതി പശൂനേവാവ രുന്ധേ ബർഹിർ യജതി
പ്രജാമേവാവ രുന്ധേ സമാനയത ഉപഭൃതസ്തേജോ വാ ആജ്യം
പ്രജാ ബർഹിഃ പ്രജാസ്ത്വേവ തേജോ ദധാതി സ്വാഹാകാരം
യജതി വാചമേവാവ രുന്ധേ ദശ സം പഭൃന്തേ ദശാക്ഷരാ

വിരാഡന്നം ധീവിരാഡ് വിരാജൈ വാന്നാദ്യമവ് രുന്ധേ
 സമീധോ യജത്യസ്മിന്നേവ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി
 തന്നുനപാതം യജതി - [ ] 2

2.6.1.3

യജ്ഞ ഏവാന്തരിക്ഷേ പ്രതി തിഷ്ഠതീഡോ യജതി പശുഷ്ഠേവ
 പ്രതിതിഷ്ഠതി ബർഹിർ യജതി യ ഏവ ദേവയാനാഃ
 പൻമാനസ്തേഷേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി സ്വാഹാകാരം യജതി
 സുവർഗ ഏവ ലോകേ പ്രതി തിഷ്ഠത്യേതാവന്തോ വൈ
 ദേവലോകാസ്തേഷേവ യഥാപൂർവം പ്രതിതിഷ്ഠതി ദേവാസുരാ
 ഏഷു ലോകേഷ്വസ്പർധന്ത തേ ദേവാഃ പ്രയാജൈരേഭ്യോ
 ലോകേഭ്യോ ഽസുരാൻ പ്രാണുദന്ത തത് പ്രയാജാനാം - [ ] 3

2.6.1.4

പ്രയാജന്തം യസ്യൈവം ധീവിദുഷഃ പ്രയാജാ ഇജ്യന്തേ
 പ്രൈഭ്യോ ലോകേഭ്യോ ഭ്രാതൃവ്യാന്നുദന്തേ ഽഭിക്രാമം
 ജുഹോത്യഭിജിത്യൈ യോ വൈ പ്രയാജാനാം മിമൂനം വേദ
 പ്ര പ്രജയാ പശുഭിർ മിമൂനൈർ ജായതേ സമീധോ ബഹീരിവ
 യജതി തന്നുനപാതമേകമിവ മിമൂനം തദീഡോ ബഹീരിവ

യജതി ബർഹിരേകമിവ മിമുനം തദേതദൈ പ്രയാജാനാം
 മിമുനം യ ഏവം വേദ പ്ര - [ ] 4

2.6.1.5

പ്രജയാ പശുഭിർ മിമുനൈർ ജായതേ ദേവാനാം വാ അനിഷ്ടാ
 ദേവതാ ആസന്നമാസുരാ യജ്ഞമജിഷാഽ സന്തേ തേ ദേവാ
 ഗായത്രീം വ്യഘ്രഹൻ പഞ്ചാക്ഷരാണി പ്രാചീനാനി ത്രീണി
 പ്രതീചീനാനി തതോ വർമ യജ്ഞായാഭവദ് വർമ യജമാനായ
 യത് പ്രയാജാനുയാജാ ഇജ്യന്തേ വർമൈവ തദ് യജ്ഞായ
 ക്രിയതേ വർമ യജമാനായ ഭ്രാതൃവ്യാഭിഭൂത്യൈ തസ്മാദ്-
 വരുംപം പുരസ്താദ്-വർഷീയഃ പശ്യാദ്ധസീയോ ദേവാ
 വൈ പുരാ രക്ഷോഭ്യ - [ ] 5

2.6.1.6

ഇതി സ്വാഹാകാരേണ പ്രയാജേഷു യജ്ഞഽ
 സഽസ്ഥാപ്യമപശ്യൻ തഽ സ്വാഹാകാരേണ പ്രയാജേഷു
 സമസ്ഥാപയൻ വി വാ ഏതദ്-യജ്ഞം ചരിന്ദന്തി യഥ്
 സ്വാഹാകാരേണ പ്രയാജേഷു സഽസ്ഥാപയന്തി
 പ്രയാജാനിഷ്ടാ ഹവീഽഷ്യഭി ഫാരയതി യജ്ഞസ്യ

സംതത്യാ അഥോ ഹവിരേവാകരഥോ യഥാപൂർവമുപൈതി
 പിതാ വൈ പ്രയാജാഃ പ്രജാഽനുയാജാ യത്
 പ്രയാജാനിഷ്ടാ ഹവീഃഷ്ടാഭിഘാരയതി പിതൈവ തത്
 പുത്രേണ സാധാരണം - [ ] 6

2.6.1.7

കുരുതേ തസ്മാദാഹൂർയശ്ചൈവം വേദ യശ്ച ന കഥാ
 പുത്രസ്യ കേവലം കഥാ സാധാരണം പിതൂരിത്യസ്തന്നമേവ
 തദ്യത് പ്രയാജേഷിഷ്ടേഷു സ്തന്ദതി ഗായത്രേവ തേന ഗർഭം
 ധത്തേ സാ പ്രജാം പശൂൻ യജമാനായ പ്രജനയതി । 7

(യജതി യജ്ഞാമേവാവ രുന്ധേ - തന്നുനപാതം യജതി -
 പ്രയാജാനാ - മേവം വേദ പ്ര - രക്ഷോഭ്യഃ - സാധാരണം -
 പഞ്ചത്രിശ്ശച്ച) (A1)

2.6.2.1

ചക്ഷുഷീ വാ ഏതേ യജ്ഞസ്യ യദാജ്യഭാഗൗ യദാജ്യഭാഗൗ
 യജതി ചക്ഷുഷീ ഏവ തദ്-യജ്ഞസ്യ പ്രതി ദധാതി
 പൂർവാർധേ ജൂഹോതി തസ്മാത് പൂർവാർധേ ചക്ഷുഷീ
 പ്രബാഹുഗ്-ജൂഹോതി തസ്മാത് പ്രബാഹുക് ചക്ഷുഷീ

ദേവലോകം വാ അഗ്നിനാ യജമാനോഽനു പശ്യതി
 പിതൃലോകം സോമേനോത്തരാർധേ ഽഗ്നയേ ജുഹോതി
 ദക്ഷിണാർധേ സോമായൈവമിവ ഹീമൗ ലോകാവനയോർ
 ലോകയോരനുഖ്യാന്തേ രാജാനൗ വാ ഏതൗ
 ദേവതാനാം - [ ] 8

2.6.2.2

യദഗ്നിഷോമാവന്തരാ ദേവതാ ഇജ്യേതേ ദേവതാനാം
 വിധ്യന്തേ തസ്മാദ്-രാജ്ഞാ മനുഷ്യാ വിധ്യതാ
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി കിം തദ്-യജ്ഞേ യജമാനഃ കുരുതേ
 യേനാനൃതോദതശ്ച പശൂൻ ദാധാ-രോദയതോദത-
 ശ്ചേത്യുച-മനുച്യാ ഽഽജ്യദാഗസ്യ ജുഷാണേന യജതി
 തേനാനൃതോദതോ ദാധാരർചമനുച്യ ഹവിഷ ഋചാ യജതി
 തേനോദയതോദതോ ദാധാര മൂർധന്വതീ പുരോഽനുവാക്യാ
 ദവതി മൂർധാന്മേവൈനം സമാനാനാം കരോതി - [ ] 9

2.6.2.3

നിയുത്വത്യാ യജതി ദ്രാതൃവൃന്ധൈവ പശൂൻ നി യുവതേ
 കേശിനം ഹ ദാർഭ്യം കേശീ സാത്യകാമിരുവാച സപ്തപദാം

തേ ശക്വരീൗ ശോ യജേണ പ്രയോക്താസേ യസൈ
 വീര്യേണ പ്ര ജാതാൻ ഭ്രാതൃവ്യാന്നുദതേ പ്രതി
 ജനിഷ്യമാണാൻ യസൈ വീര്യേണോഭയോർ ലോകയോർ
 ജ്യോതിർധത്തേ യസൈ വീര്യേണ പൂർവാർധേനാനന്ധാൻ
 ഭൂനക്തി ജഘനാർധേന ധേനുരിതി പുരസ്താപ്ലക്ഷ്മാ
 പുരോഽനുവാക്യാ ദവതി ജാതാനേവ ഭ്രാതൃവ്യാൻ
 പ്രബുദത ഉപരിഷ്ടാപ്ലക്ഷ്മാ - [ ] 10

2.6.2.4

യാജ്യാ ജനിഷ്യമാണാനേവ പ്രതിനുദതേ പുരസ്താപ്ലക്ഷ്മാ
 പുരോഽനുവാക്യാ ദവത്യുസ്മിന്നേവ ലോകേ ജ്യോതിർധത്തേ
 ഉപരിഷ്ടാപ്ലക്ഷ്മാ യാജ്യാഽമുഷ്മിന്നേവ ലോകേ ജ്യോതിർധത്തേ
 ജ്യോതിഷ്ണന്താവസ്മാ ഇമൗ ലോകൗ ദവതോ യ ഏവം വേദ
 പുരസ്താപ്ലക്ഷ്മാ പുരോഽനുവാക്യാ ദവതി തസ്മാത്
 പൂർവാർധേനാനന്ധാൻ ഭൂനക്ത്യുപരിഷ്ടാപ്ലക്ഷ്മാ യാജ്യാ
 തസ്മാജ്ജഘനാർധേന ധേനുര്യ ഏവം വേദ ഭൂക്ത
 ഏനമേതൗ വജ്ര ആജ്യം വജ്ര ആജ്യഭാഗൗ - [ ] 11

2.6.2.5

വജ്രോ വഷട്കാരസ്ത്രിവൃതമേവ വജ്രം സംഭൃത്യ
 ഭ്രാത്യവ്യായ പ്ര ഹരത്യച്ഛംബട്കാര-മപഗൂര്യ വഷട്കരോതി
 സ്തൃത്യൈ ഗായത്രി പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി ത്രിഷ്ടുഗ് യാജ്യം
 ബ്രഹ്മന്നേവ ക്ഷത്രമന്യാരം ഭയതി തസ്ഥാദ്ബ്രാഹ്മണോ മുഖ്യോ
 മുഖ്യോ ഭവതി യ ഏവം ഘേദ പ്രവൈനം പുരോഽനുവാക്യാ
 ഹ പ്രണയതി യാജ്യയാ ഗമയതി വഷട്കാരേണൈവൈനം
 പുരോഽനുവാക്യാ ഭത്തേ പ്രയച്ഛതി യാജ്യയാ പ്രതി- [ ] 12

2.6.2.6

വഷട്കാരേണ സ്ഥാപയതി ത്രിപദാ പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി
 ത്രയ ഇമേ ലോകാ ഏഷോവ ലോകേഷു പ്രതിതിഷ്ഠതി ചതുഷ്പദാ
 യാജ്യം ചതുഷ്പദ ഏവ പശൂനവ രൂന്ധേ ദൃക്ഷരോ വഷട്കാരോ
 ദിപാദ്-യജമാനഃ പശുഷോവോപരിഷ്ഠാത് പ്രതിതിഷ്ഠതി
 ഗായത്രി പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി ത്രിഷ്ടുഗ് യാജ്യേഷാ വൈ
 സപ്തപദാ ശക്വരീ യദാ ഏതയാ ദേവാ അശീക്ഷൻ
 തദശക്വവൻ യ ഏവം ഘേദ ശക്നോത്യേവ ( ) യച്ഛീക്ഷതി । 13
 (ദേവതാനാം - കരോത്യു - പരിഷ്ഠാലക്ഷ്മാ - ഹൃദ്യഭാഗൗ -
 പ്രതി - ശക്നോത്യേവ - ദേ ച) (A2)

2.6.3.1

പ്രജാപതിർ ദേവേഭ്യോ യജ്ഞാൻ വ്യാദിശമ് സ
 ആത്മന്നാജ്യമധത്ത തം ദേവാ അബ്രുവന്നേഷ വാവ യജ്ഞോ
 യദാജ്യമപ്യേവ നോടത്രാസ്തപിതി സോബ്രവീദ്-യജാൻ വ
 ആജ്യദാഗാവുപ സ്തൃണാനഭി ഘാരയാനിതി തസ്മാദ്-യജന്ത്യാ
 -ജ്യദാഗാവുപ സ്തൃണന്ത്യഭി ഘാരയന്തി ബ്രഹ്മവാദിനോ
 വദന്തി കസ്മാമ് സത്യാദ്-യാതയാമാന്യന്യാനി ഹവീഃ-
 ഷ്യയാതയാമ-മാജ്യമിതി പ്രാജാപത്യ - [ ] 14

2.6.3.2

-മിതി ബ്രൂയാദയാതയാമാ ഹി ദേവാനാം പ്രജാപതിരിതി
 ഛന്ദാഃസി ദേവേഭ്യോപാക്രാമൻ ന വോദാഗാനി ഹവ്യം
 വക്ഷ്യാമ ഇതി തേഭ്യ ഏത-ച്ചതുരവത്ത-മധാരയൻ
 പുരോഽനുവാക്യായൈ യാജ്യായൈ ദേവതായൈ
 വഷട്കാരായ യച്ചതുരവത്തം ജുഹോതി ഛന്ദാഃസ്യേവ തത്
 പ്രീണാതി താനൃസ്യ പ്രീതാനി ദേവേഭ്യോ ഹവ്യം
 വഹന്ത്യങ്ഗീരസോ വാ ഇത ഉത്തമാഃ സുവർഗം ലോകമായൻ
 തദ്യുഷയോ യജ്ഞവാസ്തപ്യവായൻ തേ - [ ] 15

2.6.3.3

പശ്യൻ പുരോധാശം കൂർമം ഭൂതച്ഛ് സർപന്തം
 തമബ്രൂവന്നിന്ദായ ധ്രിയസ്വ ബൃഹസ്പതയേ ധ്രിയസ്വ
 വിശ്വേഭ്യോ ദേവേഭ്യോ ധ്രിയസ്പേതി സ നാധ്രിയത
 തമബ്രൂവന്നഗയേ ധ്രിയസ്പേതി സോഽഗയേഽധ്രിയത
 യദാഗേയോഽഷ്ടാകപാലോഽമാവാസ്യായാം ച പൗർണമാസ്യാം
 ചാച്യുതോ ഭവതി സുവർഗസ്യ ലോകസ്യാഭിജിത്യൈ
 തമബ്രൂവൻ കമാഽഹാസ്ഥാ ഇത്യനുപാകേതാ
 ടഭൂവമിത്യബ്രവീദ്-യമാഽക്ഷോഽനുപാകേതാ - [ ] 16

2.6.3.4

പവാർച്ചത്യേവമവാ ടരമിത്യുപരിഷ്ടാ-ദഭ്യജ്യാധസ്താ-ദുപാനക്തി
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടൈ സർവാണി കപാലാന്യഭി
 പ്രഥയതി താവതഃ പുരോധാശാനമുഷ്ഠിം ലോകേഭി ജയതി
 യോ വിദഗ്ധഃ സ നൈർജ്ഞതോ യോഽശൃതഃ സ രൗദ്രോ
 യഃ ശൃതഃ സ സദേവസ്തസ്മാദവിദഹതാ ശൃതംകൃത്യഃ
 സദേവതായ ഭസ്മനാഭി വാസയതി തസ്മാത്ത്വേനാസ്ഥി
 ചരന്നം വേദേനാഭി വാസയതി തസ്മാത് - [ ] 17

2.6.3.5

കേ॒ശൈഃ ശീ॒രഃ ഛ॒ന്നം പ്ര॒ച്യുതം॑ വാ ഏ॒തദ॒സ്മാൻ
 ഋ॒ഗ്വേദാ॒ഭിഗതം॑ ദേ॒വലോ॒കം യ॒ച്ഛൃത॑ ഹ॒വിര॒ന്ദി॒ഷാരി॑ത-
 മ॒ദി॒ഷാ॒ര്യോദ്-വാ॑സ॒യതി॑ ദേ॒വത്രൈ॒വെൻ-ഗ॑മ॒യതി॑
 യദ്യേ॒കം ക॒പാലം॑ നശ്യേ॒ദേകോ॑ മാ॒സഃ സം॑വൃ॒ശ്ശര॒സ്യാന॑വേ॒തഃ
 സ്യാ॒ദഥ യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒മീ॒യേത॑ യദ് ദേ॒വ നശ്യേ॒താം ദ്വാ॑ മാ॒സൗ
 സം॑വൃ॒ശ്ശര॒സ്യാന॑വേ॒തൗ സ്യാ॒താമഥ॑ യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒മീ॒യേത॑
 സ॒ങ്ഖ്യാ॒യോദ്-വാ॑സ॒യതി॑ യ॒ജമാ॑ന॒സ്യ - [ ] 18

2.6.3.6

ഗോ॒പീ॒മായ യദി॑ നശ്യേ॒ദാശി॑നം ദി॒കപാ॒ലം നി॒ർവ॑പേദ്
 ദ്യാ॒വാപൃ॒ഥി॒വ്യ-മേ॒കക॑പാലമശി॒നൗ വൈ॑ ദേ॒വാനാ॑ം ദി॒ഷജൗ
 താ॒ദ്യാമേ॒വാസൈ॑ ദേ॒ഷജം॑ കരോതി ദ്യാ॒വാപൃ॒ഥി॒വ്യ
 ഏ॒കക॑പാലോ ദ॒വത്യ॑നയോർവാ ഏ॒തന്ന॑ശ്യതി യ॒ന്നശ്യ-
 ത്യ॑നയോരേ॒വൈൻ-വി॒ന്ദതി॑ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॒ത്യൈ । 19
 (പ്ര॒ജാപ॒ത്യം - തേ - ടക്ഷോ॑ഽനു॒പാ॒ക്കേതാ - വേ॒ദേനാ॑ഭി
 വാ॑സ॒യതി॑ ത॒സ്മാദ്-യ॒ജമാ॑ന॒സ്യ - ദ്വാ॒ത്രി॒ശ്ച) (A3)

2.6.4.1

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇതി സ്തൃമാ ദത്തേ പ്രസ്തൃത്യാ
 അശിനോർ ബാഹുഭ്യാമിത്യാഹാ-ശിനൗ ഹി ദേവാനാമധാര്യു
 ആസ്താം പുഷ്പോ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ യത്യൈ ശതഭ്യഷിരസി
 വാനസ്തത്യോ ദിഷതോ വധ ഇത്യാഹ വജ്രമേവ തഥ് സൗ
 ശൃതി ഭ്രാതൃവ്യായ പ്രഹരിഷ്യന്ഥ് സ്തംബ യജുർ
 ഹരത്യേതാവതീ വൈ പൃഥിവീ യാവതീ വേദിസ്തസ്യാ
 ഏതാവത ഏവ ഭ്രാതൃവ്യം നിർഭജതി - [ ] 20

2.6.4.2

തസ്മാന്നാഭാഗം നിർഭജന്തി ത്രിർഹരതി ത്രയ ഇമേ ലോകാ
 ഏഭ്യ ഏവൈനം ലോകേഭ്യോ നിർഭജന്തി തൃഷ്ണിം ചതുർഥ്യം
 ഹരത്യപരിമിതാദേവൈനം നിർഭജത്യുദ്ധന്തി യദേവാസ്യാ
 അമേധ്യം തദപ ഹന്ത്യുദ്ധന്തി തസ്മാദോഷധയഃ പരാ ദവന്തി
 മൂലം ചരിനന്തി ഭ്രാതൃവ്യസ്യൈവ മൂലം ചരിനന്തി
 പിതൃദേവത്യാതിവാതേയതീം ഖനതി പ്രജാപതിനാ - [ ] 21

2.6.4.3

യജ്ഞമുഖേന സംമിതാമാ പ്രതിഷ്ഠായൈ ഖനതി യജമാനമേവ
 പ്രതിഷ്ഠാം ഗമയതി ദക്ഷിണതോ വർഷീയസീം കരോതി

ദേവയജ്ഞസ്യൈവ രൂപമകഃ പുരീഷവതീം കരോതി പ്രജാവൈ
 പശവഃ പുരീഷം പ്രജയൈവൈനം പശുഭിഃ പുരീഷവന്തം
 കരോത്യുത്തരം പരിഗ്രാഹം പരിഗൃഹ്ണാത്യേതാവതീ വൈ
 പൃഥിവീ യാവതീ വേദിസ്തസ്യ ഏതാവത ഏവ ഭ്രാതൃവ്യം
 നിർഭജ്യാത്മന ഉത്തരം പരിഗ്രാഹം പരിഗൃഹ്ണാതി
 ക്രൂരിമവ വാ - [ ] 22

2.6.4.4

ഏതത് കരോതി യദ് വേദിം കരോതി ധാ അസി സ്വധാ
 അസീതി യോയുപ്യതേ ശാന്തൈ പ്രോക്ഷണീരാ
 സാദയത്യാപോ വൈ രക്ഷോഘ്നീ രക്ഷസാമപഹന്തൈ സ്തസ്യ
 വർത്തൻമ് സാദയതി യജ്ഞസ്യ സന്തന്തൈ യം ദിഷ്യാത് തം
 ധ്യായേച്ഛുചൈവൈനമർപയതി । 23

(ഭജതി - പ്രജാപതിനേ- വ വൈ - ത്രയസ്തീച്ശച്ച) (A4)

2.6.5.1

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്ത്യദിർ ഹവിച്ഛി പ്രാക്ഷിഃ കേനാപ
 ഇതി ബ്രഹ്മണേതി ബ്രൂയാദിദിർ ഹ്യേവ ഹവിച്ഛി
 പ്രോക്ഷതി ബ്രഹ്മണാപ ഇധ്വാബർഹിഃ പ്രോക്ഷതി

മേ॒ധ്യമേ॒വൈന॑ ക॒രോതി॑ വേ॒ദിം പ്രോ॑ക്ഷ॒ത്യുക്ഷാ॑ വാ
 ഏ॒ഷാഽലോ॑മകാഽമേ॒ധ്യാ യദ്-വേ॒ദിർമേ॒ധ്യാ-മേ॒വൈനാ॑ം
 ക॒രോതി॑ ദി॒വേ ത്വാ॑ഽന്തരി॒ക്ഷായ॑ ത്വാ പൃ॒ഥിവ്യൈ॑ ത്വേതി
 ബ॒ർഹിരാ॑സാദൃ പ്രോ - [ ] 24

2.6.5.2

-ക്ഷ॒ത്യേഭ്യ॑ ഏ॒വൈന॑ലോ॒കേഭ്യഃ॑ പ്രോ॑ക്ഷ॒തി ക്രൂ॒രമീ॑വ വാ
 ഏ॒തത് ക॒രോതി॑ യത് വ॒നത്യു॑പോ നി॒നയ॑തി ശാ॒ന്തൈ
 പൂ॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒സ്തരം॑ ഗൃ॒ഹ്ണാതി॑ മു॒ഖ്യമേ॒വൈനം॑
 ക॒രോതീ॑യ॒ന്തം ഗൃ॒ഹ്ണാതി॑ പ്ര॒ജാപ॑തിനാ യജ്ഞമു॒ഖേന॑
 സം॒മിതം॑ ബ॒ർഹിഃ സ്തൃ॑ണാതി പ്ര॒ജാ വൈ ബ॒ർഹിഃ പൃ॒ഥിവീ॑
 വേ॒ദിഃ പ്ര॒ജാ ഏ॒വ പൃ॒ഥിവ്യാം॑ പ്ര॒തി ഷ്ഠാ॑പയത്യു॒ന്നതി॑ദ്യു॒ഗ്ഗം
 സ്തൃ॑ണാതി പ്ര॒ജയൈ॒വൈനം॑ പ॒ശുഭി॑ര॒ന്നതി॑ദ്യു॒ഗ്ഗം
 ക॒രോ - [ ] 25

2.6.5.3

-ത്യു॒ത്തരം॑ ബ॒ർഹി॑ഷഃ പ്ര॒സ്തരം॑ സാ॒ദയ॑തി പ്ര॒ജാ വൈ
 ബ॒ർഹി॑ർ യജ॒മാനഃ॑ പ്ര॒സ്തരോ॑ യജ॒മാന-മേ॒വായ॑ജ॒മാനാ-
 ദു॒ത്തരം॑ ക॒രോതി॑ ത॒സ്മാദ്-യ॒ജമാ॑നോ॒ഽയജ॑മാനാദു॒ത്തരോ॑

ഞ്ഞർദധാതി വ്യാവൃത്താ അനക്തി ഹവിഷ്ക്വതമേവൈനച്ഛ്
 സുവർഗം ലോകം ഗമയതി ത്രേയാടനക്തി ത്രയ ഇമേ ലോകാ
 ഏഭ്യ ഏവൈനം ലോകേഭ്യോടനക്തി ന പ്രതി ശൃണാതി
 യത് പ്രതിശൃണീയാദന്ദുർധം ദാവുകം യജമാനസ്യ
 സാദുപരീവ പ്ര ഹര - [ ] 26

2.6.5.4

-ത്യുപരീവ ഹി സുവർഗോ ലോകോ നിയച്ഛതി
 വൃഷ്ടിമേവാസ്മൈ നിയച്ഛതി നാത്യഗ്രം
 പ്ര ഹരേഭ്യദത്യഗ്രം പ്രഹരേദ-ത്യാസാരിണ്യധാര്യോർ നാശുകാ
 സ്യാന്ന പുരസ്താത് പ്രത്യസ്യേഭ്യത് പുരസ്താത് പ്രത്യസ്യേഥ്
 സുവർഗാലോകാദ്-യജമാനം പ്രതി നുദേത് പ്രാഞ്ചം പ്രഹരതി
 യജമാനമേവ സുവർഗം ലോകം ഗമയതി ന വിഷ്വഞ്ചം
 വി യുയാദ്-യദ്-വിഷ്വഞ്ചം വിയുയാഥ് - [ ] 27

2.6.5.5

സ്ത്ര്യസ്യ ജായേതോർധമുദ്യത്ത്യുർധമീവ ഹി പുച്ഛസഃ
 പുമാനേവാസ്യ ജായതേ യഥ് സ്തേന വോപവേഷേണ വാ
 യോയുപ്യേത സ്തൃതിരേവാസ്യ സാ ഹസ്തേന യോയുപ്യേതേ

യജമാനസ്യ ഗോപീമായ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി കിം
 യജ്ഞസ്യ യജമാന ഇതി പ്രസ്താവ ഇതി തസ്യ ക്വ സുവർഗോ
 ലോക ഇത്യാഹവനീയ ഇതി ബ്രൂയാദ്യത് പ്രസ്താവമാഹവനീയേ
 പ്രഹരതി യജമാനമേവ - [ ] 28

2.6.5.6

സുവർഗം ലോകം ഗമയതി വി വാ ഏതദ്-യജമാനോ ലിശതേ
 യത് പ്രസ്താവം യോയുപ്യന്തേ ബർഹിരനു പ്രഹരതി ശാന്ത്യാ
 അനാരംഭണ ഇവ വാ ഏതർഹ്യധാര്യഃ സ ഇൗശ്വരോ വേപനോ
 ദവിതോർധ്രുവാ ഽസീതീമാമഭി മൃശതീയം വൈ
 ധ്രുവാഽസ്യാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ന വേപനോ
 ദവത്യഗാ(3) നഗ്നീദിത്യാഹ യദ്ബ്രൂയാദ-ഗന്നഗ്നിരിത്യ ( )
 -ഗാവഗ്നിം ഗമയേന്നിർ യജമാനഃ സുവർഗാലോകാദ്-
 ദജേദഗന്നിത്യേവ ബ്രൂയാദ്-യജമാനമേവ സുവർഗം
 ലോകം ഗമയതി । 29

(ആസാദ്യ പ്രാ - നതിദ്യുശ്ശം കരോതി - ഹരതി - വിയുയാദ് -
 യജമാനമേവാ-ഗ്നിരിതി - സപ്തദശ ച) (A5)

2.6.6.1

അഗ്നേസ്രയോ ജ്യായാസോ ഭാതര ആസൻ തേ ദേവേഭ്യോ
 ഹവ്യം വഹന്തഃ പ്രാമീയന്ത സോഽഗ്നിർബിഭേദിതമം വാവ സ്യ
 ആർതിമാഽരിഷ്ടതീതി സ നിലായത സോഽപഃ പ്രാവിശത് തം
 ദേവതാഃ പ്രേഷമൈച്ചൻ തം മമ്സ്യഃ പ്രാബ്രവീത്
 തമശപദ്ധിയാധിയാ ത്വാ വധ്യാസുര്യോ മാ പ്രാവോച ഇതി
 തസ്മാമ്സ്യം ധിയാധിയാ ഏന്തി ശപോ - [ ] 30

2.6.6.2

ഹി തമന്വവിന്ദൻ തമ ബ്രുവന്നുപ ന ആ വർതസവ
 ഹവ്യം നോ വഹേതി സോഽബ്രവീദ് വരം വൃണൈ യദേവ
 ഗൃഹീതസ്യാഹുതസ്യ ബഹിഃ പരിധി സ്തന്വാത് തന്മേ
 ഭാത്യുണാം ഭാഗധേയമസദിതി തസ്മാദ്യദ്
 ഗൃഹീതസ്യാഹുതസ്യ ബഹിഃ പരിധി സ്തന്വാതി തേഷാം
 തദ്-ഭാഗധേയം താനേവ തേന പ്രീണാതി പരിധീൻ പരി ദധാതി
 രക്ഷസാമപഹന്ത്യേ സൗ സ്തർശയതി - [ ] 31

2.6.6.3

രക്ഷസാമനമ്പവചാരായ ന പുരസ്താത് പരി ദധാത്യാദിത്യോ
 ഹ്യേവോദ്യൻ പുരസ്താദ്-രക്ഷാസ്യപഹന്ത്യൂർധ്വേ സമിധാവാ

ദധാത്യുപരിഷ്ഠാദേവ രക്ഷാഽസ്യപ ഹന്തി യജുഷാഽന്യാം
 തുഷ്ണീമന്യാം മിമുനതായ ഭേ ആ ദധാതി ദിപാദ്-യജമാനഃ
 പ്രതിഷ്ഠിത്യേ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി സ ത്വൈ യജേത യോ
 യജ്ഞസ്യാഽഽർത്യാ വസീയൻമ് സ്യാദിതി ഭൂപതയേ സ്വാഹാ
 ഭൂവനപതയേ സ്വാഹാ ഭൂതാനാം - [ ] 32

2.6.6.4

പതയേ സ്വാഹേതി സുന്നമനു മന്ത്രയേത യജ്ഞസ്യേവ
 തദാർത്യാ യജമാനോ വസീയാൻ ഭവതി ഭൂയസീർഹി ദേവതാഃ
 പ്രീണാതി ജാമി വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ ക്രിയതേ യദനഞ്ച
 പുരോധാശാ വുപാഽശുയാജമന്തരാ യജത്യജാമിത്യായാമോ
 മിമുനതായാഗ്നിരമുഷിം ലോക ആസീദ്-യമോഽസിൻ തേ
 ദേവാ അബ്രൂവന്നേതേമൗ വി പര്യുഹാമേത്യുന്നാഭ്യേന ദേവാ
 അഗ്നി - [ ] 33

2.6.6.5

-മുപാമന്ത്രയന്ത രാജ്യേന പിതരോ യമം തസ്മാദഗ്നിർ
 ദേവാനാമന്നാദോ യമഃ പിതൃണാഽ രാജാ യ ഏവം വേദ
 പ്രരാജ്യമന്നാഭ്യ-മാപ്നോതി തസ്മാ ഏതദ്-ഭാഗധേയം പ്രായച്ഛൻ

യദഗ്നയേ॑ സിഷ്ടകൃ॑തേഽവദ്യന്തി॑ യദഗ്നയേ॑
 സിഷ്ടകൃ॑തേഽവദ്യന്തി॑ ഭാഗധേയേ॑നൈവ തദ്-രു॑ദ്രഃ സമർധയതി॑
 സകൃ॑മ് സകൃ॑ദവ॑ ദ്യതി॑ സകൃ॑ദിവ॑ ഹി രു॒ദ്ര ഉ॑ത്തരാർധാവ॑
 ദൃത്യേ॒ഷാ വൈ രു॒ദ്രസ്യ - [ ] 34

2.6.6.6

ദിക് സ്വായാ॑മേവ ദിശി॑ രു॒ദ്രം നി॒രവ॑ദയതേ ദിരദി॑ ഫാ॒രയതി॑
 ചതു॑രവ॒ത്തസ്യാ॑ഽഽപ്തേ പശ॑വോ വൈ പൂർവാ॑ ആഹു॑തയ
 ഏ॒ഷ രു॒ദ്രോ യദഗ്നി॑ര്യത് പൂർവാ॑ ആഹു॑തീരദി
 ജുഹു॑യാദ്-രു॒ദ്രായ പശു॑നപി ദധ്യാ॑ദപശു॑ർ യജ॑മാനഃ
 സ്യാ॑ദതിഹായ പൂർവാ॑ ആഹു॑തീർജുഹോതി
 പശു॑നാം ഗോ॑പീമായ । 35

(ശ॒പ്തഃ - സ്പർശ॑യതി - ഭൂ॒താനാ॑ - മ॒ഗ്നിഃ - രു॒ദ്രസ്യ॑ -
 സ॒പ്തത॒ത്രിശ്ച॑) (A6)

2.6.7.1

മനുഃ॑ പൃഥി॒വ്യാ യജ॑ഞ്ഞിയമൈ॒ച്ഛമ് സ ഫൃ॒തം നി॒ഷി॑ക്തമവി॒ന്ദമ്
 സോ॑ഽബ്രവീത് കോ॑ഽസ്യേശ്വ॒രോ യജേ॑ത്സപി കർതോ॑രിതി
 താവ॑ബ്രൂതാം മി॒ത്രാവ॑രുണൗ ഗോ॑രേവാഽഽവമീ॑ശ്വ॒രൗ കർതോഃ॑

സ്വ ഇതി തൗ തതോ ഗാഽ സമൈരയതാഽ സാ യത്ര യത്ര
 ന്യക്രാമത് തതോ ഘൃതമപീഡ്യാത തസ്മാദ്-ഘൃതപദ്യുച്യതേ
 തദസ്യ ജനോപഹൃതഽ രഥന്തരഽ സഹ
 പൃഥിവ്യേത്യാഹേ - [ ] 36

2.6.7.2

-യം ധൈവ രഥന്തരമിമാമേവ സഹാന്നാദ്-യേനോപ ഹായത
 ഉപഹൃതം വാമദേവ്യഽ സഹാന്തരിക്ഷേണേത്യാഹ പശവോ
 വൈ വാമദേവ്യം പശൂനേവ സഹാന്തരിക്ഷേണോപ ഹായത
 ഉപഹൃതം ബൃഹദ് സഹ ദിവേത്യാഹൈരം ധൈവ
 ബൃഹദിരാമേവ സഹ ദിവോപ ഹായത ഉപഹൃതാഃ സപ്ത
 ഹോത്രാ ഇത്യാഹ ഹോത്രാ ഏവോപ ഹായത ഉപഹൃതാ
 യേനുഃ - [ ] 37

2.6.7.3

സഹർഷഭേത്യാഹ മിമുനമേവോപ ഹായത ഉപഹൃതോ ഭക്ഷഃ
 സഖേത്യാഹ സോമപീഥമേവോപ ഹായത ഉപഹൃതാം(3) ഹോ
 ഇത്യാഹാഽഽത്മാനമേവോപ ഹായത ആത്മാ ഹൃപഹൃതാനാം
 വസിഷ്ഠ ഇഡാമുപ ഹായതേ പശവോ വാ ഇഡാ പശൂനേവോപ

ഹായതേ ചതുരുപ ഹായതേ ചതുഷ്ഠാദോ ഹി പശവോ
മാനവീത്യാഹ മനുർഹ്യേതാ - [ ] 38

2.6.7.4

-മഗ്രേ sപശ്യദ്-ഘൃതപദീത്യാഹ യ ദേവാസൈ
പദാദ്-ഘൃതമപീഡ്യാത തസ്മാദേവമാഹ മൈത്രാവരുണീത്യാഹ
മിത്രാവരുണൗ ഹ്യേനാച് സമൈരയതാം ബ്രഹ്മ ദേവകൃത-
മുപഹൃതമീത്യാഹ ബ്രഹ്മൈവോപ ഹായതേ ദൈവ്യാ അധാർയവ
ഉപഹൃതാ ഉപഹൃതാ മനുഷ്യാ ഇത്യാഹ ദേവമനുഷ്യാനേവോപ
ഹായതേ യ ഇമം യജ്ഞമവാൻ യേ യജ്ഞപതിം
വർധാനീത്യാഹ - [ ] 39

2.6.7.5

യജ്ഞായ ചൈവ യജമാനായ ചാ sശിഷമാ ശാസ്തൃ ഉപഹൃതേ
ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇത്യാഹ ദ്യാവാപൃഥിവീ ഏവോപ ഹായതേ
പൂർവജേ ഋതാവരീ ഇത്യാഹ പൂർവജേ ഹ്യേതേ ഋതാവരീ ദേവീ
ദേവപുത്രേ ഇത്യാഹ ദേവീ ഹ്യേതേ ദേവപുത്രേ ഉപഹൃതോഽയം
യജമാന ഇത്യാഹ യജമാനമേവോപ ഹായത ഉത്തരസ്യാം
ദേവയജ്ഞായാമുപഹൃതോ ഭൂയസി ഹവിഷ്കരണ ഉപഹൃതോ
ദിവ്യേ ധാമന്നുപഹൃത - [ ] 40

2.6.7.6

ഇത്യാഹ പ്രജാ വാ ഉത്തരാ ദേവയജ്യാ പശവോ ഭൂയോ
 ഹവിഷ്ഠരണഘ് സുവർഗോ ലോകോ ദിവ്യം
 ധാമേദമസീദമസീത്യേവ യജ്ഞസ്യ പ്രിയം ധാമോപ ഹായതേ
 വിശ്വമസ്യ പ്രിയ-മുപഹൃതമിത്യാഹാ-ഛരംബട്കാരമേവോപ
 ഹായതേ । 41 (ആഹ - ധേനു- രേതാം - വർധാനിത്യാഹ -
 ധാമന്നുപഹൃത - ശ്ചതുസ്രീഘ്ശ്ച) (A7)

2.6.8.1

പശവോ വാ ഇധാ സ്വയമാ ദത്തേ കാമമേവാഽഽത്ഥനാ
 പശൂന്നാമാ ദത്തേ ന ഹ്യന്യഃ കാമം പശൂന്നാം പ്രയച്ഛതി
 വാചസ്പതയേ ത്വാ ഹൂതം പ്രാശ്നാമീത്യാഹ വാചമേവ
 ഭാഗധേയേന പ്രീണാതി സദസസ്പതയേ ത്വാ ഹൂതം
 പ്രാശ്നാമീത്യാഹ സ്വഗാകൃത്യൈ ചതുരവത്തം ഭവതി
 ഹവിർവൈ ചതുരവത്തം പശവശ്ചതുരവത്തം യദ്ധോതാ
 പ്രാശ്നീയാദ്ധോതാ - [ ] 42

2.6.8.2

ഽഽർതിമാർച്ഛേദ്-യദഗ്നു ജുഹുയാദ്-രുദ്രായ പശൂനപി
 ദധ്യാദപശൂർ യജമാനഃ സ്യാദ്-വാചസ്പതയേ ത്വാ ഹൂതം

പ്രാശ്നാമീത്യാഹ പരോക്ഷമേവന-ജ്ജുഹോതി സദസസ്സതയേ
 ത്വാ ഹുതം പ്രാശ്നാമീത്യാഹ സ്വഗാകൃത്യൈ പ്രാശ്നന്തി തീർഥ
 ഏവ പ്രാശ്നന്തി ദക്ഷിണാം ദദാതി തീർഥ ഏവ ദക്ഷിണാം
 ദദാതി വി വാ ഏതദ്യജ്ഞം - [ ] 43

2.6.8.3

ഛിന്ദന്തി യന്ധ്യതഃ പ്രാശ്നന്ത്യദിർ മാർജയന്ത ആപോ വൈ
 സർവാ ദേവതാ ദേവതാദിരേവ യജ്ഞം സം തന്വന്തി ദേവാ
 വൈ യജ്ഞാദ്-രുദ്രമന്തരായൻമസ യജ്ഞമവിധ്യത് തം ദേവാ
 അഭി സമഗച്ഛന്ത കല്പതാം ന ഇദമിതി തേഽബ്രുവൻമ സിഷ്ടം
 വൈ ന ഇദം ദവിഷ്യതി യദിമം രാധയിഷ്യാമ ഇതി തഥ്
 സിഷ്ടകൃതഃ സിഷ്ടകൃത്താം തസ്യാ ഽവിധം നി - [ ] 44

2.6.8.4

-രക്യന്തൻ യവേന സമ്മിതം തസ്മാദ്-യവമാത്രമവ
 ദ്യേദ്-യജ്ജായോഽവദ്-യേദ്-രോപയേത് തദ്-യജ്ഞസ്യ യദുപ
 ച സ്തൂണീയാദഭി ച ഘാരയേദുദയതഃ സൗശ്രായി
 കുര്യാദവദായാഭി ഘാരയതി ദിഃ സംപദ്യതേ ദിപാദ്-യജ്മാനഃ
 പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ യത് തിരശ്ചീന-മതി-ഹരേദനഭി-വിധം

യജ്ഞസ്യാഭി വിധ്യേദഗ്രേണ പരി ഹരതി തീർഥേനൈവ പരി
ഹരതി തത് പുഷ്പേ പര്യഹരൻ തത് - [ ] 45

2.6.8.5

പുഷാ പ്രാശ്യ ദതോടുരൂണത് തസ്മാത് പുഷാ
പ്രപിഷ്ടഭാഗോദന്തകോ ഹി തം ദേവാ അബ്രൂവൻ വി വാ
അയമാർധ്യപ്രാശിത്രിയോ വാ അയമഭൂദിതി തദ്-ബൃഹസ്പതയേ
പര്യഹരൻമ് സോഽബിഭേദ്-ബൃഹസ്പതിരിത്ഥം വാവ സ്യ
ആർതിമാദരിഷ്യതീതി സ ഏതം മന്ത്രമപശ്യമ് സൂര്യസ്യ ത്വാ
ചക്ഷുഷാ പ്രതി പശ്യാമീത്യബ്രവീന്ന ഹി സൂര്യസ്യ
ചക്ഷുഃ - [ ] 46

2.6.8.6

കിം ചന ഹിനസ്തി സോഽബിഭേത് പ്രതിഗൃഹ്ണന്തം മാ
ഹിച്സിഷ്യതീതി ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവേഽശിനോർ-
ബാഹുഭ്യാം പുഷ്പോ ഹസ്താഭ്യാം പ്രതി ഗൃഹ്ണാമീത്യബ്രവീമ്
സവിത്യപ്രസൂത ഏവൈനദ്ബ്രഹ്മണാ ദേവതാഭിഃ
പ്രത്യഗൃഹ്ണാമ് സോഽബിഭേത് പ്രാശ്നന്തം മാ
ഹിച്സിഷ്യതീത്യഗേസ്താ ട്സസ്യേന പ്രാശ്നാമീത്യബ്രവീന്ന

ഹൃഗേരാസ്യം കിഞ്ചന ഹിനസ്തി സോഽബിഭേ - [ ] 47

2.6.8.7

പ്രാശീതം മാഹിച്സിഷ്യതീതി ബ്രാഹ്മണസ്യോദരേണേത്യ
 ബ്രവീന്ന ഹി ബ്രാഹ്മണസ്യോദരം കിം ചന ഹിനസ്തി
 ബൃഹസ്സതേർ ബ്രഹ്മണേതി സ ഹി ബ്രഹ്മിഷ്ടോഽപ വാ
 ഏതസ്മാത് പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി യഃ പ്രാശീത്രം പ്രാശ്നാത്യഭിർ
 -മാർജയിത്വാ പ്രാണാൻമ് സം മൃശതേഽമൃതം വൈ പ്രാണാ
 അമൃതമാപഃ പ്രാണാനേവ യഥാസ്ഥാനമുപ ഹായതേ । 48
 (പ്രാശ്നീയാദ്ധോതാ - യജ്ഞം - നി - രഹരന്ത - ചക്ഷു -
 രാസ്യം കിഞ്ചന ഹിനസ്തി സോഽബിഭേ - ചതുശ്ചതാരിച്ശച്ച)
 (A8)

2.6.9.1

അഗ്നീധ ആ ദധാ-ത്യഗ്നിമുഖാ-നേവർതൂൻ പ്രീണാതി
 സമീധമാ ദധാത്യുത്തരാസാ-മാഹുതീനാം പ്രതിഷ്ഠിത്വാ അഥോ
 സമീദത്യേവ ജുഹോതി പരിധീൻമ് സം മാർഷ്ടി
 പുനാത്യേവൈനാൻമ് സകൃത് സകൃത് സം മാർഷ്ടി പരാഽനിവ
 ഹ്യേതർഹി യജ്ഞശ്ചതുഃ സംപദ്യതേ ചതുഷ്ഠാദഃ പശവഃ
 പശൂനേവാവ രുന്ധേ ബ്രഹ്മൻ പ്രസ്ഥാസ്യാമ ഇത്യാഹാത്ര

വാ ഏതർഹി യജ്ഞഃ ശ്രിതോ - [ ] 49

2.6.9.2

യത്ര ബ്രഹ്മാ യത്രൈവ യജ്ഞഃ ശ്രിതസ്തത് ഏവൈനമാ രഭതേ
 യദ്ധസ്യേന പ്രമീവേദേപനഃ സ്യാദ്യച്ഛീർഷ്ണാ ശീർഷകുതിമാൻമ-
 സ്യാദ്യത് തൃഷ്ണീമാസീതാ സംപ്രത്തോ യജ്ഞഃ സ്യാത്
 പ്രതിഷ്ഠേത്യേവ ബ്രൂയാദ്-വാചി വൈ യജ്ഞഃ ശ്രിതോ യത്രൈവ
 യജ്ഞഃ ശ്രിതസ്തത് ഏവൈനച്ഛ സം പ്ര യച്ഛതി ദേവ
 സവിതരേതത് തേ പ്രാ - [ ] 50

2.6.9.3

-ssഹേത്യാഹ പ്രസൂത്യേ ബൃഹസ്പതിർ ബ്രഹ്മേത്യാഹ സ ഹി
 ബ്രഹ്മീഷ്ഠഃ സ യജ്ഞം പാഹി സ യജ്ഞപതിം പാഹി സ മാം
 പാഹീത്യാഹ യജ്ഞായ യജമാനായാസ്സത്നേ തേഭ്യ
 ഏവാസ്സശിഷമാ ശാസ്തേനാർത്യാ ആശ്രാവ്യാസ്സഹ ദേവാൻ
 യജേതി ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തീഷ്ടാ ദേവതാ അഥ കതമ ഏതേ
 ദേവാ ഇതി ചന്ദാച്ഛീതി ബ്രൂയാദ്-ഗായത്രിം
 ത്രിഷ്ടുഭം - [ ] 51

2.6.9.4

ജഗതീമിത്യഥോ ഖലാഹുർബ്രാഹ്മണാ വൈ ചന്ദാച്ഛീതി
 താനേവ തദ്-യജതി ദേവാനാം വാ ഇഷ്ടാ ദേവതാ
 ആസന്നമാഗ്നിർനോദജാലത് തം ദേവാ ആഹുതീദി-
 രനുയാജേഷ്വന്വ-വിന്ദൻ യദനുയാജാൻ യജത്യഗ്നിമേവ
 തഥ് സമിന്ധ ഏതദുർവൈ നാമാഃസുര ആസീഥ് സ
 ഏതർഹി യജ്ഞസ്യാ ഃശിഷ്ഠവ്യക്ത
 യദ് ബ്രൂയാദേത - [ ] 52

2.6.9.5

-ദു ദ്യാവാപൃഥിവീ ഭദ്ര-മദുദിത്യേതദു-മേവാഃസുരം
 യജ്ഞസ്യാഃശിഷ്ഠം ഗമയേദിദം ദ്യാവാപൃഥിവീ ഭദ്രമദുദിത്യേവ
 ബ്രൂയാദ്-യജമാനമേവ യജ്ഞസ്യാഃശിഷ്ഠം ഗമയത്യാർധ്വ
 സൂക്തവാക്മുത നമോവാക്മി-ത്യാഹേദമരാഥ്-സ്മേതി
 വാവൈതദാഹോപശ്രിതോ ദിവഃ പൃഥിവ്യോരിത്യാഹ
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർഹി യജ്ഞ ഉപശ്രിത ഓമന്വതീ തേഃസ്മിൻ
 യജ്ഞ യജമാന ദ്യാവാപൃഥിവീ - [ ] 53

2.6.9.6

സ്താമിത്യാഹാ ട്തശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്മേ യദ്ബ്രൂയാഥ്
 സുപാവസാനാ ച സ്വധ്യവസാനാ ചേതി പ്രമായുകോ
 യജമാനഃ സ്യാദ്യാദാ ഹി പ്രമീയതേ ട്തമേമാമുപാവസ്യതി
 സുപചരണാ ച സ്വധിചരണാ ചേത്യേവ ബ്രൂയാദ്-
 വരീയസീമേവാസ്മൈ ഗവ്യുതിമാ ശാസ്മേ ന പ്രമായുകോ
 ഭവതി തയോരാവിദ്യഗ്നിരിദച് ഹവീരജുഷതേത്യാഹ യാ
 അയാക്ഷ്മ - [ ] 54

2.6.9.7

ദേവതാസ്മാ അരീരധാമേതി വാവൈതദാഹ യന്ന നിർദിശേത്
 പ്രതിവേശം യജ്ഞസ്യ ട്തശീർഗച്ഛേദാ ശാസ്മേ ട്തയം
 യജമാനോ ട്തസാവിത്യാഹ നിർദിശൈശ്യവൈനച് സുവർഗം
 ലോകം ഗമയത്യായുരാ ശാസ്മേ സുപ്രജാസ്തമാ ശാസ്മ
 ഇത്യാഹാ ട്തശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്മേ സജാതവനസ്യാമാ
 ശാസ്മ ഇത്യാഹ പ്രാണാ വൈ സജാതാഃ
 പ്രാണാനേവ - [ ] 55

2.6.9.8

നാ॑ന്തരേ॒തി തദ॑ഗ്നിർ ദേ॒വോ ദേ॒വേഭ്യോ॑ വ॒നതേ॑ വ॒യമഗ്നേ॑ർ
 മാ॒നു॒ഷാ ഇ॒ത്യാഹാ॑ഗ്നിർ ദേ॒വേഭ്യോ॑ വ॒നുതേ॑ വ॒യം മ॒നുഷ്യേ॑ഭ്യ
 ഇ॒തി വാ॑വൈതദാ॒ഹേഹ॑ ഗ॒തിർവാ॑മ॒സ്യേദം॑ ച॒ നമോ॑ ദേ॒വേഭ്യ
 ഇ॒ത്യാഹ॑ യാ॒ശ്ചൈവ॑ ദേ॒വതാ॑ യജ॒തി യാ॒ശ്ച ന॑ താഭ്യ
 ഏ॒വോദ॑യീ॒ഭ്യോ നമ॑സ്തരോ॒ത്യാത്ഥനോ॑ഽനാർ॒ഭൈത്യ॑ । 56

(ശ്രീതഃ - തേ പ്ര - ത്രിഷ്ടുഭ - മേതദ് - ദ്യാവാപൃഥിവീ - യാ
 അയാക്ഷ്മ - പ്രാണാനേവ - ഷച്ഛതാരിഴ്ശച്ച) (A9)

2.6.10.1

ദേ॒വാ വൈ॑ യജ॒ഞസ്യ॑ സ്വ॒ഗാക॑ർത്താരം നാ॒വിന്ദ॑ൻ തേ ശം॒ഭ്യം
 ബാ॒ർഹ॑സ്పത്യമ॒ബ്രുവ॑ന്നി॒മം നോ॑ യജ॒ഞഃ സ്വ॒ഗാ കൂ॑ർവിതി
 സോ॑ഽബ്ര॒വീദാ॑ർം വൃ॒ണൈ യദേ॒വാ- ബ്രാ॑ഹ്മണോ॒ക്തോ
 -ഽശ്ര॑ദ്ധാ॒നോ യജാ॑തൈ॒ സാ മേ॑ യജ॒ഞസ്യാ॑ഽഽശീ॒രസ॑ദിതി
 തസ്മാ॑ദ്- യദബ്രാ॒ഹ്മണോ॒ക്തോഽശ്ര॑ദ്ധാ॒നോ യജ॑തേ
 ശം॒ഭ്യമേ॒വ തസ്യ॑ ബാ॒ർഹ॑സ്പത്യം യജ॒ഞസ്യാ॑
 ഽഽശീ॒ർഗച്ഛ॑ത്യേ॒തന്മമേ॑ത്യബ്ര॒വീത് കി॒മേ പ്ര॑ജായാ - [ ] 57

2.6.10.2

ഇതി യോഽപഗുരാന്തൈ ശതേന യാതയാഭ്യോ നിഹനമ്
 സഹസ്രേണ യാതയാഭ്യോ ലോഹിതം കരവദ്യാവതഃ പ്രസ്കൃ
 പാഠ്സുന്ദമ് സം ഗൃഹ്ണാത് താവതഃ സംഘ്മസരാൻ
 പിത്യലോകം ന പ്രജാനാദിതി തസ്മാദ്-ബ്രാഹ്മണായ നാപ
 ഗുരേത ന നി ഹന്യാന്ന ലോഹിതം കുര്യാദേതാവതാ
 ഹൈനസാ ഭവതി തച്ഛംയോരാ വൃണീമഹ ഇത്യാഹ
 യജ്ഞമേവ തഥ് സ്വഗാ കരോതി ത - [ ] 58

2.6.10.3

-ച്ഛംയോരാ വൃണീമഹ ഇത്യാഹ ശംയുമേവ ബാർഹസ്സത്യം
 ഭാഗധേയേന സമർധയതി ഗാതും യജ്ഞായ ഗാതും
 യജ്ഞപതയ ഇത്യാഹാഽഽശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്ത്രേ സോമം
 യജതി രേത ഏവ തദ്-ദധാതി തപ്ഷാരം യജതി രേത ഏവ
 ഹിതം തപ്ഷാ രൂപാണി വി കരോതി ദേവാനാം പത്നീർ യജതി
 മിമുനത്യായാഗ്നിം ഗൃഹപതിം യജതി പ്രതിഷ്ഠിത്യേ
 ജാമി വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ ക്രിയതേ - [ ] 59

2.6.10.4

യദാജ്യേന പ്രയാജാ ഇജ്യന്ത ആജ്യേന പത്നീസംയാജാ
 ഋചമനുച്യ പത്നീസംയാജാനാമൃചാ യജത്യജാമിത്വായാഥോ
 മിമുനന്തായ പക്തി പ്രായണോ വൈ യജ്ഞഃ പക്ത്യുദയനഃ
 പഞ്ച പ്രയാജാ ഇജ്യന്തേ ചതാരഃ പത്നീസംയാജാഃ
 സമിഷ്ടയജുഃ പഞ്ചമം പക്തിമേവാനു പ്രയന്തി
 പക്തിമനുദ്യന്തി । 60

(പ്രജായാഃ -കരോതി തത് - ക്രിയതേ - ത്രയസ്ത്രിശ്ച) (A10)

2.6.11.1

യുക്ഷാഹി ദേവഹൃതമാച് അശ്വാച് അഗ്നേ രഥീരിവ ।
 നി ഹോതാ പൂർവ്യഃ സദഃ । ഉത നോ ദേവ ദേവാച് അച്ഛാ
 വോചോ വിദുഷ്ഠരഃ । ശ്രദിശ്വാ വാര്യാ കൃധി ।
 ത്വച് ഹ യദ്യവിഷ്ഠയ സഹസഃ സ്മനവാഹുത ।
 ഋതവാ യജ്ഞിയോ ഭുവഃ । അയമഗ്നിഃ സഹസ്രിണോ
 വാജസ്യ ശതിനസ്സതിഃ । മുരധാ കവീ രയിണാം ।
 തം നേമിമൃദവോ യഥാ സ്മനസ്വ സഹൃതിഭിഃ ।
 നേദീയോ യജ്ഞ - [ ] 61

2.6.11.2

-മൺഗിരഃ । തസ്മൈ നൃ നമദിദ്യവേ വാചാ വിരൂപ നിത്യയാ ।
 വൃഷ്ണേ ചോദസ്യ സുഷ്ടുതിം । കമു ഷിദിസ്യ
 സേനയാഽഗേരപാകചക്ഷസഃ । പണിം ഗോഷു സ്തരാമഹേ ।
 മാ നോ ദേവാനാം വിശഃ പ്രസ്താതീരിവോസ്രാഃ ।
 കൃശം ന ഹാസൂരഹ്ണിയാഃ । മാ നഃ സമസ്യ ദൃഢ്യഃ
 പരിദേഷസോ അഹ് ഹതിഃ । ഊർമിരന നാവമാ വധീത് ।
 നമസ്തേ അഗ്ന ഓജസേ ഗൃണന്തി ദേവ കൃഷ്ടയഃ ।
 അഥൈ - [ ] 62

2.6.11.3

-രമിത്രമർദ്ധയ । കുവിമ്സു നോ ഗവിഷ്ടയേഽഗേ
 സംവേഷിഷോ രയിം । ഉരുകൃദുരു ണസ്ക്വധി ।
 മാ നോ അസ്മിൻ മഹാധനേ പരാ വർഗ്ഭാരഭൃദ്യമാ ।
 സംവർഗഹ് സഹ് രയിം ജയ ।
 അനൃമസ്മദ്ഭിയാ ഇയമഗേ സിഷക്തു ദുച്ഛുനാ ।
 വർധാ നോ അമവച്ഛവഃ । യസ്യാജുഷന്നമസിനഃ
 ശമീമദുർമഖസ്യവാ । തം ഘേദഗ്നിർവൃധാഽവതി ।
 പരസ്യാ അധി - [ ] 63

2.6.11.4

സംഘ്വതോഽവരാച്ഛ അഭ്യാ തര । യത്രാഹമസ്മി താച്ഛ അവ ।
 വിദ്മാ ഹി തേ പുരാ വയമഗ്നേ പിതൃര്യഥാവസഃ ।
 അധാ തേ സുമ്മമീമഹേ । യ ഉഗ്ര ഇവ ശര്യഹാ തിശ്മശ്യുങ്ഗോ
 ന വച്ഛഗഃ । അഗ്നേ പുരോ രൂരോജിഥ ।
 സഖായഃ സംഘഃ സംഘഞ്ചമിഷഃ സ്തോമം ചാഗന്യേ ।
 വർഷിഷ്ഠായ ക്ഷിതീനാമൂർജോ നപ്രേ സഹസ്വതേ ।
 സച്ഛ സമിദ്യുവസേ വൃഷന്ന ( ) -ഗ്നേ വിശ്വാന്യര്യ ആ ।
 ഇഡസ്തദേ സമിദ്യസേ സ നോ വസൂന്യാ ഭര ।
 പ്രജാപതേ >1, സ വേദ>2, സ്തോമാ പൃഷണേ>3,
 മൗ ദേവാ>4 । 64 (യജ്ഞ - മന്ത്രൈ - രധി - വൃഷ -
 നേകാന വിച്ഛശതിശ്ച) (A11)

2.6.12.1

ഉശന്തസ്ത്വാ ഹവാമഹ ഉശന്തഃ സമിധീമഹി ।
 ഉശന്നുശത ആ വഹ പിത്ജ്ഞാ ഹവിഷേ അത്തവേ ।
 താച്ഛ സ്തോമ പ്രചികിതോ മനീഷാ താച്ഛ രജിഷ്ഠമനു
 നേഷി പൻമാം । തവ പ്രണീതീ പിതരോ ന ഇന്ദോ ദേവേഷു

രത്നമ ഭജന്ത ധീരാഃ | ത്വയാ ഹി നഃ പിതരഃ സോമ പൂർവേ
കർമാണി ചക്രൂഃ പവമാന ധീരാഃ | വന്യന്നവാതഃ പരിധീപ്
രപോർണ്ണു വീരേഭിരശ്ശൈർമഘവാ ഭവാ - [ ] 65

2.6.12.2

നഃ | ത്വപ് സോമ പിതൃഭിഃ സംവിദാനോഽനു
ദ്യാവാപൃഥിവീ ആ തതൻമ | തസ്മൈ ത ഇന്ദോ ഹവിഷാ
വിധേമ വയം സ്യാമ പതയോ രയിണാം | അഗ്നിഷ്വാത്താഃ
പിതര ഏഹ ഗച്ഛത സദഃ സദഃ സദത സുപ്രണീതയഃ |
അത്താ ഹവീപ്ഷി പ്രയതാനി ബർഹിഷ്യമാ രയിപ്
സർവവീരം ദധാതന | ബർഹിഷഭഃ പിതര ഊത്യർവാഗിമാ
വോ ഹവ്യാ ചക്രമാ ജുഷധാം |
ത ആ ഗതാഽവസാ ശം തമേനാമാസുഭ്യപ് - [ ] 66

2.6.12.3

ശം യോരരപോ ദധാത | ആഹം പിതൃജൻമ സുവിദത്രാപ്
അവിഥ്സി നപാതം ച വിക്രമണം ച വിഷ്ണോഃ | ബർഹിഷഭോ
യേ സ്വധയാ സുതസ്യ ഭജന്ത പിതൃസ്ത ഇഹാഽഽ ഗമിഷ്യാഃ |
ഉപഹൂതാഃ പിതരഃ സോമ്യോസോ ബർഹിഷ്യേഷു നിധിഷു

ഈ ഇൗയുർവ്വകാ ഋതജ്ഞാസ്തേ നോഽവന്തു പിതരോ ഹവേഷു ।
ഇദം പിതൃഭ്യോ നമോ അസ്ത്വദ്യ യേ പൂർവാസോ യ ഉപരാസ
ഇൗയുഃ । യേ പാർഥിവേ രജസ്യാ നിഷ്ത്താ യേ വാ നൂനം
സുവൃജ്ഞാസു വിക്ഷു । അധാ യഥാ നഃ പിതരഃ പരാസഃ
പ്രതാസോ അഗ്ന ഋതമാശുഷാണാഃ ।
ശുചീദയൻ ദീധിതിമുക്ഥശാസഃ ക്ഷാമാ ഭിന്നന്തോ
അരുണീരപ വ്രൻ । യദഗ്നേ - [ ] 68

കവ്യവാഹന പിതൃജൻ യക്ഷ്യുതാവ്യഃ ।
 പ്ര ച ഹവ്യാനി വക്ഷ്യസി ദേവേഭ്യശ്ച പിതൃഭ്യ ആ ।
 തഥഗ്ന ഇഹിതോ ജാതവേദോഽവാധ്വവ്യാനി സൂരഭീണി
 കൃതാ । പ്രാദാഃ പിതൃഭ്യഃ സ്വധയാ തേ അക്ഷന്നദ്ധി തഥ ദേവ
 പ്രയതാ ഹവിഷ്ഠി । മാതലീ കവൈര്യമോ അങ്ഗിരോഭിർ
 ബൃഹസ്പതിർ ഋകഭിർ വാവ്യധാനഃ ।

യാഘ്ര്വേ ദേവാ വാവൃധുര്യേ ച ദേവാൻമ് സ്വാഹാഽന്യേ
സ്വധയാഽന്യേ മദന്തി । 69

2.6.12.6

ഇമം യമ പ്രസൂരമാഹി സീദാങ്ഗിരോഭിഃ പിതൃഭിഃ സംവിദാനഃ ।
ആത്മാ മന്ത്രാഃ കവിശസ്താ വഹന്ത്വേനാ രാജൻ ഹവിഷാ
മാദയസ്വ । അങ്ഗിരോഭിരാ ഗഹി യജ്ഞിയേഭിര്യമ
വൈരുപൈരിഹ മാദയസ്വ । വിവസ്വന്തച്ഛ് ഹുവേ യഃ പിതാ
തേഽസ്മിൻ യജ്ഞേ ബർഹിഷ്ടാ നിഷദ്യ ।
അങ്ഗിരസോ നഃ പിതരോ നവഗ്വാ അഥർവാണോ ഭൃഗവഃ
സോമ്യാസഃ । തേഷാം വയച്ഛ് സുമതൗ യജ്ഞിയാനാമപി ഭദ്രേ
സൗമനസേ ( ) സ്യാമ । 70

(ഭവാ - ടസ്മദ്യ - മസ്മം - യദഗേ - മദന്തി - സൗമനസ -
ഏകം ച) (A12)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(സമീയ - ശ്വക്ഷുഷീ - പ്രജാപതിരാജ്യം - ദേവസ്യ സ്ഥ്യം -
 ബ്രഹ്മവാദിനോ ട്വി - രഗേന്ദ്രയോ - മനുഃ പൃഥിവ്യാഃ -
 പശവോ - ധനീയേ - ദേവാ വൈ യജന്ത്യസ്യ - യുക്ഷോ -
 ശന്തസ്യാ - ദാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(സമീയോ- യാജ്യാ-തസ്മാന്നഭാഗം-ഹി തമനി-
 ത്യാഹ പ്രജാ വാ - ആഹേത്യാഹ - യുക്ഷോ ഹി -സപ്തതിഃ)

First and Last Padam of Sixth Prasnam of Kanda 2 :-

(സമീയഃ - സൗമനസേ സ്യാമ)

Kanda Korvai with starting Padams of Six Prasnas of Kanda 2 :-

(വായവ്യം - പ്രജാപതി - രാദിത്യേഭ്യോ - ദേവാ - വിശ്വരൂപഃ
 - സമീയഃ - ഷട്)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

ദിതീയകാണേ ഷഷ്ഠഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

॥ ഇതി ദിതീയം കാണ്ഡം ॥

2.6.1 Appendix

2.6.11.4 – പ്രജാപതേ > 1

പ്രജാപതേ ന തദേതാനൃന്യോ വിശ്വാ ജാതാനി പരി താ
ബഭൂവ । യത്കാമാസേ ജുഹുമസ്തന്നോ അസ്തു വയഃ സ്യാമ
പതയോ രയിണാം ॥

(Appearing in TS – 1.8.14.2)

2.6.11.4 – സ വേദ > 2

സ വേദ പുത്രഃ പിതര്യു സ മാതര്യു സ സുനൃഭൂവഥ് സ
ഭൂവത് പുനർമഘഃ ।

സ ദ്യാമൗർണോദന്തരിക്ഷ്യു സ സുവഃ സ വിശ്വാ ഭൂവോ
അഭവഥ് സ ആഭവത് ॥

(Appearing in TS– 2.2.12.1)

2.6.11.4 – സോമാ പുഷണേ > 3 , മൗ ദേവൗ > 4

സോമാപുഷണാ ജനനാ രയിണാം ജനനാ ദിവോ ജനനാ
പൃഥിവ്യാഃ । ജാതൗ വിശ്വാസ്യ ഭൂവനസ്യ ഗോപൗ ദേവാ
അകൃണ്വന്നമൃതസ്യ നാഭീം ॥

ഇമൗ ദേവൗ ജായമാനൗ ജുഷന്തേമൗ തമാശ്സി
 ഗൃഹതാമജുഷാ ।
 ആദ്യാമിന്ദ്രഃ പക്വമാമാസ്വന്തഃ സോമാപുഷ്ട്യാം
 ജനദുസ്രിയാസു ॥

(Appearing in TS – 1.8.22.5)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 2

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	65	3278
Prasna 2	12	71	3526
Prasna 3	14	56	2965
Prasna 4	14	48	2406
Prasna 5	12	74	3665
Prasna 6	12	70	3433
Totals	75	384	19273